

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel XXX
[...] (2021) XXX draft

SENSITIVE*
UNTIL ADOPTION

KOMISSION TIEDONANTO

**Vuoden 2022 suuntaviivat ilmastotoimiin, ympäristönsuojeluun ja energia-alalle
myönnettävälle valtiontuelle**

* Distribution only on a 'Need to know' basis - Do not read or carry openly in public places. Must be stored securely and encrypted in storage and transmission. Destroy copies by shredding or secure deletion. Full handling instructions <https://europa.eu/db43PX>

KOMISSION TIEDONANTO

Vuoden 2022 suuntaviivat ilmastotoimiin, ympäristönsuojeluun ja energia-alalle myönnettävälle valtiontuelle

1.	JOHDANTO.....	6
2.	SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMÄT	8
2.1	Soveltamisala	8
2.2	Näiden suuntaviivojen soveltamisalaan kuuluvat tukitoimenpiteet.....	9
2.3	Suuntaviivojen rakenne.....	10
2.4	Määritelmät	10
3.	SISÄMARKKINOILLE SOVELTUVUUDEN ARVIOINTI PERUSSOPIMUKSEN 107 ARTIKLAN 3 KOHDAN C ALAKOHDAN NOJALLA.....	25
3.1	Positiivinen ehto: tuen on edistettävä tietyn taloudellisen toiminnan kehitystä ..	26
3.1.1	Sen taloudellisen toiminnan määrittely, jota toimenpide edistää, sen myönteiset vaikutukset koko yhteiskuntaan ja soveltuvin osin sen merkitys unionin toimintapolitiikkojen kannalta	26
3.1.2	Kannustava vaikutus	26
3.1.3	Mitään asiaan liittyvää unionin oikeuden säännöstä ei rikota.....	28
3.2	Negatiivinen ehto: Tuki ei saa perusteettomasti vaikuttaa kaupankäynnin edellytyksiin yhteisen edun vastaisesti	28
3.2.1	Kilpailun ja kaupan vääristymien minimointi.....	28
3.2.1.1	Tuen tarpeellisuus	28
3.2.1.2	Tarkoituksenmukaisuus.....	30
3.2.1.2.1	Tarkoituksenmukaisuus verrattuna vaihtoehtoihin politiikan välineisiin	30
3.2.1.2.2	Tarkoituksenmukaisuus verrattuna muihin tukivälineisiin	31
3.2.1.3	Oikeasuhteisuus.....	31
3.2.1.3.1	Kasautuminen.....	33
3.2.1.4	Läpinäkyvyys	33
3.2.2	Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen.....	34
3.3	Tuen myönteisten vaikutusten punnitseminen suhteessa kilpailuun ja kauppaan kohdistuviin kielteisiin vaikutuksiin	36
4.	TUKILUOKAT.....	37
4.1	Tuki kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen ja poistamiseen, myös tukemalla uusiutuvaa energiaa.....	37
4.1.1	Perustelut.....	37
4.1.2	Kohdeala ja tuettava toiminta.....	37

4.1.3	Kilpailun ja kaupan vääristymien minimointi	38
4.1.3.1	Tuen tarpeellisuus	38
4.1.3.2	Tarkoituksenmukaisuus.....	39
4.1.3.3	Tukikelpoisuus	39
4.1.3.4	Julkinen kuuleminen	40
4.1.3.5	Oikeasuhteisuus.....	42
4.1.4	Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen ja punninta.....	43
4.2	Tuki rakennusten energia- ja ympäristötehokkuuden parantamiseen	47
4.2.1	Tuen perustelut	47
4.2.2	Kohdeala ja tuettava toiminta.....	47
4.2.3	Kannustava vaikutus	48
4.2.4	Kilpailun ja kaupan vääristymien minimointi.....	48
4.2.4.1	Tarkoituksenmukaisuus.....	48
4.2.4.2	Oikeasuhteisuus.....	49
4.2.5	Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen ja punninta.....	49
4.3	Tuki puhtaalle liikenteelle.....	50
4.3.1	Tuki puhtaiden liikennevälineiden ja puhtaan tukikaluston hankintaan ja leasing-vuokraukseen sekä liikennevälineiden muuntamiseen	51
4.3.1.1	Tuen perustelut	51
4.3.1.2	Kohdeala ja tuettava toiminta.....	51
4.3.1.3	Kannustava vaikutus	52
4.3.1.4	Kilpailun ja kaupan vääristymien minimointi.....	52
4.3.1.4.1	Tarkoituksenmukaisuus.....	52
4.3.1.4.2	Oikeasuhteisuus.....	53
4.3.1.5	Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen ja punninta.....	54
4.3.2	Tuki lataus- tai tankkausinfrastruktuurin käyttöönottoon	56
4.3.2.1	Tuen perustelut	56
4.3.2.2	Kohdeala ja tuettava toiminta.....	56
4.3.2.3	Kilpailun ja kaupan vääristymien minimointi.....	56
4.3.2.3.1	Tuen tarpeellisuus	56
4.3.2.3.2	Tarkoituksenmukaisuus.....	57
4.3.2.3.3	Oikeasuhteisuus.....	57
4.3.2.4	Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen ja punninta.....	58
4.4	Tuki resurssitehokkuuteen ja kiertotalouteen siirtymiseen	60
4.4.1	Tuen perustelut	60
4.4.2	Kohdeala ja tuettava toiminta.....	60
4.4.3	Kannustava vaikutus	62
4.4.4	Kilpailun ja kaupan vääristymien minimointi.....	62

4.4.4.1	Tuen tarpeellisuus	62
4.4.4.2	Tarkoituksenmukaisuus.....	63
4.4.4.3	Oikeasuhteisuus.....	63
4.4.5	Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen.....	65
4.5	Tuki muiden kuin kasvihuonekaasujen aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemiseen tai vähentämiseen.....	66
4.5.1	Tuen perustelut	66
4.5.2	Kohdeala ja tuettava toiminta.....	66
4.5.3	Kannustava vaikutus	67
4.5.4	Kilpailun ja kaupan vääristymien minimointi.....	67
4.5.4.1	Tuen tarpeellisuus	67
4.5.4.2	Oikeasuhteisuus.....	68
4.5.5	Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen.....	69
4.6	Tuki pilaantuneiden alueiden kunnostamiseen, luontotyyppien ja ekosysteemien ennallistamiseen, biologisen monimuotoisuuden suojeluun ja luontopohjaisille ratkaisuille.....	70
4.6.1	Tuen perustelut	70
4.6.2	Kohdeala ja tuettava toiminta.....	70
4.6.3	Kannustava vaikutus	71
4.6.4	Oikeasuhteisuus.....	72
4.7	Verohuojennusten tai veronluonteisten maksujen alennusten muodossa myönnettävä tuki.....	73
4.7.1	Ympäristöverohuojennusten tai ympäristöperusteisten veronluonteisten maksujen alennusten muodossa myönnettävä tuki.....	73
4.7.1.1	Tuen perustelut	73
4.7.1.2	Kohdeala ja tuettava toiminta.....	73
4.7.1.3	Kilpailun ja kaupan vääristymien minimointi	73
4.7.1.3.1	Tarpeellisuus	73
4.7.1.3.2	Tarkoituksenmukaisuus.....	74
4.7.1.3.3	Oikeasuhteisuus.....	74
4.7.2	Ympäristönsuojeluun verohuojennusten tai veronluonteisten maksujen alennusten muodossa myönnettävä tuki	75
4.7.2.1	Tuen perustelut.....	75
4.7.2.2	Kohdeala ja tuettava toiminta.....	75
4.7.2.3	Kannustava vaikutus	75
4.7.2.4	Oikeasuhteisuus.....	76
4.7.2.5	Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen.....	76
4.8	Tuki sähkön toimitusvarmuuden parantamiseen	77
4.8.1	Tuen perustelut	77
4.8.2	Kohdeala ja tuettava toiminta.....	77

4.8.3	Tuen on edistettävä tietyn taloudellisen toiminnan kehitystä	77
4.8.3.1	Tietyn taloudellisen toiminnan kehityksen edistäminen	77
4.8.3.2	Kannustava vaikutus	77
4.8.4	Kilpailun ja kaupan vääristymien minimointi	78
4.8.4.1	Tarpeellisuus	78
4.8.4.2	Tarkoituksenmukaisuus	79
4.8.4.3	Tukikelpoisuus	80
4.8.4.4	Julkinen kuuleminen	80
4.8.4.5	Oikeasuhteisuus	82
4.8.5	Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen ja punninta	82
4.9	Tuki energiainfrastruktuurille	84
4.9.1	Tuen perustelut	84
4.9.2	Kohdeala	85
4.9.3	Kilpailun ja kaupan vääristymien minimointi	86
4.9.3.1	Tarpeellisuus ja tarkoituksenmukaisuus	86
4.9.3.2	Tuen oikeasuhteisuus	87
4.9.4	Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen ja punninta	87
4.10	Tuki kaukolämmitykseen tai -jäähdytykseen	88
4.10.1	Tuen perustelut	88
4.10.2	Kohdeala ja tuettava toiminta	88
4.10.3	Tarpeellisuus ja tarkoituksenmukaisuus	88
4.10.4	Tukitoimenpiteen oikeasuhteisuus	89
4.10.5	Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen ja punninta	89
4.11	Energiaintensiivisille käyttäjille myönnettävien sähkömaksualennusten muodossa annettava tuki	90
4.11.1	Tuen perustelut	90
4.11.2	Kohdeala: Maksut, joista voidaan myöntää alennuksia	90
4.11.3	Kilpailun ja kaupan vääristymien minimointi	91
4.11.3.1	Tukikelpoisuus	91
4.11.3.2	Tukitoimenpiteen oikeasuhteisuus	91
4.11.3.3	Valtiontuen muoto	92
4.11.3.4	Energiakatselmukset ja energianhallintajärjestelmät	92
4.11.3.5	Siirtymäsäännöt	93
4.12	Tuki hiilen, turpeen ja öljyliuskeen tuotantolaitosten sulkemiseen	93
4.12.1	Ennenaikaiseen sulkemiseen myönnettävä tuki	93
4.12.1.1	Tuen perustelut	93
4.12.1.2	Kohdeala ja tuettava toiminta	94
4.12.1.3	Kannustava vaikutus	94

4.12.1.4	Tarpeellisuus ja tarkoituksenmukaisuus.....	94
4.12.1.5	Oikeasuhteisuus.....	95
4.12.1.6	Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen.....	95
4.12.2	Tuki poikkeuksellisiin kustannuksiin.....	95
4.12.2.1	Tuen perustelut.....	95
4.12.2.2	Kohdeala ja tuettava toiminta.....	96
4.12.2.3	Tarpeellisuus ja tarkoituksenmukaisuus.....	96
4.12.2.4	Kannustava vaikutus ja oikeasuhteisuus	96
4.12.2.5	Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen.....	97
4.13	Tuki ympäristönsuojelua ja energiakysymyksiä koskeviin selvityksiin tai neuvontapalveluihin	97
4.13.1	Kohdeala ja tuettava toiminta.....	97
4.13.2	Kannustava vaikutus	98
4.13.3	Oikeasuhteisuus.....	98
5.	ARVIOINTI.....	98
6.	RAPORTOINTI JA SEURANTA	100
7.	SOVELLETTAVUUS	100
8.	TARKISTAMINEN	100

1. JOHDANTO

1. Komissio on tehnyt Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta unionin tärkeän poliittisen prioriteetin. Tavoitteena on muokata unionista oikeudenmukainen ja vauras yhteiskunta, jolla on nykyaikainen, resurssitehokas ja kilpailukykyinen talous tavalla, joka ei jätä ketään jälkeen. Komission ilmastotavoitteita tiukennettiin vuonna 2019 Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa koskevalla tiedonannolla¹, jossa asetettiin tavoitteeksi kasvihuonekaasujen nettopäästöjen nollaaminen vuoteen 2050 mennessä. Jotta unionista tulisi tasapainoisella, realistisella ja varovaisuusperiaatteen mukaisella tavalla ilmastoneutraali vuoteen 2050 mennessä, komissio on myös ehdottanut kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä vähintään 55 prosentilla vuoteen 2030 mennessä vuoden 1990 tasoihin verrattuna². Nämä kunnianhimoiset tavoitteet on kirjattu eurooppalaiseen ilmastolakiin³.
2. Eurooppa-neuvoston hyväksyttyä joulukuussa 2020⁴ vuodelle 2030 asetetun 55 prosentin vähennystavoitteen komissio hyväksyi lisäksi [heinäkuussa] 2021 ”55-valmiuspaketin”, jonka lainsäädäntöehdotuksilla tuetaan tuon tavoitteen saavuttamista⁵ ja pyritään viemään EU kehitysuralle kohti ilmastoneutraaliutta vuoteen 2050 mennessä.
3. Ilmastoneutraaliutta, ilmastomuutokseen sopeutumista, resurssi- ja erityisesti energiatehokkuutta, kiertotaloutta, pilaamattomuutta ja biologisen monimuotoisuuden elpymistä koskevien tavoitteiden saavuttaminen ja tämän vihreän siirtymän tukeminen edellyttävät merkittäviä ponnisteluja ja riittävää tukea. Vihreän kehityksen ohjelmaa koskevassa tiedonannossa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää merkittäviä investointeja, myös uusiutuviin energialähteisiin. Komissio on arvioinut, että vastikään korotettujen vuoden 2030 ilmasto-, energia- ja liikennetavoitteiden saavuttaminen edellyttää 350 miljardin euron vuotuisia lisäinvestointeja verrattuna vuosien 2011–2020 tasoihin. Tähän on vielä lisättävä aiemmin arvioitu 130 miljardia euroa vuodessa muiden ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi⁶. Tämän investointihaasteen laajuus edellyttää sekä yksityisen sektorin että julkisten varojen mobilisointia kustannustehokkaalla tavalla. Tämä koskee kaikkia toimialoja ja siten unionin koko taloutta.
4. Kilpailupolitiikalla ja erityisesti valtiontukisäännöillä on tärkeä rooli, jotta unioni voi tukea tätä kehitystä ja saavuttaa vihreän kehityksen ohjelman tavoitteensa. Vihreän kehityksen ohjelmaa koskevassa tiedonannossa todetaan nimenomaisesti, että valtiontukisääntöjä tarkistetaan näiden toimintatavoitteiden edellyttämällä tavalla, jotta voidaan tukea kustannustehokasta ja oikeudenmukaista siirtymistä ilmastoneutraaliuteen ja helpottaa varsinkin saastuttavimpien fossiilisten polttoaineiden

¹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle *Euroopan vihreän kehityksen ohjelma*, COM(2019) 640 final.

² Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle *EU:n ilmastotavoite vuodelle 2030 entistä korkeammalle: Panostetaan ilmastoneutraaliin tulevaisuuteen ihmisten hyväksi*, COM(2020) 562 final.

³ [Legal reference to be inserted once adopted by colegislators]

⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/47296/1011-12-20-euco-conclusions-en.pdf>.

⁵ [Reference to be inserted once package adopted by College]

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020SC0098&from=EN>

käytöstä luopumista ja samalla varmistaa tasapuoliset toimintaedellytykset sisämarkkinoilla. Nämä suuntaviivat ovat tämän tarkistuksen tulosta.

5. Jotta valtiontuki ei vääristäisi tai uhkaisi vääristää kilpailua sisämarkkinoilla eikä vaikuttaisi jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa vahvistetaan periaate, jonka mukaan valtiontuki on kiellettyä. Tietyissä tapauksissa valtiontuki voidaan kuitenkin katsoa sisämarkkinoille soveltuvaksi perussopimuksen 107 artiklan 2 ja 3 kohdan nojalla.
6. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava valtiontuki komissiolle perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan nojalla, lukuun ottamatta toimenpiteitä, jotka täyttävät ryhmäpoikkeusasetuksessa, jonka komissio on antanut neuvoston asetuksen (EU) N:o 2015/1588⁷ 1 artiklan nojalla, säädetyt edellytykset.
7. Näissä suuntaviivoissa annetaan ohjeita siitä, miten komissio arvioi perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisen ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvien ympäristönsuojelutukitoimenpiteiden, ilmastonsuojelu mukaan luettuna, ja energiatukitoimenpiteiden soveltuvuutta sisämarkkinoille. Näissä suuntaviivoissa kaikilla viittauksilla 'ympäristönsuojeluun' tarkoitetaan ympäristönsuojelua sisältäen myös ilmastonsuojelun.
8. Perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaan tukitoimenpide voidaan katsoa sisämarkkinoille soveltuvaksi, jos kaksi ehtoa, positiivinen ja negatiivinen, täyttyvät. Positiivinen ehto on, että tuella edistetään tietyn taloudellisen toiminnan kehitystä. Negatiivinen ehto on, että tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.
9. Yleisesti katsotaan, että kilpailuun perustuvilla markkinoilla on kyky saada aikaan tehokkaita tuloksia hintojen, tuotannon ja resurssien käytön osalta. Valtion puuttuminen tilanteeseen voi kuitenkin olla tarpeen tiettyjen sellaisten taloudellisten toimintojen kehityksen helpottamiseksi, jotka ilman tukea eivät kehittyisi lainkaan tai eivät kehittyisi samassa tahdissa tai samoissa olosuhteissa. Näin ollen valtion interventiolla voidaan edistää älykästä, kestäväää ja osallistavaa kasvua.
10. Ympäristönsuojelun osalta ympäristöön kohdistuvat ulkoisvaikutukset, tietopuutteet ja koordinoinnin puutteet merkitsevät sitä, että markkinatoimijat eivät välttämättä ota kaikkia taloudellisen toiminnan kustannuksia ja hyötyjä huomioon tehdessään kulutus-, investointi- ja tuotantopäätöksiä, asiaa koskevasta sääntelystä huolimatta. Nämä markkinoiden toimintapuutteet, eli tilanteet, joissa on epätodennäköistä, että markkinat itsellään tuottavat tehokkaita tuloksia, eivät välttämättä johda kuluttajien ja koko yhteiskunnan parhaaseen mahdolliseen hyvinvointiin, jolloin kyseisiin taloudellisiin toimintoihin liittyvä ympäristönsuojelun taso jää ilman valtiontukea riittämättömäksi.

⁷ Neuvoston asetus (EU) 2015/1588, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2015, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtion monialaisen tuen muotoihin (EUVL L 248, 24.9.2015, s. 1).

2. SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMÄT

2.1 Soveltamisala

11. Näitä suuntaviivoja sovelletaan valtiontukiin, joita myönnetään taloudellisen toiminnan kehityksen edistämiseen ympäristönsuojelua parantavalla tavalla, sekä perussopimuksen sääntelemiin energia-alan toimintoihin, siltä osin kuin tukitoimenpiteet kuuluvat näiden suuntaviivojen soveltamisalaan 2.2 kohdan mukaisesti. Näin ollen näitä suuntaviivoja sovelletaan myös aloihin, joihin sovelletaan unionin erityisiä valtiontukisääntöjä, paitsi jos kyseisissä unionin erityissäännöissä todetaan toisin tai niihin sisältyy samaan toimenpiteeseen sovellettavia ympäristönsuojelua tai energia-alalle myönnettävää tukea koskevia säännöksiä; tällöin sovelletaan alakohtaisia sääntöjä. Nämä suuntaviivat ovat ensisijaisia ilmailualan suuntaviivojen⁸ 17 kohdan b alakohtaan nähden sellaisten ympäristönsuojelutukitoimenpiteiden osalta, jotka on myönnetty suurille lentoasemille, joiden vuotuinen matkustajamäärä on yli 5 miljoonaa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kyseisiin suuntaviivoihin myöhemmin tehtäviä muutoksia.
12. Näitä suuntaviivoja ei sovelleta seuraaviin:
- (a) ympäristöystävällisten tuotteiden, koneiden tai kuljetusvälineiden kehittäminen ja tuotanto luonnonvarojen käytön vähentämiseksi sekä tehtaiden tai muiden tuotantolaitosten sisäiset toimet, joiden tarkoituksena on parantaa turvallisuutta tai hygieniaa⁹;
 - (b) tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävä valtiontuki, johon sovelletaan komission tiedonantoon tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävää valtiontukea koskevista puitteista sisältyviä sääntöjä¹⁰;
 - (c) biologisen monimuotoisuuden parantamiseen tarkoitettu valtiontuki, joka kuuluu muiden valtiontukisääntöjen soveltamisalaan (eli yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tarjoamista koskevat säännöt¹¹, maa- ja metsätalouden valtiontukisäännöt¹² tai kalastuksen ja vesiviljelyn alkutuotannon valtiontukisäännöt¹³);
 - (d) ydinvoimalle myönnettävä valtiontuki.

⁸ Komission tiedonanto *Suuntaviivat valtiontuesta lentoasemille ja lentoyhtiöille* (EUVL C 99, 4.4.2014, s. 3).

⁹ Ympäristötuki on yleensä vähemmän vääristävää ja tehokkaampaa, jos se myönnetään ympäristöystävällisen tuotteen tuottajan/valmistajan sijasta tuotteen kuluttajalle/käyttäjälle. Tämä ei rajoita jäsenvaltioiden mahdollisuutta myöntää ympäristötukea yrityksille niiden tuotannon ympäristönsuojelun tason parantamiseksi.

¹⁰ Komission tiedonanto *Puitteet tutkimus- ja kehitystyöhön myönnettävälle valtiontuella* (EUVL C 198, 27.6.2014, s. 1).

¹¹ Komission tiedonanto *Julkisesta palvelusta maksettavana korvauksena myönnettävää valtiontukea koskevat Euroopan unionin puitteet* (EUVL C 8, 11.1.2012, s. 15).

¹² Euroopan unionin suuntaviivat maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden valtiontuesta vuosina 2014–2020 (EUVL C 204, 1.7.2014, s. 1).

¹³ Komission tiedonanto *Kalastus- ja vesiviljelyalan valtiontukien tarkastelemista koskevat suuntaviivat* (EUVL C 217, 2.7.2015, s. 1).

13. Tukea ympäristönsuojeluun ja energiatoimiin ei saa myöntää vaikeuksissa oleville yrityksille, sellaisina kuin ne on määritelty rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakennuudistukseen myönnettävästä valtiontuesta annetuissa komission suuntaviivoissa¹⁴.
14. Arvioidessaan tukea yritykselle, jolle on annettu sellaiseen komission aikaisempaan päätökseen perustuva maksamaton perintämääräys, jossa tuki on todettu sääntöjenvastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi, komissio ottaa huomioon vielä perimättä olevan tukimäärän¹⁵.

2.2 Näiden suuntaviivojen soveltamisalaan kuuluvat tukitoimenpiteet

15. Komissio on yksilöinyt joukon ympäristönsuojelu- ja energia-alan toimenpideluokkia, joihin myönnettävä valtiontuki voi tietyin edellytyksin soveltua sisämarkkinoille perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla:
- (a) tuki kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen ja poistamiseen, myös tukemalla uusiutuvaa energiaa,
 - (b) tuki rakennusten energia- ja ympäristötehokkuuden parantamiseen,
 - (c) tuki (lento-, maantie-, rautatie-, sisävesi-, meri- ja rannikkoliikenteen henkilö- ja rahtiliikenteessä käytettävien) puhtaiden liikennevälineiden hankintaan ja leasing-vuokraukseen, tuki liikennevälineiden muuntamiseen puhtaiksi liikennevälineiksi ja tuki puhtaalle tukikalustolle,
 - (d) tuki päästöttömien ja puhtaiden liikennevälineiden lataus- tai tankkausinfrastruktuurin käyttöönottoon,
 - (e) tuki, jolla tähdätään resurssitehokkuuteen ja kiertotalouteen siirtymiseen,
 - (f) tuki muiden kuin kasvihuonekaasujen aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemiseen tai vähentämiseen,
 - (g) tuki pilaantuneiden alueiden kunnostamiseen, luontotyyppien ja ekosysteemien ennallistamiseen, biologisen monimuotoisuuden suojeluun tai palauttamiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tähtääville luontopohjaisille ratkaisuille,
 - (h) verohuojennusten tai veronluonteisten maksujen alennusten muodossa myönnettävä tuki,
 - (i) tuki sähkön toimitusvarmuuden parantamiseen,
 - (j) tuki energiainfrastruktuurille,

¹⁴ Komission tiedonanto *Suuntaviivat valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakennuudistukseen* (EUVL C 249, 31.7.2014, s. 1).

¹⁵ Ks. yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 13.9.1995, *TWD v. komissio*, yhdistetyt asiat T-244/93 ja T-486/93, ECLI:EU:T:1995:160, 56 kohta. Ks. myös komission tiedonanto sääntöjenvastaisen ja sisämarkkinoille soveltumattoman valtiontuen takaisinperinnästä (C/2019/5396) (EUVL C 247, 23.7.2019, s. 1).

- (k) tuki kaukolämmitykseen ja -jäähdytykseen,
- (l) energiaintensiivisille käyttäjille myönnettävien sähkömaksualennusten muodossa annettava tuki,
- (m) tuki hiilen, turpeen ja öljyliuskeen tuotantolaitosten sulkemiseen,
- (n) tuki ympäristönsuojelua ja energiakysymyksiä koskeviin selvityksiin tai neuvontapalveluihin.

2.3 Suuntaviivojen rakenne

16. Näiden suuntaviivojen 3 luvussa esitetään sisämarkkinoille soveltuvuuden kriteerit, jotka koskevat yleisesti näiden suuntaviivojen soveltamisalaan kuuluvia eri tukimuotoja. Kasautumista koskevaa 3.2.1.3.1 kohtaa sovelletaan kaikkiin näiden suuntaviivojen piiriin kuuluihin tukimuotoihin. Jäljempänä 4 luvussa esitetään erityiset sisämarkkinoille soveltuvuuden kriteerit, joita sovelletaan kyseisen luvun kussakin kohdassa käsiteltyihin tukitoimenpiteisiin. Yleisiä 3 luvun kriteerejä sovelletaan, ellei 4 luvun kohdissa ole täsmennetty asiaa koskevia yksityiskohtaisempia kriteerejä.
17. Näissä suuntaviivoissa vahvistettuja edellytyksiä sovelletaan sekä tukiohjelmiin että yksittäisiin tukiin riippumatta siitä, perustuvatko ne laajempaan tukiohjelmaan vai myönnetäänkö ne tapauskohtaisesti, ellei toisin mainita.

2.4 Määritelmät

18. Näissä suuntaviivoissa tarkoitetaan
 - (1) 'tapauskohtaisella tuella' tukea, jota ei myönnetä tukiohjelman perusteella;
 - (2) 'tuki-intensiteetillä' tuen bruttomäärää ilmaistuna prosentteina tukikelpoisista kustannuksista. Kaikki käytettävät luvut on ilmaistava määrinä ennen verojen tai muiden maksujen vähentämistä. Jos tukea annetaan muussa muodossa kuin avustuksena, tuen määrä on tuen bruttoavustusekvivalentti. Useammassa erässä maksettava tuki lasketaan myöntämishetken arvon mukaan. Diskonttauksessa ja halpapakorkoisen lainan sisältämän tuen määrän laskennassa käytetään viitekorkona avustuksen myöntämisaikana voimassa ollutta korkoa. Tuki-intensiteetti lasketaan tuensaajakohtaisesti;
 - (3) 'tukialueilla' alueita, jotka tuen myöntämishetkellä on nimetty hyväksytyssä aluetukikartassa perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan mukaisesti;
 - (4) 'tasehallinnalla' sähköalalla tasahallintaa siten kuin se on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943¹⁶ 2 artiklan 10 kohdassa;

¹⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2019/943, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähköisen sisämarkkinoista (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 54).

- (5) 'tasevastaavalla' tasevastaavaa siten kuin se on määritelty asetuksen (EU) 2019/943 2 artiklan 14 kohdassa;
- (6) 'biologisella monimuotoisuudella' biologista monimuotoisuutta siten kuin se on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852¹⁷ 2 artiklan 15 kohdassa;
- (7) 'biopolttoaineilla' biopolttoaineita siten kuin ne on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001/EU¹⁸ 2 artiklan 33 kohdassa;
- (8) 'biokaasulla' biokaasua siten kuin se on määritelty direktiivin 2018/2001/EU 2 artiklan 28 kohdassa;
- (9) 'bionesteillä' bionesteitä siten kuin ne on määritelty direktiivin 2018/2001/EU 2 artiklan 32 kohdassa;
- (10) 'biomassalla' biologista alkuperää olevien tuotteiden, jätteiden ja tähteiden biohajoavaa osaa siten kuin se on määritelty direktiivin (EU) 2018/2001/EU 2 artiklan 24 alakohdassa;
- (11) 'biomassapolttoaineilla' biomassapolttoaineita siten kuin ne on määritelty direktiivin 2018/2001/EU 2 artiklan 27 kohdassa;
- (12) 'kapasiteettimekanismilla' sähkön toimitusvarmuuteen tähtäävää toimenpidettä siten kuin se on määritelty asetuksessa (EU) N:o 2019/943;
- (13) 'hiilidioksidin talteenotolla ja varastoinnilla' teknologioita, joiden avulla fossiilisia polttoaineita tai biomassaa käyttävien teollisuuslaitosten, voimalaitokset ja jätteestä energiaa tuottavat laitokset mukaan luettuina, tuottamat hiilidioksidipäästöt erotetaan [tai otetaan talteen suoraan ilmasta], siirretään sopivaan varastointipaikkaan ja injektoidaan soveltuviin maanalaisiin geologisiin muodostumiin hiilidioksidin pysyvää varastointia varten;
- (14) 'hiilidioksidin talteenotolla ja käytöllä' teknologioita, joiden avulla fossiilisia polttoaineita tai biomassaa käyttävien teollisuuslaitosten, voimalaitokset ja jätteestä energiaa tuottavat laitokset mukaan luettuina, hiilidioksidipäästöt otetaan talteen [tai otetaan talteen suoraan ilmasta] ja kuljetetaan hiilidioksidin kulutus- tai hyödyntämispaikkaan;
- (15) 'hiilidioksidiekvivalentilla' mittayksikköä, jolla verrataan eri kasvihuonekaasujen päästöjä niiden ilmastonlämmityspotentiaalin perusteella¹⁹ muuntamalla muiden kaasujen määrät vastaavaan hiilidioksidimäärään, jolla on sama lämmitysvaikutus;

¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020, kestävästä sijoittamista helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta (EUVL L 198, 22.6.2020, s. 13).

¹⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2018/2001/EU, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82).

¹⁹ Siten kuin ne on määritelty kansainvälisen ilmastomuutospaneelin viimeisimmässä arviointiraportissa.

- (16) 'hiilidioksidin poistamisella' ihmisen toimintaa, jolla poistetaan hiilidioksidia ilmakehästä ja varastoidaan sitä pysyvästi geologisiin, maa- tai merivarastoihin tai tuotteisiin. Sisältää nykyisen ja mahdollisen ihmisen toimesta tapahtuvan biologisten tai geokemiallisten nielujen kasvattamisen sekä ilmasta tapahtuvan suoran talteenoton ja varastoinnin, mutta ei luonnollista hiilidioksidin kulutusta, joka ei ole suoraan ihmisen aiheuttamaa;
- (17) 'sertifiointijärjestelmällä' tai 'toimittajavelvoitejärjestelmällä' järjestelmää, jossa tavaroiden tai palvelujen tarjontaan luodaan arvoa sertifioimalla kyseisiä tavaroita tai palveluja ja asettamalla tuottajille tai kuluttajille velvoite ostaa sertifikaatteja;
- (18) 'puhtaalla maahuolintakalustolla' ilmaliikenteeseen liittyvissä käyttötoiminnoissa käytettäviä välineistöjä, jotka eivät aiheuta suoria hiilidioksidin pakokaasupäästöjä;
- (19) 'puhtaalla terminaalikalustolla' laitteistoa, jota käytetään tavaroiden ja intermodaalisten lastausyksiköiden ja terminaalialueella liikkuvan rahdin lastaamiseen, purkamiseen ja uudelleenlastaukseen ja joka ei aiheuta suoria hiilidioksidin pakokaasupäästöjä;
- (20) 'puhtaalla liikennevälineellä'
- (a) luokan M1, M2 tai N1 ajoneuvoa, joka täyttää Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/1161²⁰ 4 artiklan 4 kohdan a alakohdassa esitetyn 'puhtaan ajoneuvon' määritelmän;
 - (b) luokan M3, N2 tai N3 ajoneuvoa, joka täyttää seuraavat määritelmät:
 - 31. joulukuuta 2025 saakka Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1242²¹ soveltamisalaan kuuluvien ajoneuvojen osalta: kyseisen asetuksen 3 artiklan 12 alakohdassa esitetty "vähäpäästöisen raskaan hyötyajoneuvon" määritelmä;
 - 31. joulukuuta 2025 saakka asetuksen (EU) 2019/1242 soveltamisalaan kuulumattomien ajoneuvojen osalta: direktiivin (EU) 2019/1161 4 artiklan 4 kohdan b alakohdassa esitetty 'puhtaan ajoneuvon' määritelmä;
 - 1 päivästä tammikuuta 2026: direktiivin (EU) 2019/1161 4 artiklan 5 kohdassa esitetty "päästöttömän raskaan hyötyajoneuvon" määritelmä;
 - (c) luokan L ajoneuvoa (kaksi- tai kolmipyöräiset ajoneuvot tai nelipyörät), jonka hiilidioksidin pakokaasupäästöt ovat 0 g CO₂e/km laskettuna

²⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1161, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, puhtaiden ja energiatehokkaiden tieliikenteen moottoriajoneuvojen edistämisestä annetun direktiivin 2009/33/EY muuttamisesta (EUVL L 188, 12.7.2019, s. 116).

²¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2019/1242, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, hiilidioksidipäästönormien asettamisesta uusille raskaille hyötyajoneuvoille ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 595/2009 ja (EU) 2018/956 sekä neuvoston direktiivin 96/53/EY muuttamisesta (EUVL L 198, 25.7.2019, s. 202).

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 168/2013²² 4 artiklassa säädetyn päästötestin mukaisesti;

- (d) matkustaja- tai tavaraliikenteeseen tarkoitettua sisävesialusta, jolla ei ole suoria hiilidioksidin pakokaasupäästöjä; tai 31. joulukuuta 2025 saakka
 - (i) tavaraliikenteen sisävesialusta, jonka suorat hiilidioksidin pakokaasupäästöt tonnikilometriä kohden (gCO_2/tkm) laskettuna (tai uusien alusten tapauksessa arvioituna) käyttäen energiatehokkuuden operatiivista indikaattoria (EEOI)²³ ovat 50 prosenttia pienemmät kuin asetuksen 2019/1242 11 artiklan mukaisesti määritelly raskaiden hyötyajoneuvojen (alaryhmä 5-LH) keskimääräinen hiilidioksidipäästöjen viitearvo;
 - (ii) matkustajaliikenteen sisävesialusta, jossa on hybridi- tai kaksipolttoainemoottori, jonka energiasta vähintään 50 prosenttia saadaan normaalikäytössä polttoaineista, jotka eivät aiheuta suoria hiilidioksidin pakokaasupäästöjä, tai akkusähköstä;
- (e) matkustaja- tai tavaraliikenteeseen tarkoitettua meri- ja rannikkoalusta tai satamatoimintaan tai aputoimintaan tarkoitettua alusta, jolla ei ole suoria hiilidioksidin pakokaasupäästöjä; tai 31. joulukuuta 2025 saakka tällaista alusta,
 - (i) jossa on hybridi- tai kaksipolttoainemoottori, jonka energiasta vähintään 25 prosenttia saadaan normaalikäytössä merellä ja satamissa polttoaineista, jotka eivät aiheuta suoria hiilidioksidin pakokaasupäästöjä tai akkusähköstä;
 - (ii) jonka energiatehokkuutta mittaava EEDI-suunnitteluindeksi on 10 prosenttia alhaisempi kuin 1. huhtikuuta 2022 sovellettavat EEDI-vaatimukset²⁴, ja alus kykenee käyttämään polttoaineita, jotka eivät aiheuta suoria hiilidioksidin pakokaasupäästöjä, tai uusiutuvista lähteistä peräisin olevia polttoaineita;
- (f) tavaraliikenteeseen tarkoitettua meri- ja rannikkoalusta, jota käytetään yksinomaan rannikko- ja lähimerenkulkuun ja jonka tarkoituksena on

²² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 168/2013, annettu 15 päivänä tammikuuta 2013, kaksi- ja kolmipyöräisten ajoneuvojen ja nelipyöräisten hyväksynnästä ja markkinavalvonnasta (EUVL L 60, 2.3.2013, s. 52).

²³ Energiatehokkuuden operatiivinen indikaattori EEOI on hiilidioksidipäästöjen massan suhde liikennesuoriteyksikköä kohti. Se on edustava arvo aluksen toiminnan energiatehokkuudesta yhtenäiseltä ajanjaksolta, joka edustaa kattavasti aluksen liikennöintimallia. Ohjeita tämän indikaattorin laskemiseen on IMO:n asiakirjassa MEPC.1/Circ. 684.

²⁴ EEDI-vaatimukset sellaisina kuin niistä on sovittu Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n meriympäristön suojelukomitean 75. istunnossa. MARPOL-yleissopimuksen liitteessä VI olevassa 2 säännössä lueteltuihin alustyyppisiin kuuluvat alukset, joita ei kuitenkaan pidetä kyseisen säännön mukaisina uusina aluksina, voivat toimittaa MARPOL-yleissopimuksen liitteessä VI olevan 4 luvun mukaisesti vapaaehtois pohjalta lasketun saavutetun EEDI-arvon ja saada nämä laskelmat todennetuiksi MARPOL-yleissopimuksen liitteessä VI olevan 2 luvun mukaisesti.

mahdollistaa tällä hetkellä maitse kuljetettavan rahdin siirtyminen merikuljetuksiin ja jonka Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n energiatehokkuutta mittaavan EEDI-suunnitteluindeksi²⁵ mukaisesti lasketut suorat hiilidioksidin pakokaasupäästöt ovat 50 prosenttia pienemmät kuin asetuksen 2019/1242 11 artiklan mukaisesti määritelty raskaiden hyötyajoneuvojen (alaryhmä 5-LH) keskimääräinen hiilidioksidipäästöjen viitearvo;

- (g) raideliikenteen liikkuvaa kalustoa, joka ei tuota suoria hiilidioksidin pakokaasupäästöjä; tai liikkuvaa kalustoa, jonka suorat hiilidioksidin pakokaasupäästöt ovat nolla, kun niitä liikennöidään radalla, jolla on tarvittava infrastruktuuri, ja niissä käytetään tavanomaista moottoria, jos tällaista infrastruktuuria ei ole käytettävissä (sähködieseljunat);
 - (h) ilma-alusta, jonka sertifioitu mittausarvo ylittää vähintään 10 prosentilla Chicagon yleissopimuksen²⁶ liitteeseen 16 sisältyvät Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) viimeisimmät ympäristönsuojelunormit, mukaan lukien asetuksen (EU) 2018/1139²⁷ 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut uudentyyppisten ilma-alusten hiilidioksidin mittausarvot; tai vaihtoehtoisesti, jos se korvaa ilma-aluksen, joka jo ylittää Chicagon yleissopimuksen liitteeseen 16 sisältyvät ja asetuksen (EU) 2018/1139 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut uudentyyppisiä ilma-aluksia koskevat viimeisimmät melua ja päästöjä koskevat ympäristönsuojelunormit, ilma-alusta, joka parantaa ympäristönsuojelun tasoa vähintään 10 prosentilla korvattavaan ilma-alukseen verrattuna;
- (21) 'puhtaalla tukikalustolla' puhdasta terminaalikalustoa ja puhdasta maahuolintakalustoa;
 - (22) 'yhteistuotannolla' eli lämmön ja sähkön yhteistuotannolla yhteistuotantoa siten kuin se on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/27/EU²⁸ 2 artiklan 30 kohdassa;
 - (23) 'pilaantuneella alueella' aluetta, jolla todistetuksi esiintyy ihmisten toimien seurauksena materiaaleja tai aineita siinä määrin, että ne aiheuttavat merkittävän riskin ihmisten terveydelle tai ympäristölle, kun otetaan huomioon maa-alueen senhetkinen ja hyväksytty tuleva käyttö;

²⁵ EEDI-indeksi: <http://www.imo.org/fr/MediaCentre/HotTopics/GHG/Pages/EEDI.aspx>).

²⁶ Chicagossa 7 päivänä joulukuuta 1944 allekirjoitettu kansainvälistä siviili-ilmailua koskeva yleissopimus.

²⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2018/1139, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2018, yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan unionin lentoturvallisuusviraston perustamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 2111/2005, (EY) N:o 1008/2008, (EU) N:o 996/2010, (EU) N:o 376/2014 ja direktiivien 2014/30/EU ja 2014/53/EU muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 552/2004, (EY) N:o 216/2008 ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 kumoamisesta.

²⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/27/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta (EUVL L 315, 14.11.2012, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 11 päivänä joulukuuta 2018 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2018/2002.

- (24) 'esittelyhankkeella' hanketta, jossa esitellään uusi teknologia ensimmäistä kertaa unionissa ja johon sisältyy merkittävä, viimeisimmän kaupallisen tekniikan tason ylittävä innovaatio;
- (25) 'digitalisaatiolla' sellaisilla sähköisillä laitteilla ja/tai järjestelmillä toteutetun teknologian käyttöönottoa, jotka mahdollistavat tuotteen toiminnallisuuden lisäämisen, verkkopalvelujen kehittämisen, prosessien nykyaikaistamisen tai siirtymisen liiketoimintamalleihin, jotka perustuvat välikäsien poistumiseen tavaroiden tuotannossa ja palvelujen tarjoamisessa niin, että saadaan aikaan muutosvaikutus;
- (26) 'loppukäsittelyllä' loppukäsittelyä siten kuin se on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY²⁹ 3 artiklan 19 kohdassa;
- (27) 'jakeluverkonhaltijalla' jakeluverkonhaltijaa siten kuin se on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 29 kohdassa;
- (28) 'kaukolämmityksellä' tai 'kaukojäähdytyksellä' kaukolämmitystä tai kaukojäähdytystä siten kuin ne on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/31/EU 2 artiklan 19 kohdassa;
- (29) 'kaukolämmitys- ja -jäähdytysjärjestelmillä' järjestelmiä, jotka koostuvat lämmöntuotantolaitoksista (lämmitys-/jäähdytyslaitokset) ja lämmitys- ja jäähdytysenergian varastointi- ja jakeluverkosta (sekä primääri- tai siirtoputkistosta että sekundaariputkistosta, jonka kautta lämpöä toimitetaan kuluttajille). Viittauksilla kaukolämpöön tarkoitetaan kaukolämmitys- ja/tai kaukojäähdytysjärjestelmiä riippuen siitä, toimittavatko putkistot lämpöä tai jäähdytystä yhdessä vai erikseen;
- (30) 'ekoinnovaatiolla' kaikenlaista innovatiivista toimintaa, mukaan lukien uudet tuotantoprosessit, uudet tuotteet tai palvelut sekä uudet johtamis- ja liiketoimintamenetelmät, joilla parannetaan tai pyritään parantamaan merkittävästi ympäristönsuojelua ja vähentämään merkittävästi pilaamisen ympäristövaikutuksia. Tässä määritelmässä innovaatioiksi ei katsota seuraavia:
- (a) toimet, jotka johtavat vain vähäisiin ympäristönsuojelun muutoksiin tai parannuksiin;
 - (b) tuotanto- tai palvelukapasiteetin lisääminen ottamalla käyttöön valmistus- tai logistiikkajärjestelmiä, jotka ovat hyvin samanlaisia kuin jo käytössä olevat;
 - (c) liiketoimintatapoihin, työpaikkaorganisaatioon tai ulkoisiin suhteisiin tehtävät muutokset, jotka perustuvat yrityksessä jo käytössä oleviin organisatorisiin menetelmiin;
 - (d) muutokset liikkeenjohtostrategiassa;

²⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/98/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta (EUVL L 312, 22.11.2008, s. 3).

- (e) sulautumat ja yritysostot;
 - (f) prosessin käytön lopettaminen;
 - (g) jälkirahoitus tai pääomanlisäys;
 - (h) muutokset, jotka johtuvat pelkästään tuotannontekijöiden hintojen muutoksista, tuotannon asiakaskohtainen mukauttaminen, säännölliset kausittaiset ja muut jaksoittaiset muutokset;
 - (i) uusien tai merkittävästi parannettujen tuotteiden kauppa;
- (31) 'ekosysteemillä' ekosysteemiä siten kuin se on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852 2 artiklan 13 kohdassa;
- (32) 'energiatehokkuudella' suoritteen, palvelun, tavarankäytön tai energian tuotoksen ja energiapanoksen välistä suhdetta;
- (33) 'energiatehokkaalla kaukolämmityksellä ja -jäähdytyksellä' kaukolämmitystä ja -jäähdytystä siten kuin ne on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/27/EU 2 artiklan 41 alakohdassa ja sellaisina kuin niihin viitataan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001³⁰ 2 artiklan 20 kohdassa;
- (34) 'uusiutuvista lähteistä peräisin olevalla energialla' energiaa, joka on tuotettu voimaloissa, joissa käytetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001³¹ 2 artiklan 1 kohdan määritelmän mukaisesti ainoastaan uusiutuvia energialähteitä, ja uusiutuvista energialähteistä tuotetun energian lämpöarvona mitattua osuutta, joka on tuotettu myös tavanomaisia energialähteitä käyttävissä hybridivoimaloissa; se kattaa sähkömittarista erillään (yhteisasennuksena tai uusiutuvia lähteitä käyttävän laitoksen lisäasennuksena) asennettujen varastointijärjestelmien täyttämiseen käytettävän uusiutuvan sähkön, mutta ei varastointijärjestelmien tuloksena tuotettua sähköä;
- (35) 'energiainfrastruktuurilla' kaikkia fyysisiä laitteita tai laitoksia, jotka sijaitsevat unionin alueella tai yhdistävät unionin yhteen tai useampaan kolmanteen maahan ja jotka kuuluvat seuraaviin ryhmiin:
- (a) sähkö:
 - (i) siirto- ja jakelujärjestelmät; 'siirrolla' tarkoitetaan sähkön siirtämistä yhteenliitettyssä siirtojännite- ja suurjänniteverkossa loppukäyttäjälle tai jakelijoille, mutta ei sähkön toimitusta, ja 'jakelulla' taas tarkoitetaan

³⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/27/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta (EUVL L 315, 14.11.2012, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 11 päivänä joulukuuta 2018 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2018/2002.

³¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2018/2001/EU, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82).

sähkön siirtämistä suur-, keski- ja pienjännitteisissä jakeluverkoissa asiakkaille, mutta ei sähkön toimitusta;

- (ii) kaikki i alakohdassa tarkoitettujen järjestelmien turvallisen, varman ja tehokkaan toiminnan kannalta välttämättömät laitteet tai laitteistot, mukaan lukien suojaus-, valvonta- ja ohjausjärjestelmät kaikilla jännitetasoilla sekä sähköasemat;
 - (iii) 'täysin integroiduilla verkkokomponenteilla' täysin integroituja verkkokomponentteja siten kuin ne on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944³² 2 artiklan 51 kohdassa;
 - (iv) älykkäät sähköverkot, eli järjestelmät ja komponentit, joissa yhdistetään tieto- ja viestintäteknologiaa käyttämällä operatiivisia digitaalisia alustoja, ohjausjärjestelmiä ja anturiteknologioita sekä siirtotasolla että jakelutasolla ja joiden tarkoituksena on saada aikaan tehokkaampi ja älykkäämpi sähkönsiirto- ja sähkönjakeluverkko, lisätä kapasiteettia uusien tuotanto-, varastointi- ja kulutusmuotojen integroimiseksi sekä helpottaa uusia liiketoimintamalleja ja markkinarakenteita;
 - (v) merisähköverkot, eli i alakohdan määritelmän mukaiset sähkön siirto- tai jakeluinfrastruktuurin laitteet ja laitokset, joilla on kaksi käyttötarkoitusta: merellä olevista uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön liittäminen verkkoon ja siirtäminen tai jakelu merellä sijaitsevista tuotantopaikoista kahteen tai useampaan maahan. Tämä kattaa myös niihin liittyvät turvallisen, varman ja tehokkaan toiminnan kannalta välttämättömät meritekniset laitteet tai laitteistot, mukaan lukien suojaus-, valvonta- ja ohjausjärjestelmät, ja tarvittavat sähköasemat, jos myös niillä varmistetaan teknologinen yhteentoimivuus ja muun muassa rajapintojen yhteensopivuus eri teknologioiden välillä;
- (b) kaasu:
- (i) maakaasun, biokaasun ja muista kuin biologisista lähteistä peräisin olevien uusiutuvien kaasujen siirto- ja jakeluputket, jotka ovat osa putkistoja, lukuun ottamatta maakaasun tuotantovaiheen aikaisia korkeapaineakaasuputkia;
 - (ii) i alakohdassa tarkoitettuihin korkeapaineakaasuputkiin yhteydessä olevat maanalaiset varastot;
 - (iii) nesteytetyn maakaasun (LNG) tai paineistetun maakaasun (CNG) vastaanotto-, varastointi- ja kaasuttamislaitokset tai paineenvähennyslaitokset;

³² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/944, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 125).

- (iv) kaikki järjestelmän turvallisen, varman ja tehokkaan toiminnan tai kaksisuuntaisen kapasiteetin mahdollistamisen kannalta välttämättömät laitteet tai laitteistot, mukaan lukien kompressoriasemat;
- (v) älykkäät kaasuverkot, eli kaikki seuraavat laitteet ja laitteistot, joiden tarkoituksena on mahdollistaa uusiutuvien ja vähähiilisten kaasujen (myös biometaanin tai vedyn) liittäminen verkkoon ja helpottaa sitä: digitaaliset järjestelmät ja komponentit, joissa yhdistetään tieto- ja viestintäteknologiaa, ohjausjärjestelmiä ja anturiteknologioita, jotka mahdollistavat kaasun tuotannon, siirron, jakelun ja kulutuksen interaktiivisen ja älykkään seurannan, mittauksen, laadunvalvonnan ja hallinnan kaasuverkossa. Lisäksi älyverkkoihin voivat sisältyä laitteet, jotka mahdollistavat vastakkaisvirtaukset jakelutasolta siirtotasolle ja siihen tarvittavat parannukset olemassa olevaan verkkoon;

(c) vety:

- (i) vedyn korkeapainesiirtoon tarkoitettut siirtoputket, sekä vedyn paikalliseen jakeluun tarkoitettut jakeluputkistot, jotka tarjoavat saatavuuden useille verkonkäyttäjille läpinäkyvästi ja syrjimättömästi;
- (ii) i alakohdassa tarkoitettuihin korkeapaineisiin vedyn siirto- tai jakeluputkiin yhdistetyt maanalaiset varastot;
- (iii) vedyn tai muihin kemiallisiin aineisiin sidotun vedyn edelleenjakelu-, vastaanotto-, varastointi- ja kaasuttamislaitokset tai paineenvähennyslaitokset vedyn syöttämiseksi verkkoon;
- (iv) kaikki vetyjärjestelmän turvallisen, varman ja tehokkaan toiminnan tai kaksisuuntaisen kapasiteetin mahdollistamisen kannalta välttämättömät laitteet tai laitteistot, mukaan lukien kompressoriasemat.

Jokainen i, ii, iii ja iv alakohdassa luetelluista rakenteista voi olla vasta rakennettu rakenne tai maakaasukäytöstä vetykäyttöön muutettu rakenne tai näiden kahden yhdistelmä.

Energiainfrastruktuuriksi katsotaan i, ii, iii ja iv alakohdassa luetellut rakenteet, joihin kolmansilla osapuolilla on pääsy.

(d) hiilidioksidi:

- (i) muut kuin tuotantovaiheen putkistot, joita käytetään hiilidioksidin siirtämiseen useammasta kuin yhdestä lähteestä, eli teollisuuslaitoksista (voimalaitokset mukaan luettuina), jotka tuottavat hiilidioksidikaasua poltosta tai muista kemiallisista reaktioista, joihin liittyy fossiilisia tai muita kuin fossiilisia hiiliyhdisteitä, hiilidioksidin pysyvää geologista varastointia varten Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin

2009/31/EY³³ 3 artiklan mukaisesti tai hiilidioksidin käyttämiseksi raaka-aineena tai biologisten prosessien tuotoksen lisäämisessä;

- (ii) hiilidioksidin nesteytys- ja välivarastointilaitokset, joita tarvitaan hiilidioksidin jatkosiirtoon;
- (iii) siinä geologisessa muodostumassa olevat infrastruktuurit, jota käytetään hiilidioksidin pysyvään geologiseen varastointiin direktiivin 2009/31/EY 3 artiklan mukaisesti ja niihin liittyvät maan pinnalla olevat laitokset ja injektointilaitokset;
- (iv) kaikki järjestelmän moitteettoman, turvallisen ja tehokkaan toiminnan kannalta välttämättömät laitteet tai laitteistot, mukaan lukien suojaus-, valvonta- ja ohjausjärjestelmät;

Energiainfrastruktuuriksi katsotaan i, ii, iii ja iv alakohdassa luetellut rakenteet, joihin kolmansilla osapuolilla on pääsy;

- (e) infrastruktuuri, jota käytetään useilta tuottajilta/käyttäjiltä peräisin olevan lämmön/höyryn/jäähdytyksen siirtoon tai jakeluun ja joka perustuu teollisista sovelluksista peräisin olevan nolla-/vähähiilisen lämmön/höyryn tai hukkalämmön käyttöön;
- (f) yhteistä etua koskevat hankkeet tai keskinäistä etua koskevat hankkeet siten kuin ne on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 347/2013³⁴ 2 artiklassa ja SEUT-sopimuksen 170 artiklassa.
- (g) muut infrastruktuuriluokat koskien infrastruktuuria, joka mahdollistaa fyysiset tai johtimettomat yhteydet nolla-/vähähiilisen energian tuottajien ja käyttäjien välille useista liityntä- ja ottokohdista ja joka on avoin kolmansille osapuolille, jotka eivät ole osa infrastruktuurin omistaja-/hallinnoijayritystä;

Edellä a–g alakohdassa lueteltuja rakenteita, jotka on rakennettu yhdelle käyttäjälle tai pienelle ennalta yksilöidylle käyttäjäryhmälle ja räätälöity sen tarpeisiin (”erityisinfrastuktuuri”) ei katsota energiaiinfrastruktuuriksi;

- (36) ’energiatehokkuudella’ rakennuksen energiatehokkuutta siten kuin se on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2010/31/EU³⁵ 2 artiklan 4 kohdassa;

³³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/31/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, hiilidioksidin geologisesta varastoinnista ja neuvoston direktiivin 85/337/ETY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2000/60/EY, 2001/80/EY, 2004/35/EY, 2006/12/EY ja 2008/1/EY ja asetuksen (EY) N:o 1013/2006 muuttamisesta (EUVL L 140, 5.6.2009, s. 114).

³⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 347/2013, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2013, Euroopan laajuisten energiaiinfrastruktuurien suuntaviivoista ja päätöksen N:o 1364/2006/EY kumoamisesta sekä asetusten (EY) N:o 713/2009, (EY) N:o 714/2009 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta (EUVL L 115, 25.4.2013, s. 39).

- (37) 'energiansäästöillä' energiansäästöjä siten kuin ne on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2012/27/EU³⁶ 2 artiklan 5 kohdassa;
- (38) 'ympäristönsuojelulla' kaikkia toimia, joilla pyritään korjaamaan tai ennalta ehkäisemään fyysiselle ympäristölle, ekosysteemeille tai luonnonvaroilte ihmisen toiminnasta aiheutuvia pilaantumisia tai muita haittoja, ilmastomuutoksen hillintä mukaan luettuna, pienentämään tällaisten haittojen riskiä, suojaamaan ja palauttamaan biologista monimuotoisuutta tai edistämään luonnonvarojen järkiperaistä käyttöä, mukaan lukien energiansäästötoimenpiteet ja uusiutuvien energialähteiden käyttö sekä muut tekniikat kasvihuonekaasupäästöjen ja muiden epäpuhtauksien vähentämiseksi, sekä siirtymään kiertotalousmalleihin ensimateriaalien käytön vähentämiseksi ja tehokkuuden parantamiseksi; se kattaa myös toimet, joilla vahvistetaan sopeutumiskykyä ja minimoidaan haavoittuvuus ilmastovaikutusten suhteen;
- (39) 'ympäristöverolla' veroa, jonka erityisellä määräytymisperusteella on selkeä kielteinen vaikutus ympäristöön tai jonka tarkoituksena on tiettyjen toimintojen, tavaroiden tai palvelujen verottaminen siten, että ympäristökustannukset voidaan sisällyttää niiden hintaan tai tuottajat ja kuluttajat ohjata ympäristöystävällisempään toimintaan;
- (40) 'resurssien riittävyydellä' tuotetun kapasiteetin tasoa, jonka katsotaan riittävän kysynnän tyydyttämiseksi kyseisessä jäsenvaltiossa kaikkina aikoina ja joka perustuu sellaisten organisaatioiden käyttämään tavanomaiseen tilastolliseen indikaattoriin, joilla unionin toimielimet ovat tunnustaneet olevan olennaisen tärkeä rooli sähkön sisämarkkinoiden luomisessa, kuten sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto (ENTSO-E);
- (41) 'sähkön tuottajalla' yritystä, joka tuottaa sähkövoimaa kaupallisia tarkoituksia varten;
- (42) 'tehokkaalla yhteistuotannolla' tehokasta yhteistuotantoa siten kuin se on määritelty direktiivin 2012/27/EU 2 artiklan 34 kohdassa;
- (43) 'tasepoikkeamilla' tasevastaavan tuotannon, kulutuksen ja markkinoilla tehtyjen kauppajen välisiä poikkeamia tietyn taseselvitysjakson aikana;
- (44) 'taseselvityksellä' taloudellista selvitysjärjestelmää, jonka tarkoituksena on peria takaisin tasevastaavien tasepoikkeamien oikaisemisesta aiheutuvat kustannukset;
- (45) 'taseselvitysjaksolla' taseselvitysjaksoa siten kuin se on määritelty asetuksen (EU) 2019/943 2 artiklan 15 kohdassa;

³⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/31/EU, annettu 19 päivänä toukokuuta 2010, rakennusten energiatehokkuudesta (EUVL L 153, 18.6.2010, s. 13).

³⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/31/EU energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta (EUVL L 315, 14.11.2012, s. 1).

- (46) 'yksittäisellä tuella' tapauskohtaista tukea ja tukiohjelman perusteella myönnettävää tukea, josta on ilmoitettava;
- (47) 'keskeytettävyyssjärjestelmällä' sähkön toimitusvarmuuteen tähtäävää toimenpidettä, jonka tarkoituksena on varmistaa sähköjärjestelmän vakaa verkkotaajuus tai puuttua lyhyen aikavälin toimitusongelmiin, muun muassa keskeyttämällä kuormitus;
- (48) 'luontopohjaisella ratkaisulla' toimea, jolla suojellaan, hoidetaan kestäväällä tavalla ja ennallistetaan luonnollisia tai muunnettuja ekosysteemejä, vastataan yhteiskunnallisiin haasteisiin tuloksellisesti ja mukautuvasti ja tuotetaan samanaikaisesti hyvinvointia ihmisille ja hyötyjä biologiselle monimuotoisuudelle;
- (49) 'verkkoreservillä' sähkön toimitusvarmuuteen tähtäävää toimenpidettä, jonka tarkoituksena on kompensoida sähkön siirto- tai jakeluverkon systeemistä ja pitkän aikavälin riittämättömyyttä;
- (50) 'epäpuhtauksilla' epäpuhtauksia siten kuin ne on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852 2 artiklan 10 kohdassa;
- (51) 'pilaantumisen aiheuttajalla' osapuolta, joka pilaa ympäristöä välittömästi tai välillisesti taikka aikaansaa ympäristön pilaantumiseen johtavat olosuhteet³⁷;
- (52) 'pilaamisella' pilaamista siten kuin se on määritelty direktiivin 2010/75/EU³⁸ 3 artiklan 2 kohdassa;
- (53) 'aiheuttamisperiaatteella' periaatetta, jonka mukaan pilaantumisen aiheuttajan on maksettava kunnostamisesta aiheutuvat kustannukset;
- (54) 'valmistelulla uudelleenkäyttöön' valmistelua uudelleenkäyttöön siten kuin se on määritelty direktiivin 2008/98/EU 3 artiklan 16 kohdassa;
- (55) 'latausinfrastruktuurilla' kiinteää tai liikkuvaa infrastruktuuria, jolla mahdollistetaan sähkön jakelu liikennevälineisiin tai puhtaalle tukikalustolle;
- (56) 'hyödyntämisellä' hyödyntämistä siten kuin se on määritelty direktiivin 2008/98/EY 3 artiklan 15 kohdassa;
- (57) 'kierrätyksellä' kierrätystä siten kuin se on määritelty direktiivin 2008/98/EY 3 artiklan 17 kohdassa;
- (58) 'viitehankkeella' esimerkkihanketta, joka edustaa tukiohjelman tietyn tuensaajaluokan keskimääräistä hanketta;

³⁷ Neuvoston suositus, annettu 3 päivänä maaliskuuta 1975, kustannusten kohdentamisesta ja ympäristöä koskevasta julkisten viranomaisten toiminnasta (EYVL L 194, 25.7.1975, s. 1).

³⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/75/EU, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, teollisuuden päästöistä (yhtenäistetty ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen) (EUVL L 334, 17.12.2010, s. 17).

- (59) 'tankkausinfrastruktuurilla' kiinteää tai liikkuvaa infrastruktuuria, joka mahdollistaa puhtaiden tai päästöttömien liikennevälineiden tai puhtaan tukikaluston tankkaamisen direktiivin 2014/94/EU 5 ja 6 artiklassa tarkoitetuilla vaihtoehtoisilla polttoaineilla;
- (60) 'ennallistamisella' hoitotoimia, joiden tavoitteena on palauttaa ennalleen ekosysteemin toiminnan taso huonontuneilla alueilla, ja joiden päämääränä on uudistettu ja jatkuva ekosysteemipalvelujen tarjonta pikemminkin kuin osoitetun luonnontilaisen tai lähes luonnontilaisen viite-ekosysteemin biologinen monimuotoisuus ja eheys;
- (61) 'kunnostamisella' hoitotoimia, kuten kontaminanttien tai liikaravinteiden poistamista maaperästä ja vedestä tai niiden myrkyttömäksi tekemistä, joilla pyritään poistamaan huonontumisen lähteet;
- (62) 'uusiutuvilla energialähteillä' uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa energiaa tai uusiutuvaa energiaa siten kuin ne on määritelty direktiivin (EU) 2018/2001 2 artiklan 1 kohdassa;
- (63) 'muuta kuin biologista alkuperää olevilla uusiutuvilla kaasumaisilla liikenteen polttoaineilla' muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia kaasumaisia liikenteen polttoaineita siten kuin ne on määritelty direktiivin (EU) 2018/2001 2 artiklan 36 kohdassa;
- (64) 'resurssitehokkuudella' tuotusyksikön tuottamiseen tarvittavien panosten määrän vähentämistä tai neitseellisten panosten korvaamista uusiopanoksilla;
- (65) 'palauttamisella' prosessia, jolla tuetaan ekosysteemin elpymistä biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien selviytymiskyvyn säilyttämiseksi. Ekosysteemien palauttaminen kattaa toimenpiteet, joilla parannetaan ekosysteemin tilaa ja luodaan tai perustetaan ekosysteemi uudelleen;
- (66) 'uudelleenkäytöllä' uudelleenkäyttöä siten kuin se on määritelty direktiivin 2008/98/EY 3 artiklan 13 kohdassa;
- (67) 'pienillä ja keskisuurilla yrityksillä' ('pk-yrityksillä') yrityksiä, jotka täyttävät mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetussa komission suosituksessa³⁹ asetetut edellytykset;
- (68) 'pienellä midcap-yrityksellä' yritystä, joka ei ole pk-yritys ja jonka työntekijöiden määrä on enintään 499 laskettuna komission asetuksen (EU) N:o 651/2014⁴⁰ liitteessä I olevan 3–6 artiklan mukaisesti ja jonka vuotuinen liikevaihto on enintään 100 miljoonaa euroa tai tilikauden tase on enintään 86 miljoonaa euroa. Useampia yhteisöjä pidetään yhtenä yrityksenä, jos jokin asetuksen (EU) N:o

³⁹ Komission suositus 2003/361/EY, annettu 6 päivänä toukokuuta 2003, mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä (EUVL L 124, 20.5.2003, s. 36).

⁴⁰ Komission asetus (EU) N:o 651/2014, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2014, tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (EUVL L 187 26.6.2014, s. 1).

651/2014 liitteessä I olevan 3 artiklan 3 kohdassa luetelluista edellytyksistä täytyy;

- (69) 'älyvalmiudella' rakennusten tai niiden osien kykyä mukauttaa toimintansa asukkaiden tarpeiden mukaan, mukaan lukien energiatehokkuuden ja kokonaistehokkuuden optimointi, ja kykyä mukauttaa toimintansa verkon signaaleiden mukaan;
- (70) 'tavanomaisilla tasevastuilla' kaikkia teknologioita koskevia syrjimättömiä tasevastuita, jotka eivät vapauta yhtäkään tuottajaa asetuksen (EU) 2019/943 5 artiklan mukaisista vastuista;
- (71) 'töiden aloittamisella' ensimmäistä sitovaa sitoumusta (esim. tilata laitteita tai aloittaa rakentaminen), joka tekee investoinnista peruuttamattoman. Maan ostoa ja valmistelutöitä, kuten lupien hankkimista ja alustavien toteutettavuustutkimusten tekemistä, ei katsota töiden alkamiseksi. Yrityskaupoissa 'töiden alkamisella' tarkoitetaan hankittuun toimipaikkaan suoraan liittyvien omaisuuserien hankintahetkeä;
- (72) 'strategisella reservillä' sähkön toimitusvarmuuteen tähtäävää toimenpidettä, jossa sähkökapasiteettia, kuten tuotantoa, varastointia tai kysyntäjoustoja, pidetään sähkömarkkinoiden ulkopuolella ja otetaan käyttöön ainoastaan erityisolosuhteissa;
- (73) 'omistamisen kokonaiskustannuksilla' liikennevälineen hankinta- ja omistuskustannuksia liikennevälineen koko käyttöajalta, mukaan lukien liikennevälineen hankinta- tai leasingkustannukset, polttoainekustannukset, huolto- ja korjauskustannukset, vakuutuskustannukset, rahoituskulut ja verot;
- (74) 'siirtoverkonhaltijalla' siirtoverkonhaltijaa siten kuin se on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 35 kohdassa;
- (75) 'liikennevälineellä' mitä tahansa seuraavista:
 - (a) luokan M1, M2, N1, M3, N2, N3 tai L ajoneuvo;
 - (b) matkustaja- tai tavaraliikenteen sisävesi- tai meri- ja rannikkoalus;
 - (c) raideliikenteen liikkuva kalusto tai
 - (d) ilma-alus;
- (76) 'käsittelyllä' käsittelyä siten kuin se on määritelty direktiivin 2008/98/EY 3 artiklan 14 kohdassa;

- (77) 'unionin verotuksen vähimmäistasolla' unionin oikeudessa säädettyä verotuksen vähimmäistasoa; energiatuotteiden ja sähkön osalta sillä tarkoitetaan neuvoston direktiivin 2003/96/EY⁴¹ liitteessä I säädettyä verotuksen vähimmäistasoa;
- (78) 'unionin normilla' tarkoitetaan
- (a) pakollista unionin normia, jossa vahvistetaan tasot, jotka yksittäisten yritysten on saavutettava ympäristön kannalta, lukuun ottamatta unionin tasolla asetettuja normeja tai tavoitteita, jotka sitovat jäsenvaltioita mutta eivät yksittäisiä yrityksiä;
 - (b) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU⁴² mukaista velvollisuutta käyttää parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa ja varmistaa, että epäpuhtauksien päästötasot eivät ole korkeampia kuin ne olisivat käytettäessä parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa; kun parhaaseen käytettävissä olevaan tekniikkaan liittyvät päästötasot on määritelty direktiivin 2010/75/EU nojalla annetuissa täytäntöönpanosäädöksissä, kyseisiä tasoja sovelletaan näitä suuntaviivoja sovellettaessa; jos nämä tasot ilmaistaan vaihteluvälinä, sovelletaan sitä tasoa, jolla paras käytettävissä oleva tekniikka saavutetaan ensimmäisen kerran;
- (79) 'jätteellä' jätettä siten kuin se on määritelty direktiivin 2008/98/EY 3 artiklan 1 kohdassa;
- (80) 'päästöttömällä liikennevälineellä'
- (a) luokan M1, M2 tai N1 ajoneuvoa, jonka pakokaasupäästöt ovat nolla, asetuksen (EU) 2017/1151⁴³ mukaisesti määritettyinä;
 - (b) luokan M3, N2 tai N3 ajoneuvoa, joka vastaa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2019/1242⁴⁴ esitettyä 'päästöttömän raskaan hyötyajoneuvon' määritelmää;
 - (c) asetuksen (EU) N:o 168/2013 4 artiklassa määriteltyä luokan L ajoneuvoa, kaksi- tai kolmipyöräisiä ajoneuvot ja nelipyörät mukaan luettuina, jonka

⁴¹ Neuvoston direktiivi 2003/96/EY, annettu 27 päivänä lokakuuta 2003, energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan yhteisön kehyksen uudistamisesta (EUVL L 283, 31.10.2003, s. 51).

⁴² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/75/EU, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, teollisuuden päästöistä (yhtenäistetty ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen) (EUVL L 334, 17.12.2010, s. 17).

⁴³ Komission asetus (EU) 2017/1151, annettu 1 päivänä kesäkuuta 2017, moottoriajoneuvojen tyyppihyväksynnästä kevyiden henkilö- ja hyötyajoneuvojen päästöjen (Euro 5 ja Euro 6) osalta ja ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen saatavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 715/2007 täydentämisestä, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2007/46/EY, komission asetuksen (EY) N:o 692/2008 ja komission asetuksen (EU) N:o 1230/2012 muuttamisesta ja komission asetuksen (EY) N:o 692/2008 kumoamisesta (EUVL L 175, 7.7.2017, s. 1).

⁴⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1242, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, hiilidioksidipäästönormien asettamisesta uusille raskaille hyötyajoneuvoille ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 595/2009 ja (EU) 2018/956 sekä neuvoston direktiivin 96/53/EY muuttamisesta (EUVL L 198, 25.7.2019, s. 202).

pakokaasupäästöt ovat 0 g CO₂e/km laskettuna kyseisessä asetuksessa säädetyn päästötestin mukaisesti;

- (d) matkustaja- tai tavaraliikenteeseen tarkoitettua sisävesi- tai meri- ja rannikkoalusta, jolla ei ole suoria hiilidioksidin pakokaasupäästöjä;
- (e) raideliikenteen liikkuvaa kalustoa, joka ei tuota suoria hiilidioksidin pakokaasupäästöjä;
- (f) ilma-alusta, joka ei tuota suoria hiilidioksidin pakokaasupäästöjä.

3. SISÄMARKKINOILLE SOVELTUVUUDEN ARVIOINTI PERUSSOPIMUKSEN 107 ARTIKLAN 3 KOHDAN C ALAKOHDAN NOJALLA

19. Näissä suuntaviivoissa esitetään soveltuvuusperiaatteet, jotka koskevat perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisiin ilmasto-, ympäristönsuojelu- ja energiatavoitteisiin kohdennettuja tukitoimenpiteitä, joista on ilmoitettava perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti.
20. Komissio voi perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla katsoa sisämarkkinoille soveltuvaksi valtiontuen tietyn taloudellisen toiminnan kehityksen edistämiseen unionissa (positiivinen ehto), jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla (negatiivinen ehto).
21. Komissio arvioi 20 kappaleessa tarkoitetun tuen osalta, voidaanko se katsoa sisämarkkinoille soveltuvaksi, analysoimalla seuraavia näkökohtia:
 - (a) Ensimmäisen edellytys (positiivinen ehto), eli **ympäristönsuojelu- ja energiatuki edistää taloudellisen toiminnan kehittämistä:**
 - (i) sen taloudellisen toiminnan määrittely, jota toimenpide edistää, sen myönteiset vaikutukset koko yhteiskuntaan ja soveltuvin osin sen merkitys unionin toimintapolitiikkojen kannalta (ks. 3.1.1 kohta),
 - (ii) tuen kannustava vaikutus (ks. 3.1.2 kohta) ja
 - (iii) mitään asiaa liittyvää unionin oikeuden säännöstä ei rikota (ks. 3.1.3 kohta).
 - (b) Toinen edellytys (negatiivinen ehto), eli **ympäristönsuojelu- ja energiatuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla:**
 - (i) valtion tukitoimenpiteiden tarve (ks. 3.2.1.1 kohta),
 - (ii) tuen tarkoituksenmukaisuus (ks. 3.2.1.2 kohta),
 - (iii) tuen oikeasuhteisuus (tuen rajaaminen vähimpään, joka on tarpeen tuen tavoitteen saavuttamiseksi), mukaan lukien tuen kasautuminen (ks. 3.2.1.3 kohta),

- (iv) tuen läpinäkyvyys (ks. 3.2.1.4 kohta),
- (v) kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien tuen kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen (ks. 3.2.2 kohta) ja
- (vi) tuen myönteisten ja kielteisten vaikutusten punnitseminen (ks. 3.3 kohta).

3.1 Positiivinen ehto: tuen on edistettävä tietyn taloudellisen toiminnan kehitystä

3.1.1 *Sen taloudellisen toiminnan määrittely, jota toimenpide edistää, sen myönteiset vaikutukset koko yhteiskuntaan ja soveltuvien osien sen merkitys unionin toimintapolitiikkojen kannalta*

- 22. Jäsenvaltioiden on valtiontuki-ilmoituksissaan yksilöitävä taloudellinen toiminta, jota tuella edistetään, ja se, miten kyseistä toimintaa tuetaan.
- 23. Tuella, jolla ehkäistään tai vähennetään taloudellisen toiminnan kielteisiä vaikutuksia ilmastoon tai ympäristöön, voidaan edistää taloudellisen toiminnan kehitystä lisäämällä kyseisen taloudellisen toiminnan kestävyyttä. Tuella voidaan myös varmistaa, että toiminta voi jatkua tulevaisuudessa aiheuttamatta kohtuuttomia ympäristövahinkoja ja tukea uusien taloudellisten toimintojen ja palvelujen luomista (niin sanotun vihreän talouden kehityksen tukeminen).
- 24. Jäsenvaltion on myös kuvattava mahdollinen unionin ilmasto-, ympäristö- ja energiapolitiikan tavoitteiden saavuttamista edistävä vaikutus ja erityisesti tuen odotetut hyödyt, jotka liittyvät sen olennaiseen vaikutukseen ympäristönsuojeluun, mukaan lukien ilmastomuutoksen hillitseminen, tai energian sisämarkkinoiden tehokkaaseen toimintaan.

3.1.2 Kannustava vaikutus

- 25. Tuen voidaan katsoa edistävän taloudellista toimintaa vain, jos sillä on kannustava vaikutus. Kannustava vaikutus ilmenee silloin, kun tuki kannustaa tuensaajaa muuttamaan käyttäytymistään, harjoittamaan lisää taloudellista toimintaa tai harjoittamaan ympäristöystävällisempää taloudellista toimintaa, jota se ei harjoittaisi ilman tukea tai harjoittaisi rajallisemmin tai eri tavalla.
- 26. Tuella ei saa kattaa kustannuksia, joita aiheutuisi tuensaajalle joka tapauksessa, eikä sillä saa kompensoida taloudelliseen toimintaan liittyvää tavanomaista liiketoimintariskiä⁴⁵.
- 27. Kannustavan vaikutuksen osoittaminen edellyttää tosiasiallisen skenaarion ja ilman tukea todennäköisesti toteutuvan vaihtoehtoisen skenaarion määrittämistä. Komissio tarkastelee tätä kohdassa 3.2.1.3 tarkoitettua kvantifioinnin pohjalta.
- 28. Komissio katsoo, että tuella ei ole kannustavaa vaikutusta tuensaajaan sellaisissa tapauksissa, joissa hankkeeseen tai toimintaan liittyvät työt on aloitettu jo ennen kuin

⁴⁵ Ks. unionin tuomioistuimen tuomio 13.6.2013, *HGA and others v. komissio*, C-630/11 P – C-633/11 P, ECLI:EU:C:2013:387, 104 kohta.

tuensaaja jättää kirjallisen tukihakemuksen kansallisille viranomaisille. Jos tuensaaja aloittaa hankkeen toteuttamisen ennen tuen hakemista, kaikki kyseiselle hankkeelle myönnetty tuki katsotaan periaatteessa sisämarkkinoille soveltumattomaksi.

29. Tukihakemus voidaan tehdä eri muodoissa, esimerkiksi tarjouksena tarjouskilpailussa. Hakemuksessa on oltava ainakin hakijan nimi, kuvaus hankkeesta tai toiminnasta, sen sijainti mukaan luettuna, sekä hankkeen toteuttamiseen tarvittavan tuen määrä.
30. Tietyissä poikkeustapauksissa tuella voi olla kannustava vaikutus myös sellaisten hankkeiden osalta, jotka on aloitettu ennen tukihakemuksen jättämistä. Tällöin tuella katsotaan olevan kannustava vaikutus erityisesti seuraavissa tilanteissa:
 - (a) tuki myönnetään automaattisesti puolueettomin ja syrjimättömin perustein ja ilman jäsenvaltion harkintavaltaa, ja tukitoimenpide on hyväksytty ja se on voimassa ennen tuetun hankkeen tai toiminnan aloittamista, lukuun ottamatta verotuksellisia jatko-ohjelmia, joissa toiminta kuului jo aikaisempien, veroetujen muodossa olevien järjestelmien piiriin;
 - (b) kansalliset viranomaiset ovat ennen töiden aloittamista julkaisseet ilmoituksen aikomuksestaan ottaa ehdotettu tukitoimenpide käyttöön edellyttäen, että komissio hyväksyy toimenpiteen perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Tämä ilmoitus on asetettava saataville julkisella verkkosivustolla (tai muilla julkisilla tiedotusvälineillä, jotka ovat yhtä laajasti ja helposti saatavilla), ja siinä on ilmoitettava selkeästi, minkä tyyppisiä hankkeita jäsenvaltio ehdottaa tukikelpoisiksi ja mistä ajankohdasta alkaen jäsenvaltio aikoo katsoa tällaiset hankkeet tukikelpoisiksi. Ehdotettua tukikelpoisuutta ei saa perusteettomasti rajoittaa. Tuensaajan on täytynyt ilmoittaa tuen myöntävälle viranomaiselle ennen töiden aloittamista, että ehdotettua tukitoimenpidettä pidettiin investointipäätösten ehtona. Jos jäsenvaltio vetoaa tällaiseen ilmoitukseen kannustavan vaikutuksen osoittamiseksi, sen on toimitettava valtioneuvoston tuki-ilmoituksensa yhteydessä kopio kyseisestä ilmoituksesta ja linkki verkkosivustolle, jolla se on julkaistu, tai vastaavat todisteet ilmoituksen yleisestä saatavuudesta;
 - (c) toimintatukea myönnetään olemassa oleville laitoksille ympäristöystävälliseen tuotantoon, kun ”töiden aloittamista” ei voida määrittää koska asiaan ei liity uutta merkittävää investointia. Näissä tapauksissa kannustava vaikutus voidaan osoittaa muutoksella laitoksen toiminnassa ympäristöystävälliseen suuntaan sen sijaan että olisi valittu vaihtoehtoinen halvempi toimintatapa, joka olisi ollut vähemmän ympäristöystävällinen.
31. Komissio katsoo, että pelkästään toiminnan sopeuttamiseen unionin normien mukaiseksi myönnettävällä tuella ei periaatteessa ole kannustavaa vaikutusta. Yleissääntönä on, että ainoastaan unionin normien ylittämiseen tähtäävällä tuella voi olla kannustava vaikutus. Jos kyseinen unionin normi on kuitenkin jo hyväksytty mutta ei vielä voimassa, tuella voi olla kannustava vaikutus, jos se kannustaa investoinnin toteuttamiseen jo ennen normin voimaantuloa (ks. 4.2.3 ja 4.5.3 kohta).

3.1.3 Mitään asiaan liittyvää unionin oikeuden säännöstä ei rikota

32. Jos tuettu toiminta tai valtiontukitoimenpide tai sen ehdot, mukaan lukien rahoitusmenetelmä, kun se kuuluu erottamattomasti tukitoimenpiteeseen, rikkovat asiaa koskevaa unionin oikeutta, tukea ei voida pitää sisämarkkinoille soveltuvana. Näin voi olla esimerkiksi silloin, kun tukeen sovelletaan ehtoja, joiden mukaan tukea myönnetään suoraan tai välillisesti tuotteiden tai laitteiden alkuperän perusteella, kuten vaatimuksia, joiden mukaan tuensaajan on ostettava kotimaassa tuotettuja tuotteita.

3.2 Negatiivinen ehto: Tuki ei saa perusteettomasti vaikuttaa kaupankäynnin edellytyksiin yhteisen edun vastaisesti

3.2.1 Kilpailun ja kaupan vääristymien minimointi

3.2.1.1 Tuen tarpeellisuus

33. Ehdotettu valtiontukitoimenpide on kohdennettava tilanteeseen, jossa sillä voidaan saada aikaan, esimerkiksi korjaamalla markkinoiden toimintapuute tai muu merkityksellinen este kyseiselle hankkeelle tai toiminnalle, sellainen olennainen kehitys, jota markkinat eivät pysty itsellään saavuttamaan. Vaikka yleisesti katsotaan, että kilpailuun perustuvilla markkinoilla on taipumus saada aikaan tehokkaita tuloksia taloudellisen toiminnan, hintojen, tuotoksen ja resurssien käytön osalta, markkinoiden toimintapuutteiden vallitessa valtiontukina toteutettavat julkiset toimenpiteet voivat parantaa markkinoiden tehokasta toimintaa ja siten edistää taloudellisen toiminnan kehitystä siinä määrin kuin markkinat eivät yksinään kykene tuottamaan tehokasta tulosta. Jäsenvaltion olisi määriteltävä markkinoiden toimintapuutteet, jotka estävät riittävän ympäristönsuojelun tason saavuttamisen tai tehokkaiden energian sisämarkkinoiden toiminnan. Ympäristönsuojeluun ja energia-alaan vaikuttavat merkittävimmät markkinoiden toimintapuutteet, jotka voivat estää parhaan mahdollisen tuloksen saavuttamisen ja johtaa tehottomaan tulokseen, ovat seuraavat:

- (a) Negatiiviset ulkoisvaikutukset: Nämä ovat yleisimpiä ympäristötukitoimenpiteiden yhteydessä ja niitä syntyy, kun pilaantumista ei ole hinnoiteltu asianmukaisesti eli kyseinen yritys ei joudu vastaamaan kaikista pilaantumisen aiheuttamista kustannuksista. Tässä tapauksessa omia etujaan ajavilla yrityksillä ei ehkä ole riittävää kannustinta ottaa taloudellisesta toiminnastaan aiheutuvia negatiivisia ulkoisvaikutuksia huomioon valitessaan tiettyä teknologiaa tai päättäessään tuotantonsa tasosta. Toisin sanoen kustannukset, joista yritys vastaa, eivät täysin kuvasta kuluttajille ja koko yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia. Sen vuoksi yrityksillä ei tavallisesti ole riittävää kannustinta vähentää aiheuttamaansa pilaantumista tai toteuttaa yksittäisiä toimenpiteitä ympäristön suojelemiseksi.
- (b) Positiiviset ulkoisvaikutukset: Se, että osa investoinnin tuomasta edusta koituu muille markkinatoimijoille kuin investoijalle, voi johtaa siihen, että yritykset tekevät vähemmän investointeja. Positiivisia ulkoisvaikutuksia voi esiintyä esimerkiksi silloin, kun on kyse investoinneista ekoinnovointiin, järjestelmän vakauteen, uusiin ja innovatiivisiin uusiutuviin energialähteisiin liittyviin teknologioihin ja innovatiivisiin kysynnän hallintatoimenpiteisiin tai kun on kyse

energiainfrastruktuureista tai sähkön toimitusvarmuutta koskevista toimenpiteistä, joista hyötyvät useat jäsenvaltiot tai useammat kuluttajat.

- (c) Epäsymmetrinen informaatio: Tätä esiintyy tavallisesti markkinoilla, joilla yhdellä markkinaosapuolella on käytettävissä vähemmän tietoja kuin toisella. Tällainen tilanne voisi syntyä muun muassa silloin, kun ulkopuolisilla sijoittajilla on puutteelliset tiedot hankkeen todennäköisistä tuotoista ja riskeistä. Se on mahdollista myös rajat ylittävän infrastruktuuriyhteistyön tapauksessa, kun yksi osapuoli on informaation suhteen huonommassa asemassa kuin toinen. Vaikka riski tai epävarmuus eivät sinällään johda markkinoiden toimintapuutteeseen, epäsymmetrisen informaation ongelma on kytköksissä tällaisen riskin ja epävarmuuden suuruuteen. Molemmat ovat usein suurempia kuoleetusajoiltaan tyypillisesti pidemmissä ympäristöinvestoinneissa, mikä osaltaan lisää keskittymistä lyhyen aikavälin suunnitteluun. Tilannetta voivat entisestään kärjistää tällaisten investointien rahoitusehdot erityisesti pk-yritysten tapauksessa.
 - (d) Puutteellinen koordinointi: Tämä voi estää hankkeen kehittämisen tai sen tehokkaan suunnittelun sijoittajien erilaisten intressien ja kannustimien (ns. ristiriitaiset kannustimet), alihankinta- ja vastuuvakuutuskustannusten sekä yhteistyön tuloksia ja verkkoon kohdistuvia vaikutuksia (esimerkiksi sähköntoimitusten jatkuvuutta) koskevan epävarmuuden vuoksi. Tällaista puutteellista koordinointia voi esiintyä esimerkiksi kiinteistönomistajan ja vuokralaisen välillä energiatehokkaiden ratkaisujen suhteen. Informaatiopuutteet, erityisesti epäsymmetriseen informaatioon liittyvät ongelmat, voivat entisestään pahentaa koordinointiongelmia. Koordinointipuutteita voi syntyä myös siitä syystä, että on tarpeen saavuttaa tietty kriittinen massa ennen kuin hankkeen käynnistäminen on kaupallisesti houkuttelevaa. Tämä seikka voi olla erityisen merkityksellinen (rajat ylittävissä) infrastruktuurihankkeissa.
34. Pelkkä markkinoiden toimintapuutteen olemassaolo tietyssä yhteydessä ei kuitenkaan ole riittävä peruste valtiontuen välttämättömyydelle. Muita politiikkoja ja toimenpiteitä voi jo olla käytössä joidenkin havaittujen markkinoiden toimintapuutteiden poistamiseksi. Esimerkkejä ovat muun muassa alakohtainen sääntely, unionin velvoittavat pilaamista koskevat normit, tarjontavelvoitteet, unionin päästökauppajärjestelmän kaltaiset hinnoittelumekanismit ja hiiliverot. Lisätoimenpiteet, kuten valtiontuet, voivat kohdistua vain jäljelle jäävään markkinoiden toimintapuutteeseen, eli sellaiseen markkinoiden toimintapuutteeseen, joihin ei puututa tällaisilla muilla toimenpiteillä. On myös tärkeää osoittaa, miten valtiontuki vahvistaa muita käytössä olevia toimenpiteitä, joilla pyritään korjaamaan samoja markkinoiden toimintapuutteita. Sen vuoksi perusteet valtiontuen välttämättömyydelle ovat heikommat, jos se haittaa samoihin markkinoiden toimintapuutteisiin kohdennettuja muita toimenpiteitä. Sen vuoksi jäsenvaltion olisi myös yksilöitävä olemassa olevat politiikat ja toimenpiteet, jotka jo kohdistuvat havaittuihin sääntely- tai markkinahäiriöihin.
35. Komissio katsoo, että tuki on tarpeen, jos jäsenvaltio osoittaa, että se kohdistuu tehokkaasti markkinoiden jäljellä oleviin toimintapuutteisiin, ottaen huomioon myös muut jo käytössä olevat politiikat ja toimenpiteet, joilla puututaan joihinkin todettuihin markkinoiden toimintapuutteisiin.

36. Kun valtiontukea myönnetään hankkeisiin tai toimintoihin, jotka tekniseltä sisällöltään, riskitasoltaan ja kooltaan ovat samantapaisia kuin ne hankkeet, joita jo toteutetaan unionissa markkinaehdoin, komissio katsoo periaatteessa, että kyse ei ole markkinoiden toimintapuutteesta ja vaatii lisänäyttöä ja -perusteluja valtiontuen tarpeellisuudelle.
37. Tuen tarpeellisuuden osoittamiseksi jäsenvaltion on osoitettava, että hanketta tai, jos on kyse ohjelmasta, viitehanketta ei toteutettaisi ilman tukea. Komissio arvioi tätä 3.2.1.3 kohdassa tarkoitetun kvantifioinnin tai jäsenvaltion tuen tarpeellisuuden osoittamiseksi toimittaman näyttöön perustuvan analyysin pohjalta.

3.2.1.2 Tarkoituksenmukaisuus

38. Ehdotetun tukitoimenpiteen on oltava tarkoituksenmukainen keino saavuttaa tuen tavoite, toisin sanoen käytettävissä ei saa olla kilpailua vähemmän vääristävää toimintamuotoa ja tukivälinettä, jolla voidaan saavuttaa samat tulokset.

3.2.1.2.1 Tarkoituksenmukaisuus verrattuna vaihtoehtoisin politiikan välineisiin

39. Valtiontuki ei ole ainoa jäsenvaltioiden käytettävissä oleva politiikan väline ympäristönsuojelun tason parantamiseksi tai tehokkaiden energian sisämarkkinoiden luomiseksi. Käytettävissä voi olla muita tarkoituksenmukaisempia välineitä, kuten markkinapohjaisia välineitä tai kysyntäpuolen toimenpiteitä, joihin liittyy sääntelyä, julkisia hankintoja tai standardointia, sekä julkisen infrastruktuurin rahoituslisäyksiä ja yleisiä verotoimenpiteitä. Myös vapaaehtoisten ympäristömerkkien kaltaisten ohjaustoimenpiteiden ja ympäristöystävällisten teknologioiden levittämisen vaikutus voi olla merkittävä korkeamman ympäristönsuojelun tason saavuttamisen kannalta⁴⁶.
40. Eri toimenpiteet saman markkinoiden toimintapuutteen korjaamiseksi voivat vaikuttaa toisiaan vastaan. Näin on silloin, kun on otettu käyttöön tehokas markkinapohjainen järjestelmä, jolla puututaan nimenomaan ulkoisvaikutusten ongelmaan. Tällainen on esimerkiksi unionin päästökauppajärjestelmä. Jos saman markkinoiden toimintapuutteen korjaamiseksi otetaan käyttöön toinen tukitoimenpide, vaarana on markkinapohjaisen järjestelmän tehokkuuden heikkeneminen. Kun siis tukiohjelmalla pyritään korjaamaan jäljellä olevia markkinoiden toimintapuutteita, se on suunniteltava siten, että se ei heikennä markkinapohjaisen mekanismin tehokkuutta.
41. Aiheuttamisperiaatteen noudattamisella ympäristölainsäädännön kautta pyritään varmistamaan, että negatiivisiin ulkoisvaikutuksiin liittyvä markkinoiden toimintapuute korjataan. Tämän vuoksi valtiontuki ei ole tarkoituksenmukainen väline eikä sitä voida

⁴⁶ Ympäristömerkkien ja ympäristöväittämien käyttäminen tuotteissa voi olla toinen keino auttaa kuluttajia/käyttäjiä tekemään tietoon perustuvia ostopäätöksiä ja lisätä ympäristöystävällisten tuotteiden kysyntää. Luotettavat ympäristömerkit ja todenperäiset ympäristöväittämät, kun ne ovat hyvin suunniteltuja, tunnustettuja, ymmärrettyjä, luotettavia ja kuluttajien tärkeinä pitämiä, voivat tehokkaasti ohjata ja muokata (kuluttajien) valintoja ympäristöystävällisempään suuntaan. Yksi tehokkaimmista tavoista, joilla yritykset voivat osoittaa kuluttajille ja sidosryhmille täyttävänsä tiukat ympäristövaatimukset, on käyttää luotettavaa, selkeisiin kriteereihin perustuvaa merkintä-/sertifiointijärjestelmää, jonka todentaa ulkopuolinen taho. Tämän vuoksi komissio ei sisällytä näihin suuntaviivoihin erityisiä sääntöjä, jotka koskevat tukea ympäristöystävällisten tuotteiden kehittämiseen ja valmistukseen.

myöntää, jos tuensaajan voidaan katsoa olevan vastuussa pilaantumisesta voimassa olevan unionin tai jäsenvaltion lainsäädännön nojalla.

3.2.1.2.2 Tarkoituksenmukaisuus verrattuna muihin tukivälineisiin

42. Valtiontukea ympäristönsuojeluun ja energia-alalle voidaan myöntää eri muodoissa. Jäsenvaltion olisi kuitenkin varmistettava, että tuki myönnetään muodossa, josta todennäköisesti aiheutuu vähiten kaupan ja kilpailun vääristymiä.
43. Tältä osin jäsenvaltion on osoitettava, miksi muut mahdollisesti vähemmän vääristävät tukimuodot eivät ole yhtä tarkoituksenmukaisia. Vaihtoehtoisia tukimuotoja ovat esimerkiksi seuraavat: takaisinmaksettavat ennakot suorien avustusten sijaan; verohyvitykset veronalennusten sijaan; tai tukimuodot, jotka perustuvat rahoitusvälineisiin, kuten velka oman pääoman ehtoisten instrumenttien sijaan, mukaan lukien esimerkiksi matalakorkoiset lainat tai korkotuet, valtiontakaukset tai vaihtoehtoinen rahoituksen tarjonta edullisin ehdoin.
44. Valitun tukivälineen olisi oltava tarkoituksenmukainen suhteessa markkinoiden toimintapuutteeseen, jota tukitoimenpiteellä pyritään korjaamaan. Kun tosiasialliset tulot ovat epävarmoja, esimerkiksi energiansäästötoimenpiteiden tapauksessa, takaisinmaksettava ennakko voi olla tarkoituksenmukaisin väline.
45. Jäsenvaltion on osoitettava, että tuki ja sen rakenne soveltuvat sen toimenpiteen tavoitteen saavuttamiseen, johon tuki kohdistuu.

3.2.1.3 Oikeasuhteisuus

46. Tuen katsotaan olevan oikeasuhteista, jos tuensaajakohtainen tuen määrä on rajattu vähimmäismäärään, joka tarvitaan tuetun toiminnan tai hankkeen toteuttamiseksi.
47. Yleensä tuen katsotaan rajoittuvan välttämättömään vähimmäismäärään tuetun toiminnan tai hankkeen toteuttamiseksi, jos tuen määrä vastaa tukitoimenpiteen tavoitteen saavuttamisen edellyttämiä ylimääräisiä nettokustannuksia (rahoitusvajetta) verrattuna vaihtoehtoiseen skenaarioon, jossa tukea ei myönnettäisi. Ylimääräiset nettokustannukset määritellään tuetun hankkeen taloudellisten tulojen ja kustannusten (mukaan lukien investointi ja toiminta) ja vaihtoehtoisen hankkeen, jonka tuensaaja toteuttaisi uskottavasti ilman tukea, tulojen ja kustannusten (mukaan lukien investointi ja toiminta) erotuksena.
48. Ylimääräisten nettokustannusten yksityiskohtainen arviointi ei ole tarpeen, jos tukimäärät määritetään tarjouskilpailumenettelyssä, koska se antaa luotettavan arvion mahdollisten tuensaajien tarvitsemasta vähimmäistuesta. Näin ollen komissio katsoo, että tuen oikeasuhteisuus on varmistettu, jos seuraavat kriteerit täyttyvät:
 - (a) tarjouskilpailumenettely on kilpailullinen eli se on avoin, selkeä, läpinäkyvä ja syrjimätön ja pohjautuu puolueettomiin perusteisiin, jotka määritellään etukäteen toimenpiteen tavoitteen mukaisesti ja joilla minimoidaan strategisten tarjousten riski,

- (b) perusteet julkaistaan riittävän hyvissä ajoin ennen hakemusten jättämiselle asetettua määräaikaa tehokkaan kilpailun mahdollistamiseksi⁴⁷,
 - (c) tarjouskilpailuun liittyvä talousarvio tai määrä on sitova rajoite siinä mielessä, että kaikki tarjoajat eivät oletettavasti tule saamaan tukea,
 - (d) tarjoajien odotettu määrä on riittävä tosiasiallisen kilpailun varmistamiseksi ja alitarjottujen tarjousprosessien rakennetta korjataan ohjelman aikana tosiasiallisen kilpailun palauttamiseksi myöhemmissä tarjousprosesseissa tai mahdollisimman pian ja
 - (e) tarjousprosessin tulokseen jälkikäteen tehtäviä muutoksia (kuten tarjoustuloksista tai pisteytyksistä myöhemmin käytäviä neuvotteluja) vältetään, koska ne voivat heikentää prosessin tuloksen tehokkuutta.
49. Tarjouskilpailumenettelyn valintaperusteiden olisi pääsääntöisesti perustuttava hakijan pyytämään tukimäärään suhteutettuna suoraan tai välillisesti toimenpiteen tavoitteen saavuttamiseen (esimerkiksi ympäristönsuojeluyksiköissä tai energiayksiköissä laskettuna). Muutamissa harvoissa poikkeustapauksissa voi olla aiheellista ottaa mukaan muita hintaan liittymättömiä valintaperusteita (esimerkiksi ympäristöön liittyviä, teknisiä tai sosiaalisia lisäperusteita). Tällöin tällaisten muiden perusteiden osuus saa olla enintään 25 prosenttia kaikkien valintaperusteiden painotuksesta. Jäsenvaltion on perusteltava ehdotettu lähestymistapa ja varmistettava, että se on tarkoituksenmukainen tavoitellun päämäärän kannalta.
50. Jos tukea ei myönnetä tarjouskilpailumenettelyssä, ylimääräiset nettokustannukset on määritettävä vertaamalla tosiasiallisten ja vaihtoehtoisten skenaarioiden kannattavuutta. Rahoitusvajeen määrittämiseksi tällaisissa tapauksissa jäsenvaltion on esitettävä tosiasiallisen skenaarion ja uskottavan vaihtoehtoisen skenaarion osalta määrällinen arvio kaikista pääasiallisista kustannuksista ja tuloista, tuensaajien arvioiduista painotetuista keskimääräisistä pääomakustannuksista tulevien kassavirtojen diskonttaamiseksi sekä tosiasiallisen ja vaihtoehtoisen skenaarion nettonykyarvosta hankkeen elinkaaren ajalta. Jäsenvaltion on perusteltava kvantifioinnin kunkin osan alueen osalta käytetyt oletukset sekä selitettävä ja perusteltava sovelletut menetelmät. Tyypilliset ylimääräiset nettokustannukset voidaan arvioida tosiasiallisen skenaarion nettonykyarvon ja vaihtoehtoisen skenaarion nettonykyarvon erotuksena viitehankkeen elinkaaren aikana. Jos kyseessä on yksittäinen tuki, laskelmat on esitettävä hankkeen yksityiskohtaisen liiketoimintasuunnitelman tasolla ja jos kyseessä on tukiohjelma, yhden tai useamman viitehankkeen pohjalta.
51. Vaihtoehtoinen skenaario voi joskus muodostua siitä, että tuensaaja ei toteuta toimintoa tai investointia tai jatkaa toimintaansa muutoksitta. Jos tämä on näytön perusteella todennäköisin vaihtoehto, ylimääräiset nettokustannukset voidaan arvioida hankkeen negatiivisella nettonykyarvolla tosiasiallisessa skenaariossa ilman tukea hankkeen elinkaaren aikana (eli olettaen implisiittisesti, että vaihtoehtoisen tilanteen nettonykyarvo on nolla). Tämä voi koskea erityisesti infrastruktuurihankkeita.

⁴⁷ Tähän riittää yleensä kuusi viikkoa. Erityisen monimutkaisissa tai uudentlaisissa prosesseissa saatetaan tarvita pidempi aika. Perustelluissa tapauksissa, esimerkiksi yksinkertaisissa tai säännöllisissä/toistuvissa prosesseissa, aika voi olla lyhyempikin.

52. Tietyissä olosuhteissa voi olla vaikeaa määrittää tuensaajalle koituvat hyödyt ja kustannukset kokonaisuudessaan ja siten määrittää nettonykyarvo tosiasiallisissa ja vaihtoehtoisissa skenaarioissa. Näihin tapauksiin voidaan soveltaa vaihtoehtoisia lähestymistapoja, kuten luvussa 4 esitetään tiettyjen tukityyppien osalta, esimerkiksi siten, että tukea voidaan myöntää vain rajoitetulle määrälle tukikelpoisia kustannuksia, eli tietyllä tuki-intensiteetillä.
53. Jos tarjouskilpailumenettelyä ei käytetä ja kustannusten ja tulojen tulevaan kehitykseen liittyy suurta epävarmuutta ja informaatio jakautuu hyvin epäsymmetrisesti, jäsenvaltiota voidaan vaatia ottamaan käyttöön kompensatiomalleja, jotka eivät ole täysin etukäteen määriteltäviä. Sen sijaan näissä malleissa yhdistetään ennakko- ja jälkikäteisnäkökulmaa tai otetaan käyttöön jälkikäteisiä takaisinperintä- tai kustannusseurantamekanismeja. Samalla tuensaajilla säilyvät kuitenkin edelleen kannustimet minimoida kustannuksensa ja kehittää liiketoimintaansa ajan mittaan tehokkaasti.

3.2.1.3.1 Kasautuminen

54. Tukea voidaan myöntää samanaikaisesti useista tukiohjelmista tai se voi kasautua samoihin tukikelpoisiin kustannuksiin kohdistuvan tapauskohtaisen tai vähämerkityksisen tuen kanssa edellyttäen, että toiminnalle tai hankkeelle myönnettävän tuen kokonaismäärä ei johda ylikompensatioon tai ylitä näissä suuntaviivoissa sallittuja tuen enimmäismääriä. Jos jäsenvaltio sallii yhdestä toimenpiteestä myönnettävän tuen kasautumisen muista toimenpiteistä myönnettävien tukien kanssa, sen on määritettävä kullekin toimenpiteelle menetelmä, jolla varmistetaan tässä kappaleessa asetettujen ehtojen noudattaminen.
55. Keskitetysti hallinnoitu unionin rahoitus, joka ei kuulu suoraan tai välillisesti jäsenvaltion määräysvaltaan, ei ole valtiontukea. Kun tällaista unionin rahoitusta yhdistetään valtiontukeen, on varmistettava, että samoihin tukikelpoisiin kustannuksiin myönnetyn julkisen rahoituksen kokonaismäärä ei johda ylikompensatioon.

3.2.1.4 Läpinäkyvyys

56. Kielteisten vaikutusten vähentämiseksi varmistamalla, että kilpailijoilla on mahdollisuus saada asiaankuuluvat tiedot tuetuista toimista, asianomaisen jäsenvaltion on varmistettava, että komission avoimuusmoduulissa⁴⁸ tai kansallisella tai alueellisella tasolla kattavalla valtiontuen verkkosivustolla julkaistaan seuraavat tiedot:
- (a) hyväksytyn tukiohjelman tai yksittäisen tuen myöntämistä koskevan päätöksen ja sen täytäntöönpanosääntöjen koko teksti tai linkki siihen;
 - (b) tiedot kustakin yksittäisestä tuesta, joka on myönnetty tapauskohtaisesti tai tukiohjelman perusteella, joka on hyväksytty näiden suuntaviivojen perusteella ja joka ylittää 100 000 euroa.

⁴⁸ ”Valtiontukien avoimuusmoduulin julkinen haku”:
<https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=fi>.

57. Jäsenvaltioiden on järjestettävä kattavat valtiontukien verkkosivustonsa, joilla tässä kohdassa edellytetyt tiedot julkaistaan, siten, että tiedot löytyvät helposti. Tiedot on julkaistava sellaisessa avoimessa taulukkomuodossa, joka mahdollistaa hakujen tekemisen sekä tietojen poimimisen, lataamisen ja julkaisemisen helposti internetissä, esimerkiksi csv- tai xml-muodossa. Verkkosivustolle on oltava rajoituksetta vapaa pääsy. Verkkosivustolle pääsy ei saa edellyttää käyttäjän aikaisempaa rekisteröitymistä.
58. Veroetuuksiin tai veroluonteisten maksujen alennuksiin perustuvien ohjelmien tapauksessa 56kappaleessa olevan (b) alakohdan edellytysten katsotaan täyttyvän, jos jäsenvaltiot julkaisevat vaaditut tiedot yksittäisistä tukimääristä seuraavia vaihteluvälejä käyttäen (miljoonaa euroa):
- 0,1–0,5
 - 0,5–1
 - 1–2
 - 2–5
 - 5–10
 - 10–30
 - 30–60
 - 60–100
 - 100–250
 - 250 ja enemmän.
59. Edellä 56 kappaleessa olevassa (b) alakohdassa tarkoitetut tiedot on julkaistava kuuden kuukauden kuluessa tuen myöntämisestä, tai veroetuuksina myönnettävän tuen tapauksessa vuoden kuluessa veroilmoituksen määräpäivästä⁴⁹. Jos on kyse sääntöjenvastaisesta mutta sisämarkkinoille soveltuvasta tuesta, jäsenvaltioiden on huolehdittava näiden tietojen julkaisemisesta jälkikäteen kuuden kuukauden kuluessa komission päätöksen päivämäärästä. Perussopimuksen mukaisten valtiontukisääntöjen täytäntöönpanon valvonnan mahdollistamiseksi tiedot on asetettava saataville vähintään 10 vuoden ajaksi tuen myöntämisestä.
60. Komissio julkaisee verkkosivustollaan linkit kappaleessa 57 tarkoitetuille valtiontukisivustoille.

3.2.2 Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen

61. Perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaan komissio voi pitää tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen sisämarkkinoille soveltuvana, mutta vain jos ”tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.”

⁴⁹ Jos virallista vaatimusta vuotuisen ilmoituksen jättämisestä ei ole, tietojen merkinnässä katsotaan, että tuen myöntämispäivä on 31. joulukuuta sinä vuonna, jonka osalta tuki oli myönnetty.

62. Tämä negatiivinen ehto edellyttää, että ensin arvioidaan kyseessä olevan tuen vääristävä vaikutus kaupankäynnin edellytyksiin. Kaikki tukitoimenpiteet aiheuttavat jo luonteensa vuoksi kilpailun vääristymistä ja vaikuttavat jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, koska ne vahvistavat tuensaajien kilpailuasemaa, vaikka tukitoimenpide olisikin välttämätön, tarkoituksenmukainen, oikeasuhteinen ja läpinäkyvä.
63. Ympäristötarkoituksiin myönnettävä tuki suosii jo luonteensa perusteella yleensä ympäristöystävällisiä tuotteita ja teknologioita muiden, enemmän pilaantumista aiheuttavien kustannuksella. Tuen tätä vaikutusta ei periaatteessa pidetä kilpailun kohtuuttomana vääristymisenä, koska se puuttuu markkinoiden toimintapuutteisiin, jotka tekevät tuesta tarpeellisen. Lisäksi ilmastoystävällisten tuotteiden ja teknologioiden tukeminen on omiaan edistämään eurooppalaisen ilmastolain vuosien 2030 ja 2050 tavoitteiden saavuttamista. Ympäristönsuojeluun liittyvien toimenpiteiden osalta komissio tarkastelee näin ollen erityisesti vääristäviä vaikutuksia kilpailijoihin, jotka myös toimivat ympäristöystävällisin perustein, jopa ilman tukea.
64. Komissio katsoo, että ohjelmilla, jotka ovat avoimia useammille mahdollisille tuensaajille, on vähäisempi kilpailua vääristävä vaikutus kuin tuella, joka on suunnattu vain muutamille tietyille tuensaajille, erityisesti silloin, kun tukitoimenpiteen kohdeala kattaa kaikki kilpailijat, jotka haluavat tarjota samaa palvelua, tuotetta tai etua.
65. Ympäristö- ja energiatavoitteisiin myönnettävällä valtiontuella voi olla se tahaton vaikutus, että se heikentää tehokkaimpien ja innovatiivisimpien tuottajien markkinapalkkioita sekä vähiten tehokkaiden tuottajien kannustimia parantaa toimintaansa, toteuttaa uudelleenjärjestelyjä tai poistua markkinoilta. Tämä voi myös johtaa tehottomiin esteisiin, jotka haittaavat mahdollisten tehokkaampien tai innovatiivisempien kilpailijoiden tuloa markkinoille. Pitkällä aikavälillä tällaiset vääristymät voivat haitata innovointia, tehokkuutta ja puhtaampien teknologioiden käyttöönottoa. Nämä vääristävät vaikutukset voivat olla erityisen merkittäviä, kun tukea myönnetään hankkeille, joista saadaan rajallista väliaikaista hyötyä mutta jotka sulkevat pois puhtaampia teknologioita pidemmällä aikavälillä, mukaan lukien ne teknologiat, jotka ovat tarpeen eurooppalaiseen ilmastolakiin kirjattujen keskipitkän ja pitkän aikavälin ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Näin voi olla esimerkiksi tuettaessa fossiilisia polttoaineita käyttäviä tiettyjä toimintoja, jotka vähentävät välittömästi kasvihuonekaasupäästöjä mutta hidastavat päästöjen vähenemistä pitkällä aikavälillä. Muiden tekijöiden pysyessä muuttumattomina, mitä lähempänä tavoiteajankohtaa tuettu investointi ajallisesti toteutetaan, sitä suurempi on todennäköisyys, että sen tilapäiset hyödyt ovat pienemmät kuin vaikutus, joka haittaa puhtaampien teknologioiden käyttöönottoa. Sen vuoksi komissio ottaa arvioinnissaan huomioon nämä mahdolliset kilpailuun ja kauppaan kohdistuvat lyhyen ja pitkän aikavälin kielteiset vaikutukset.
66. Tuella voi olla vääristäviä vaikutuksia myös silloin kun se lisää tai ylläpitää tuensaajan huomattavaa markkinavoimaa. Myös silloin kun tuki ei vahvista huomattavaa markkinavoimaa suoraan, se voi lisätä sitä välillisesti estämällä olemassa olevien kilpailijoiden laajentumisen tai aiheuttamalla niiden poistumisen markkinoilta tai estämällä uusien kilpailijoiden tulon markkinoille. Tämä on otettava huomioon erityisesti silloin, kun tukitoimenpide kohdistuu rajattuun määrään tiettyjä tuensaajia tai kun vakiintuneet toimijat ovat saaneet markkinavoimansa ennen markkinoiden vapauttamista, kuten joskus on esimerkiksi energiamarkkinoilla. Tällä on merkitystä myös kehittyvillä markkinoilla järjestettävissä tarjouskilpailumenettelyissä, kun on

olemassa riski, että vahvan markkina-asema omaava toimija menestyy useimmissa tarjouksissa ja estää merkittävän uuden markkinoille tulon.

67. Tuotemarkkinoiden vääristymien lisäksi tuki voi vaikuttaa myös kauppaan ja sijaintipaikan valintaan. Tällaisia vääristymiä voi syntyä eri jäsenvaltioissa silloin, kun yritykset käyvät kauppaa rajojen yli tai harkitsevat eri sijaintipaikkoja investoinnille. Tuki, jolla pyritään säilyttämään taloudellinen toiminta yhdellä alueella tai houkuttelemaan se pois muilta alueilta sisämarkkinoilla, voi ajaa toimintoja tai investointeja yhdeltä alueelta toiselle ilman nettovaikutusta ympäristöön. Komissio tarkistaa, ettei tuella ole ilmeisen kielteisiä vaikutuksia kilpailuun ja kauppaan. Esimerkiksi ympäristö- ja energiatavoitteisiin myönnettävää tukea, joka johtaa pelkästään taloudellisen toiminnan sijaintipaikan muuttumiseen parantamatta ympäristönsuojelun nykytasoa jäsenvaltioissa, ei katsota sisämarkkinoille soveltuvaksi.

3.3 Tuen myönteisten vaikutusten punnitseminen suhteessa kilpailuun ja kauppaan kohdistuviin kielteisiin vaikutuksiin

68. Viimeisessä vaiheessa komissio punnitsee tukitoimenpiteen todettuja kielteisiä vaikutuksia kilpailuun ja kaupankäynnin edellytyksiin suhteessa tuettuun taloudelliseen toimintaan kohdistuviin suunnitellun tuen myönteisiin vaikutuksiin, myös sen myönteisiin vaikutuksiin ympäristönsuojeluun ja energiapolitiikan tavoitteisiin ja erityisesti siirtymiseen ympäristön kannalta kestäviin toimintoihin sekä eurooppalaisen ilmastolain mukaisten oikeudellisesti sitovien tavoitteiden saavuttamiseen.
69. Tässä punninnassa komissio kiinnittää erityisesti huomiota Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852⁵⁰ 3 artiklaan, mukaan lukien ”ei merkittävää haittaa” -periaate, tai muihin vastaaviin arviointitapoihin. Lisäksi komissio voi kilpailuun ja kauppaan kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia arvioidessaan tarvittaessa ottaa huomioon tuetun toiminnan kielteiset ulkoisvaikutukset, jos ne vaikuttavat haitallisesti jäsenvaltioiden väliseen kilpailuun ja kauppaan yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla luomalla tai pahentamalla markkinoiden tehottomuutta, mukaan lukien erityisesti ne ulkoisvaikutukset, jotka voivat haitata EU-oikeudessa asetettujen ilmastotavoitteiden saavuttamista⁵¹.
70. Komissio katsoo, että tukitoimenpide soveltuu sisämarkkinoille vain, jos myönteiset vaikutukset ovat kielteisiä suuremmat. Jos ehdotetulla tukitoimenpiteellä ei puututa tarkoin määriteltyyn markkinoiden toimintapuutteeseen tarkoituksenmukaisesti ja oikeasuhteisesti, esimerkiksi hyödyn ohimenevän luonteen tai tuen pitkällä aikavälillä aiheuttamien vääristymien vuoksi 65 kappaleessa kuvatulla tavalla, kilpailua vääristävät kielteiset vaikutukset ovat yleensä suuremmat kuin toimenpiteen myönteiset vaikutukset. Tällöin komissio todennäköisesti päättää, että ehdotettu tukitoimenpide ei sovellu sisämarkkinoille.

⁵⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020, kestävästä sijoittamisesta helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta (EUVL L 198, 22.6.2020, s. 13).

⁵¹ Näin voi olla myös silloin, kun tuki vääristää sellaisten talouden ohjausvälineiden toimintaa, jotka on otettu käyttöön kielteisten ulkoisvaikutusten sisällyttämiseksi hintoihin (esim. vaikuttamalla unionin päästökauppajärjestelmän tai vastaavan järjestelyn tuottamiin hintasignaaleihin).

71. Toimenpiteillä, joilla suoraan tai välillisesti tuetaan fossiilisia polttoaineita, erityisesti saastuttavimpia fossiilisia polttoaineita, ei todennäköisesti ole myönteisiä ympäristövaikutuksia, ja niillä on usein merkittäviä kielteisiä vaikutuksia, koska ne voivat lisätä kielteisiä ympäristöön liittyviä ulkoisvaikutuksia markkinoilla. Sama koskee toimenpiteitä, joihin liittyy uusia investointeja maakaasuun, ellei osoiteta, että lukkiutumisvaikutusta ei ole. Tästä syystä tällaisten toimenpiteiden punninnan päätyminen positiiviseksi on epätodennäköistä, kuten 4 luvussa selitetään tarkemmin.
72. Lisätekijöitä, jotka on otettava huomioon määritettäessä tiettyjen tukiohjelmien kokonaistasapainoa tietyissä tapauksissa, ovat seuraavat:
- (a) vaatimus tehdä 5 luvussa kuvattu jälkiarviointi; komissio voi tällaisissa tapauksissa rajoittaa ohjelmien kestoja (yleensä enintään neljään vuoteen), ja myöhemmin voidaan tehdä uusi ilmoitus ohjelman voimassaolon jatkamiseksi;
 - (b) ellei käytetä tarjouskilpailumenettelyä, vaatimus ilmoittaa tietyn kokoiset tai tyyppiset tukihankkeet erikseen;
 - (c) vaatimus rajoittaa tukitoimenpiteiden kestoja.

4. TUKILUOKAT

4.1 Tuki kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen ja poistamiseen, myös tukemalla uusiutuvaa energiaa

4.1.1 Perustelut

73. Unioni on asettanut oikeudellisesti sitovia ja kunnianhimoisia kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistavoitteita vuosille 2030 ja 2050. [reference to EU Climate Law once adopted]. Valtiontuki voi olla tarpeen näiden unionin tavoitteiden ja niihin liittyvien kansallisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

4.1.2 Kohdeala ja tuettava toiminta

74. Tässä jaksossa esitetään sisämarkkinoille soveltuvuutta koskevat säännöt tukitoimenpiteille, joilla pyritään ensisijaisesti vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä, mukaan lukien tuki uusiutuvan ja vähähiilisen energian tuotantoon, tuki energiatehokkuuteen, kuten tehokkaaseen yhteistuotantoon, tuki hiilidioksidin talteenottoon, varastointiin ja käyttöön sekä tuki teollisista prosesseista aiheutuvien päästöjen vähentämiseen tai välttämiseen. Se kattaa myös tuen kasvihuonekaasujen poistamiseksi ympäristöstä. Tätä jaksoa ei sovelleta toimenpiteisiin, joiden ensisijaisena tavoitteena ei ole kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen tai poistaminen. Jos toimenpide edistää sekä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä että muun kuin kasvihuonekaasujen aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemistä tai vähentämistä, toimenpiteen soveltuvuutta sisämarkkinoille arvioidaan tämän kohdan tai 4.5 kohdan perusteella riippuen siitä, kumpi näistä tavoitteista on vallitseva.
75. Tämä kohta kattaa myös erityisinfrastruktuurihankkeet (mukaan lukien vetyä ja muita vähähiilisiä kaasuja koskevat hankkeet sekä hiilidioksidin talteenotto ja varastointi / talteenotto ja käyttö), jotka eivät kuulu energiainfrastruktuurin määritelmän piiriin.

76. Biopolttoaineiden, bionesteiden, biokaasun ja biomassapolttoaineiden tuki voidaan hyväksyä vain siinä määrin kuin tuetut polttoaineet ovat direktiivissä (EU) 2018/2001 sekä sen täytäntöönpanosäädöksissä tai delegoiduissa säädöksissä vahvistettujen kestävyyskriteerien ja kasvihuonekaasupäästöjen vähennyskriteerien mukaisia.
77. Epäsuora maankäytön muutos tapahtuu, kun niiden kasvien viljely, joista biopolttoaineet, bionesteet ja biomassapolttoaineet valmistetaan, syrjäyttää ravinto- tai rehu kasvien viljelyn. Tällainen lisäkysyntä voi lisätä maankäytön paineita ja johtaa maatalousmaan laajenemiseen alueille, joihin on sitoutunut paljon hiiltä, kuten metsiin, kosteikoille ja turvemaalle, mikä lisää kasvihuonekaasupäästöjä. Tämän vuoksi direktiivillä (EU) 2018/2001 rajoitetaan ravinto- ja rehu kasvipohjaisia biopolttoaineita, bionesteitä ja biomassapolttoaineita. Komissio katsoo, että tietyt tukitoimenpiteet voivat osaltaan pahentaa välillisiä kielteisiä ulkoisvaikutuksia. Sen vuoksi komissio katsoo periaatteessa, että biopolttoaineille, bionesteille, biokaasulle ja biomassapolttoaineille myönnettävä tuki, joka ylittää määrät, jotka otetaan huomioon laskettaessa uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian kokonaisloppukulutusta kyseisessä jäsenvaltiossa kyseisen direktiivin 26 artiklan mukaisesti, ei tuota myönteisiä vaikutuksia, jotka olisivat suuremmat kuin toimenpiteen kielteiset vaikutukset. Lisäksi komissio tarkastaa, ovatko jäsenvaltiot tukimekanismejaan suunnitellessaan ottaneet huomioon tarpeen välttää biomassan, erityisesti metsäbiomassan, raaka-ainemarkkinoiden vääristymät.

4.1.3 Kilpailun ja kaupan vääristymien minimointi

4.1.3.1 Tuen tarpeellisuus

78. Edellä olevia 33, 34, 35 ja 36 kappaletta ei sovelleta kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskeviin tukitoimenpiteisiin. Jäsenvaltion on määritettävä jo käytössä olevat politiikkatoimet kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi. Vaikka unionin päästökauppajärjestelmässä ja siihen liittyvissä politiikoissa ja toimenpiteissä sisällytetään kasvihuonekaasupäästöjen joitakin kustannuksia hintoihin, ne eivät välttämättä vielä täysin johda kustannusten täysimääräiseen sisällyttämiseen hintoihin.
79. Jäsenvaltioiden olisi 37 kappaleen mukaisesti osoitettava, että tukea tarvitaan ehdotettuihin toimintoihin ottaen huomioon asiaankuuluvat kustannukset ja tulot, mukaan lukien päästökauppajärjestelmään ja siihen liittyviin politiikkoihin ja toimenpiteisiin linkittyvät 78 kappaleessa tarkoitetut kustannukset ja tulot. Jos jäsenvaltio kykenee osoittamaan tuen tarpeen, komissio olettaa, että jäljellä on markkinoiden toimintapuute, johon voidaan puuttua hiilestä irtautumiseen myönnettävällä tuella, ellei sillä ole päinvastaista näyttöä.
80. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tuki pysyy tarpeellisena yli vuoden kestävien ohjelmien keston ajan päivittämällä vuosittain analyysiaan asiaankuuluvista kustannuksista ja tuloista, tai ohjelmissa, joissa tukea myönnetään pidemmin väliajoin, ennen tuen myöntämistä, sen varmistamiseksi, että tuki on edelleen tarpeen kunkin

tukikelpoisen tuensaajaluokan osalta. Jos tukea ei enää tarvita tietyllä tuensaajaluokalle, tämä luokka olisi poistettava ennen lisätuen myöntämistä⁵².

4.1.3.2 Tarkoituksenmukaisuus

81. Edellä olevaa 3.2.1.2 kohtaa ei sovelleta kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskeviin tukitoimenpiteisiin. Komissio pitää lähtökohtana, että valtiontuki voi periaatteessa olla tarkoituksenmukainen keino hiilestä irtautumiseen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi, koska muut politiikkavälineet eivät yleensä riitä näiden tavoitteiden saavuttamiseen, kunhan kaikki muut soveltuvuusedellytykset täyttyvät. Hiilestä irtautumiseen liittyvän haasteen laajuuden ja kiireellisyyden vuoksi voidaan käyttää erilaisia välineitä, kuten suoraa avustusta.

4.1.3.3 Tukikelpoisuus

82. Hiilestä irtautumista koskevien toimenpiteiden, jotka kohdistuvat tiettyihin toimintoihin, jotka kilpailevat muiden tukea saamattomien toimintojen kanssa, voidaan odottaa johtavan kilpailun suurempaan vääristymiseen verrattuna kaikille kilpaileville toimintoille avoimiin toimenpiteisiin. Sen vuoksi jäsenvaltioiden olisi esitettävä syyt toimenpiteille, jotka eivät kata kaikkia kilpailevia teknologioita ja hankkeita, esimerkiksi kaikkia sähkömarkkinoilla toimivia hankkeita tai kaikkia korvaavia tuotteita tuottavia yrityksiä, jotka pystyvät teknisesti edistämään tehokkaasti kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä⁵³. Näiden syiden olisi pohjaututtava objektiivisiin näkökohtiin, jotka liittyvät esimerkiksi tehokkuuteen tai kustannuksiin tai muihin merkityksellisiin olosuhteisiin. Tällaiset perustelut voivat tukeutua 4.1.3.4 kohdan mukaisessa julkisessa kuulemisessa kerättyyn näyttöön.
83. Komissio arvioi esitetyt perustelut ja katsoo, että rajoitetumpi tukikelpoisuus ei vääristä kohtuuttomasti kilpailua esimerkiksi jos
- (a) toimenpide kohdistuu tiettyyn alakohtaiseen tai teknologiaan perustuvaan tavoitteeseen, joka on vahvistettu unionin lainsäädännössä, kuten uusiutuvaa energiaa tai energiatehokkuutta koskevaan tukiohjelmaan⁵⁴;
 - (b) toimenpiteen tarkoituksena on tukea nimenomaisesti esittelyhankkeita,
 - (c) toimenpiteellä ei pyritä pelkästään irtautumaan hiilestä vaan myös puuttumaan ilmanlaatuun tai muuhun pilaantumiseen,

⁵² Tämä ei vaikuttaisi oikeuteen saada jo myönnettyä tukea (esim. kymmenvuotisen sopimuksen perusteella).

⁵³ Komissio ei yleensä vaadi toimenpiteiden avaamista rajojen yli, vaikka tämä voi auttaa lieventämään kilpailuvaikutuksia.

⁵⁴ Tällaisessa tapauksessa tukikelpoisuutta olisi rajoitettava ainoastaan alakohtaisten säästöjen asiaa koskevien määritelmien mukaisesti. Esimerkiksi nimenomaisesti uusiutuvia energialähteitä koskevien tukiohjelmien olisi oltava avoimia kaikille teknologioille, jotka vastaavat uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä 11 päivänä joulukuuta 2018 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2018/2001 (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 8) olevaa 'uusiutuvien energialähteiden' määritelmää.

- (d) jäsenvaltio esittää näyttöä siitä, että tukikelpoiset alat tai innovatiiviset teknologiat voivat edistää merkittävästi ympäristönsuojelua ja pitkälle menevää hiilestä irtautumista pidemmällä aikavälillä (erityisesti kustannustehokkuuden näkökulmasta),
 - (e) toimenpide on tarpeen, jotta vältetään riittävän monipuolistamisen kautta verkon vakauteen liittyvien ongelmien paheneminen⁵⁵;
 - (f) valikoivamman lähestymistavan voidaan odottaa johtavan ympäristönsuojelun alhaisempiin kustannuksiin (esimerkiksi verkkointegroinnin kustannusten alentumisen myötä) ja/tai vähäisempiin kilpailun vääristymiin.
84. Jäsenvaltioiden on pidettävä tukikelpoisuussääntöjä ja niihin liittyviä ehtoja jatkuvassa tarkastelussa varmistaakseen, että rajoitetumman tukikelpoisuuden perusteena esitetyt syyt pysyvät pätevinä ohjelman koko elinkaaren ajan eli varmistaakseen, että tukikelpoisuuden rajoitukset ovat edelleen perusteltavissa, kun uusia teknologioita tai lähestymistapoja kehitetään tai asiasta saadaan lisää dataa⁵⁶.

4.1.3.4 Julkinen kuuleminen

85. Ennen tuesta ilmoittamista jäsenvaltioiden on asianmukaisesti perusteltuja poikkeustapauksia lukuun ottamatta järjestettävä julkinen kuuleminen tämän jakson mukaisesti ilmoitettavista toimenpiteistä. Kuulemisvelvollisuutta ei sovelleta jo hyväksyttyihin toimenpiteisiin tehtäviin muutoksiin, jotka eivät vaikuta toimenpiteen kohdealaan tai tukikelpoisuuteen, eikä 86 kappaleessa tarkoitettuihin tapauksiin. Sen määrittämiseksi, onko toimenpide oikeutettu näissä suuntaviivoissa esitetyt perusteet huomioon ottaen, edellytetään julkista kuulemista seuraavasti:
- (a) toimenpiteistä, joissa myönnettäväksi tuleva keskimääräinen vuotuinen tuki on vähintään 150 miljoonaa euroa, on järjestettävä vähintään kahdeksan viikon mittainen kuuleminen seuraavista seikoista:
 - (i) tukikelpoisuus;
 - (ii) tuen määräytymismenetelmä ja arvio tuesta vältettyjen päästöjen hiilidioksidiekvivalenttitonnia kohden (viitehanketasolla);
 - (iii) tarjouskilpailumenettelyjen ehdotettu käyttö ja kohdeala sekä ehdotetut poikkeukset;

⁵⁵ Tällaisessa tapauksessa jäsenvaltion olisi osoitettava, että markkinoiden ja oheispalvelujen suunnittelun avulla on ensin läpikäyty asianmukaiset vaiheet, joilla sijoittajat on altistettu tuotannon rajoittamisriskeille ja joilla on luotu palkitsevat kannustimet verkon vakautta tukeville sijainti- ja teknologiavalinnoille. Jos jäsenvaltio havaitsee jatkuvan paikallisen toimitusvarmuusongelman, jota ei voida ratkaista keskipitkällä aikavälillä parantamalla markkinoiden rakennetta tai vahvistamalla verkkoa riittävästi, tilannetta korjaava toimenpide olisi suunniteltava ja arvioitava 4.8 kohdan mukaisesti.

⁵⁶ Tässä sanottu ei rajoita Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EU) 2015/1589 täytäntöönpanosta 21 päivänä huhtikuuta 2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 794/2004 (EUVL L 140, 30.4.2004, s. 1) 4 artiklan soveltamista.

- (iv) tuen myöntämisprosessin tärkeimmät parametrit⁵⁷, mukaan lukien eri tuensaajatyyppeiden välisen kilpailun mahdollistaminen⁵⁸;
 - (v) keskeiset oletukset, joita käytetään kannustavan vaikutuksen, tarpeellisuuden ja oikeasuhteisuuden määrittämisen perustana;
 - (vi) jos tukea voidaan myöntää uusiin investointeihin maakaasuun perustuvaan energiantuotantoon tai teollisuustuotantoon, ehdotetut suojatoimet, joilla varmistetaan yhteensopivuus unionin ilmastotavoitteiden kanssa (ks. 110 kappale);
- (b) toimenpiteistä, joissa myönnettäväksi tuleva keskimääräinen vuotuinen tuki on alle 150 miljoonaa euroa, on järjestettävä vähintään neljän viikon mittainen kuuleminen seuraavista seikoista:
- (i) tukikelpoisuus;
 - (ii) tarjouskilpailumenettelyjen ehdotettu käyttö ja kohdeala sekä ehdotetut poikkeukset;
 - (iii) jos tukea voidaan myöntää uusiin investointeihin maakaasuun perustuvaan energiantuotantoon tai teollisuustuotantoon, ehdotetut suojatoimet, joilla varmistetaan yhteensopivuus unionin ilmastotavoitteiden kanssa (ks. 110 kappale).
86. Julkista kuulemista ei edellytetä 85b kohdan toimenpiteistä, joissa käytetään tarjouskilpailumenettelyjä ja toimenpiteellä ei tueta investointeja fossiilisiin polttoaineisiin perustuvaan energiantuotantoon tai teollisuustuotantoon.
87. Kuulemisen kyselylomakkeet on julkaistava julkisella verkkosivustolla. Jäsenvaltioiden on julkaistava tiivistelmä, jossa esitetään yhteenveto saaduista vastauksista ja vastine palautteeseen. Tähän olisi sisällyttävä selvitys siitä, miten mahdolliset kielteiset kilpailuvaikutukset on minimoitu ehdotetun toimenpiteen kohdealan tai tukikelpoisuuden rajoituksen avulla. Jäsenvaltioiden on toimitettava linkki kuulemisivustolleen osana tämän jakson mukaista tukitoimenpiteistä ilmoittamista.
88. Asianmukaisesti perustelluissa poikkeustapauksissa komissio voi harkita hyväksyvänsä vaihtoehtoisen kuulemismenetelmän edellyttäen, että asianomaisten osapuolten näkemykset otetaan huomioon tuen (jatkuvassa) täytäntöönpanossa. Tällaisissa tapauksissa kuuleminen on ehkä linkitettävä korjaaviin toimiin toimenpiteen mahdollisten vääristävien vaikutusten minimoimiseksi.

⁵⁷ Esimerkiksi kilpailuprosessista tuen saantiin kuluva aika, tarjousta koskevat säännöt, hinnoittelusäännöt.

⁵⁸ Esimerkiksi onko käytössä erilaisia sopimuskestoja, erilaisia teknologioiden tukikelpoisten kapasiteettien/tuotosten laskentamenetelmiä tai erilaisia menetelmiä tukien laskemiseksi tai maksamiseksi.

4.1.3.5 Oikeasuhteisuus

89. Tuki kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen olisi yleensä myönnettävä 48 ja 49 kappaleessa kuvatun tarjouskilpailumenettelyn kautta.
90. Tarjouskilpailumenettelyn olisi periaatteessa oltava avoin kaikille tukikelpoisille tuensaajille, jotta mahdollistetaan tuen kustannustehokas kohdentuminen ja vähennetään kilpailun vääristymistä. Tarjousmenettely voidaan kuitenkin rajata yhteen tai useampaan tiettyyn tuensaajaluokkaan, jos esitetään näyttöä, myös julkisessa kuulemisessa kerättyä asiaankuuluvaa näyttöä, joka osoittaa esimerkiksi, että:
- (a) yksittäinen menettely, joka olisi avoin kaikille tukikelpoisille tuensaajille, johtaisi epäoptimaaliseen tulokseen tai ei mahdollistaisi toimenpiteen tavoitteiden saavuttamista; tällaisessa perustelussa voidaan viitata 83 kappaleessa esitettyihin kriteereihin;
 - (b) tukitasot, joita eri tuensaajaryhmien odotetaan tarvitsevan, poikkeavat toisistaan merkittävästi⁵⁹; tässä tapauksessa voidaan käyttää erillisiä tarjouskilpailumenettelyjä, jotta kustannusten suhteen samankaltaiset tuensaajaluokat kilpailevat keskenään.
91. Jos useat tuensaajaryhmät, joiden odotetaan tarvitsevan merkittävästi toisistaan poikkeavaa tukea, asetetaan yhteen tarjouskilpailumenettelyyn, jäsenvaltioiden olisi harkittava riskiä, että halvempia teknologioita ylikompensoidaan. Myös komissio ottaa tämän huomioon arvioinnissaan. Tarvittaessa tarjouksille voidaan tarvita yläraja tiettyjen luokkien yksittäisten tarjoajien enimmäistarjouksen rajoittamiseksi. Ylärajat olisi perusteltava viittaamalla 50 ja 51 kappaleessa tarkoitettujen viitehankkeiden kvantifiointiin.
92. Poikkeukset vaatimuksesta, joka koskee tuen jakamista ja tukitason määrittämistä tarjouskilpailumenettelyn kautta, voivat olla perusteltuja, jos on esimerkiksi julkisessa kuulemisessa saatua näyttöä siitä, että asiassa on kyse jostakin seuraavista olosuhteista:
- (a) potentiaalista tarjontaa ei ole riittävästi kilpailun varmistamiseksi; tässä tapauksessa jäsenvaltion on osoitettava, että kilpailua ei ole mahdollista lisätä supistamalla budjettia tai laajentamalla ohjelman tukikelpoisuutta;
 - (b) tuensaajat ovat pieniä hankkeita määriteltynä seuraavasti:
 - (i) sähkön tuotanto- tai varastointihankkeet: hankkeet, jotka alittavat asetuksen (EU) 2019/943 5 artiklassa säädetyn kynnsarvon;
 - (ii) sähkön kulutus: hankkeet, joissa enimmäiskysyntä on alle 400 kW;
 - (iii) lämmöntuotanto- ja kaasuntuotantoteknologiat: hankkeet, joissa asennettu kapasiteetti on alle 400 kW.

⁵⁹ Näin on yleensä silloin, kun kustannukset vaihtelevat yli 15 prosenttia.

93. Jos yksittäistä tukea myönnetään ilman tarjouskilpailumenettelyä, jäsenvaltioiden on perusteltava ehdotettu tukitaso yksittäisen hankkeen liiketoimintasuunnitelman perusteella, mukaan lukien kaikki 50 ja 51 kappaleessa luetellut seikat.
94. Jäsenvaltiot voivat myös käyttää kilpailuun perustuvia sertifikaatteja tai tuottajavelvoitejärjestelmiä tuen määrän määrittelemiseksi ja kohdentamiseksi, kunhan
- (a) kysyntä on asetettu ohjelmassa potentiaalista tarjontaa alhaisemmaksi ja
 - (b) ostohinta tai seuraamushinta, joka koskee kuluttajaa tai tuottajaa, joka ei ole ostanut vaadittua määrää sertifikaatteja (eli hinta, joka muodostaa enimmäismäärän, joka maksettaisiin tukena), on määritetty riittävän korkealle tasolle, jotta kannustin velvoitteen täyttämiseen säilyy. Seuraamushinnan olisi kuitenkin perustuttava 50 ja 51 kappaleessa tarkoitettuun kvantifointiin, jotta liian korkea taso ei johtaisi ylikompensatioon.
95. Jäsenvaltiot voivat toteuttaa hiilestä irtautumisen tukiohjelmia, joissa käytetään verohuojennuksia tai veronluonteisten maksujen alennuksia. Tällaisissa järjestelmissä ei ole pakko käyttää tarjouskilpailumenettelyä. Tällainen tuki on kuitenkin periaatteessa myönnettävä samalla tavalla kaikille samalla toimialalla toimiville tukikelpoisille yrityksille, jotka ovat samassa tai samankaltaisessa tosiasiallisessa tilanteessa tukitoimenpiteiden tai päämäärien osalta. Ilmoittavan jäsenvaltion on otettava käyttöön vuotuinen seurantamekanismi, jolla varmistetaan, että toimenpide pysyy tarpeellisenä.
96. Kun tuki myönnetään toimintatukena tai veronalennuksena biopolttoaineiden, bionesteiden tai biokaasun tukemiseksi ja jos on olemassa kiintiö tai tarjontavelvoite, jossa biopolttoaineille tosiasiaa asetetaan erillinen markkinahinta, tuen määrä ei saa ylittää niiden tuotantokustannusten ja kyseisen markkinahinnan välistä erotusta. Tuotantokustannuksiin voi sisältyä kohtuullinen tuotto.

4.1.4 *Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen ja punninta*

97. Edellä olevia 3.2.2 ja 3.3 kohtaa ei sovelleta kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskeviin tukitoimenpiteisiin.
98. Tuki vältettyä hiilidioksidiekvivalenttipäästötonnia kohti on arvioitava kunkin tuensaajan tai viitehankkeen osalta, ja lisäksi on esitettävä sen laskemiseen käytetyt oletukset ja menetelmät. Tässä yhteydessä olisi mahdollisimman tarkkaan pyrittävä yksilöimään toiminnasta aiheutuvat nettopäästövähennykset ottaen huomioon elinkaaren aikaiset syntyneet tai vähentyneet päästöt. Eri ympäristönsuojelutoimenpiteiden kustannusten vertailun mahdollistamiseksi tämän menetelmän olisi yleensä oltava samanlainen kaikissa jäsenvaltion käyttämissä toimenpiteissä⁶⁰.

⁶⁰ Kasvihuonekaasupäästöjen vähennysten laskentaperiaatteet, sellaisina kuin niitä käytetään EU:n innovaatorahastossa, tarjoavat hyödyllisen vertailukohdan. Laskentaperiaatteet ovat saatavilla osoitteessa

99. Hiilestä irtautumiseen liittyvien myönteisten ympäristövaikutusten aikaansaamiseksi tuella ei voida pelkästään siirtää päästöjä yhdeltä alalta toiselle, vaan sillä on saatava aikaan kasvihuonekaasupäästöjen kokonaisvähennyksiä. Huomioon olisi otettava myös lyhyen ja pitkän aikavälin vuorovaikutus muiden asiaankuuluvien politiikkojen tai toimenpiteiden, kuten unionin päästökauppajärjestelmän, kanssa.
100. Jotta voidaan välttää kaksinkertaisen tuen riski ja varmistaa kasvihuonekaasupäästöjen vähennysten todentaminen, teollisen toiminnan hiilestä irtautumiseen myönnettävän tuen on vähennettävä kyseisestä teollisesta toiminnasta suoraan aiheutuvia päästöjä. Teollisen toiminnan energiatehokkuuden parantamiseen myönnettävän tuen on parannettava tuensaajien toiminnan energiatehokkuutta.
101. Jotta määrärahoja ei osoitettaisi hankkeille, joita ei toteuteta ja jotka saattaisivat estää uusien toimijoiden markkinoille tulon, jäsenvaltioiden on osoitettava, että toteutetaan kohtuulliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tukea saavia hankkeita todella viedään eteenpäin, esimerkiksi asettamalla selkeät määräajat hankkeiden toteuttamiselle, tarkistamalla hankkeen toteutettavuus osana tuen saamisen esivalintaa, vaatimalla osallistujilta vakuuksia tai seuraamalla hankkeiden edistymistä ja toteutusta.
102. Toimenpiteen tuensaajat olisi altistettava riskeille, joiden hallintaan ne voivat itse osallistua. Tällaisia ovat esimerkiksi uusiutuvan energian ylituotannon aikaisen ja siirtokapasiteetin riittämättömyyteen liittyvän rajoittamisen riskit.
103. Hiilestä irtautumiseen voidaan myöntää tukea eri muodoissa, kuten ennakkoavustuksina ja jatkuvien tukimaksujen sopimuksina, kuten hinnanerosopimuksina⁶¹. Tukea, joka kattaa lähinnä toimintaan liittyviä kustannuksia eikä investointeja, olisi käytettävä vain, jos jäsenvaltio osoittaa selvästi, että tämä johtaa ympäristöystävällisempiin toimintapäätöksiin.
104. Tuki on suunniteltava siten, että estetään markkinoiden tehokkaan toiminnan tarpeeton vääristyminen ja erityisesti säilytetään tehokkaat toimintakannustimet ja hintasignaalit. Tuensaajien olisi esimerkiksi edelleen oltava alttiita hintavaihtelulle ja markkinariskille, ellei tämä vaaranna tuen tavoitteen saavuttamista. Tuensaajia ei etenkään saisi kannustaa tarjoamaan tuotostaan alle rajakustannustensa, ja ne eivät saa saada tukea tuotantoon aikana, jolloin kyseisen tuotannon markkina-arvo on negatiivinen⁶².
105. Komissio tekee tapauskohtaisen arvioinnin toimenpiteistä, joissa on kyse erityisinfrastruktuuria koskevista hankkeista. Arvioinnissaan komissio tarkastelee muun

https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/innovfund/wp-call/call-annex_c_innovfund-lsc-2020-two-stage_en.pdf.

⁶¹ Hinnanerosopimus antaa tuensaajalle oikeuden korvaukseen, joka vastaa kiinteän rajahinnan ja viitehinnan – kuten markkinahinnan – erotusta tuotosyksikköä kohti. Tällaisia sopimuksia on käytetty sähköntuotannon tukitoimenpiteisiin viime vuosina, mutta niissä voitaisiin käyttää myös päästökauppajärjestelmään linkittyvää viitehintaa. Tällöin kyseessä olisi ”hiilen” hinnanerosopimus. Hinnanerosopimukseen voi sisältyä myös takaisinmaksuja tuensaajilta veronmaksajille tai kuluttajille ajanjaksoilta, joina viitehintaa ylittää kiinteän rajahinnan.

⁶² Pienimuotoiset uusiutuvaa sähköä tuottavat laitokset voivat saada suoraa hintatukea, joka kattaa kaikki toimintakustannukset eikä edellytä niiden myyvän sähköä markkinoilla direktiivin (EU) 2018/2001 4 artiklan 3 kohdassa säädetyn poikkeuksen mukaisesti. Laitokset katsotaan pienimuotoisiksi, jos niiden kapasiteetti alittaa asetuksen (EU) 2019/943 5 artiklassa säädetyn sovellettavan kynnysarvon.

muassa infrastruktuurin kokoa suhteessa merkityksellisiin markkinoihin, vaikutusta markkinaperusteisten lisäinvestointien todennäköisyyteen, sitä, missä määrin infrastruktuuri on alun perin tarkoitettu yksittäiselle käyttäjälle tai käyttäjäryhmälle ja onko olemassa uskottava suunnitelma tai vakaa sitoumus liittymisestä laajempaan verkkoon, mahdollisten sisämarkkinalainsäädännöstä poikkeamisten kestoa, merkityksellisten markkinoiden rakennetta ja tuensaaajien asemaa näillä markkinoilla.

106. Esimerkiksi silloin, kun infrastruktuuri yhdistää aluksi vain rajallisen määrän käyttäjiä, vääristävä vaikutusta voidaan lieventää, jos infrastruktuuri on osa suunnitelmaa luoda laajempi unionin verkosto seuraavien kriteerien mukaisesti:
- (a) infrastruktuurin kirjanpito olisi erotettava muusta toiminnasta ja käyttöoikeus- ja käyttökustannusten oltava läpinäkyviä;
 - (b) ellei se haittaa tuen tavoitteen saavuttamista, tuen edellytyksenä olisi oltava infrastruktuurin avaaminen kolmansille osapuolille oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin (esimerkiksi edellyttämällä julkisia liittymismahdollisuuskierroksia vastaavin ehdoin);
 - (c) etua, jota tuensaaajat saavat ennen tällaisen laajemman kehityksen toteutumista, voi olla tarpeen kompensoida esimerkiksi edellyttämällä niiden osallistumista verkon jatkolaajentamiseen;
 - (d) alkukäyttäjien saamaa etua voi olla tarpeen rajoittaa ja/tai jakaa muiden toimijoiden kanssa.
107. Jotta ei vaarannettaisi toimenpiteen tavoitetta tai muita unionin ympäristönsuojelutavoitteita, toimenpide ei saa luoda kannustimia sellaista energiantuotantoa varten, joka korvaisi vähemmän saastuttavia energiamuotoja. Jos tuetaan esimerkiksi uusiutumattomiin energialähteisiin perustuvaa yhteistuotantoa tai tuetaan biomassaa, tuki ei saa kannustaa sähkön tai lämmön tuotantoon aikana, jolloin tämä merkitsisi ilmaa pilaamattomista uusiutuvista energialähteistä saatavan tuotannon rajoittamista.
108. Hiilestä irtautumiseen myönnettävä tuki voi vääristää kohtuuttomasti kilpailua, jos se syrjäyttää investointeja markkinoilla jo saatavilla oleviin puhtaampiin vaihtoehtoihin, tai kun se johtaa lukittumiseen tiettyihin teknologioihin tavalla, joka haittaa puhtaampien ratkaisujen käyttöä ja näiden markkinoiden laajempaa kehitystä. Sen vuoksi komissio varmistaa myös, että tukitoimenpide ei kannusta fossiilipohjaisten polttoaineiden ja energian⁶³ kulutukseen tai pitkitä sitä, mikä haittaisi puhtaampien vaihtoehtojen kehittämistä ja vähentäisi merkittävästi investoinnin yleistä ympäristöhyötyä. Jäsenvaltioiden olisi selitettävä, miten ne aikovat välttää tämän riskin, muun muassa velvoittamalla käyttämään pääasiassa uusiutuvia tai vähähiilisiä polttoaineita tai luopumaan asteittain fossiilisista polttoaineista.
109. Komissio katsoo, että tietyillä tukitoimenpiteillä on kilpailuun ja kauppaan kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia, joita ei todennäköisesti voida kompensoida. Tietyt

⁶³ Mukaan lukien energiankantajat, jotka eivät aiheuta pakokaasupäästöjä, mutta tuotetaan hiili-intensiivisessä prosessissa.

tukitoimenpiteet voivat erityisesti pahentaa markkinoiden toimintapuutteita ja aiheuttaa tehottomuutta kuluttajien ja yhteiskunnallisen hyvinvoinnin kustannuksella. Esimerkiksi toimenpiteet, joilla luodaan kannustimia uusiin investointeihin energian- tai teollisuustuotantoon, joka perustuu saastuttavimpiin fossiilisiin polttoaineisiin, kuten kivihiileen, dieseliin, ruskohiileen, öljyyn, turpeeseen ja öljyliuskeeseen, lisäävät kielteisiä ympäristöön kohdistuvia ulkoisvaikutuksia markkinoilla. Niillä ei katsota olevan myönteisiä ympäristövaikutuksia, koska nämä polttoaineet eivät ole yhteensopivia unionin ilmastotavoitteiden kanssa.

110. Vastaavasti toimenpiteet, joilla luodaan kannustimia uusiin investointeihin maakaasuun perustuvaan energian- tai teollisuustuotantoon, voivat vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ja muita epäpuhtauksia lyhyellä aikavälillä mutta pahentaa ympäristöön kohdistuvia kielteisiä ulkoisvaikutuksia pidemmällä aikavälillä verrattuna vaihtoehtoihin investointeihin. Jotta maakaasuinvestoinneilla voidaan katsoa olevan myönteisiä ympäristövaikutuksia, jäsenvaltioiden on selitettävä, miten ne varmistavat, että investoinneilla edistetään unionin vuoden 2030 ilmastotavoitteen ja vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttamista. Jäsenvaltioiden olisi erityisesti selitettävä, miten vältetään lukkiutuminen kyseiseen kaasukäyttöiseen energiantuotantoon tai tuotantolaitteistoon. Tämä voi edellyttää esimerkiksi tuensaajan sitovaa sitoutumista käyttämään hiilestä luopumista tukevia teknologioita, kuten hiilidioksidin talteenottoa ja varastointia / talteenottoa ja käyttöä tai korvaamaan maakaasu uusiutuvalla tai vähähiilisellä kaasulla tai sulkemaan laitos aikataulussa, joka on linjassa unionin ilmastotavoitteiden kanssa.⁶⁴
111. Jos havaitaan kilpailun lisävääristymien riskejä tai toimenpiteet ovat erityisen uudenlaisia tai monimutkaisia, komissio voi asettaa 72 kappaleessa esitettyjä ehtoja.
112. Kun kyseessä ovat yksittäiset tukitoimenpiteet tai tukiohjelmat, jotka hyödyttävät erityisen rajoitettua määrää tuensajia tai vakiintuneessa asemassa olevaa tuensajaa, jäsenvaltioiden olisi lisäksi osoitettava, että ehdotettu tukitoimenpide ei lisää markkinavoimaa.
113. Edellyttäen, että kaikki muut soveltuvuusedellytykset täyttyvät, komissio katsoo yleensä, että hiilestä irtautumista koskevat toimenpiteet ovat positiivisia (eli myönteiset vaikutukset ovat suuremmat kuin sisämarkkinoiden vääristymät), kun otetaan huomioon niiden vaikutus ilmastonmuutoksen hillitsemiseen, joka on määritelty ympäristötavoitteeksi asetuksessa (EU) 2020/852, kunhan ei ole selviä merkkejä siitä, että ”ei merkittävää haittaa” -periaatetta ei ole noudatettu.

⁶⁴ Lisäksi jos hankkeeseen sisältyy investointi maakaasuun perustuvaan energiantuotantoon tai teollisuustuotantolaitokseen, kyseisen laitoksen kustannukset eivät yleensä olisi valtiontukikelpoisia tämän jakson nojalla, koska tätä pidettäisiin yleensä vaihtoehtoisen skenaarion investointina, joka toteutettaisiin ilman tukea. Sen sijaan lisäelementit, joilla saadaan aikaan päästövähennyksiä, kuten hiilidioksidin talteenotto ja varastointi tai yhteistuotantoon liittyvät lisäkustannukset, olisivat tukikelpoisia.

4.2 Tuki rakennusten energia- ja ympäristötehokkuuden parantamiseen

4.2.1 Tuen perustelut

114. Toimenpiteillä, joilla pyritään parantamaan rakennusten energia- ja ympäristötehokkuutta, pyritään puuttumaan kielteisiin ulkoisvaikutuksiin luomalla yksilöllisiä kannustimia saavuttaa energiansäästöä ja kasvihuonekaasupäästöjen ja ilman epäpuhtauksien päästöjen vähentämistä koskevia tavoitteita. Edellä 3 luvussa käsiteltyjen markkinoiden yleisten toimintapuutteiden lisäksi rakennusten energia- ja ympäristötehokkuuden alalla voi esiintyä erityisiä markkinoiden toimintapuutteita. Kun tarkastellaan rakennusten peruskorjaustöitä, energia- ja ympäristötehokkuustoimenpiteistä ei yleensä hyödy ainoastaan peruskorjauskustannukset tavallisesti maksava rakennuksen omistaja, vaan hyötyä saa myös vuokralainen. Sen vuoksi komissio katsoo, että valtiontukea saatetaan tarvita rakennusten energia- ja ympäristötehokkuuden parantamiseen tähtäävien investointien edistämiseen.

4.2.2 Kohdeala ja tuettava toiminta

115. Tukea voidaan myöntää rakennusten energiatehokkuuden parantamiseen.

116. Tämä tuki voidaan yhdistää tukeen, joka koskee jotakin tai kaikkia seuraavista toimenpiteistä:

- (a) sähköä, lämpöä tai jäähdytystä tuottavien integroitujen uusiutuvaa energiaa käyttävien järjestelmien asentaminen paikan päälle;
- (b) paikan päällä toimivien uusiutuvan energian järjestelmien tuottaman energian varastointilaitteiston asentaminen;
- (c) latausinfrastruktuurin rakentaminen ja asentaminen rakennuksen käyttäjien käyttöön sekä siihen liittyvä infrastruktuuri, kuten kaapelikanavien rakentaminen, jos pysäköintialue sijaitsee joko rakennuksen sisällä tai rakennuksen vieressä;
- (d) paikallisten laitteistojen asentaminen rakennuksen digitalisointia varten, erityisesti sen älyvalmiuden lisäämiseksi. Tukikelpoisia investointeja voivat olla toimenpiteet, jotka rajoittuvat rakennusten passiiviseen tai strukturoituun kaapelointiin dataverkkoja varten tai tarvittaessa passiivisen verkon liitännäiseen osaan, joka on rakennuksen ulkopuolisella yksityisalueella. Huomioon ei oteta yksityisalueen ulkopuolella tapahtuvaa kaapelointia dataverkkoja varten;
- (e) muut investoinnit, joilla parannetaan rakennuksen energia- tai ympäristötehokkuutta, mukaan lukien investoinnit viherkattoihin ja sadeveden hyödyntämiseen tarkoitettuihin laitteisiin.

117. Tukea voidaan myöntää myös rakennuksen sisäisen lämmitys- tai jäähdytyslaitteiston energiatehokkuuden parantamiseen. Tuotantoprosessien energiatehokkuuden parantamiseen ja koneiden voimanlähteenä käytettäviin energiaa tuottaviin laitteisiin myönnettävä tuki ei kuulu tämän jakson soveltamisalaan, mutta se voi kuulua 4.1 kohdan alaan. Kaukolämpöjärjestelmiin liittyviin lämmitys- tai jäähdytyslaitteisiin myönnettävä tuki kuuluu 4.10 kohdan soveltamisalaan.

118. Tuella on oltava seuraavat vaikutukset:

- (a) olemassa olevien rakennusten peruskorjauksen tapauksessa energiatehokkuuden on parannuttava niin, että primäärienergian kysyntä vähenee vähintään 20 prosentilla investointia edeltäneeseen tilanteeseen verrattuna. Poiketen tästä, jos parannus on osa vaiheittaista peruskorjausta, peruskorjauksen on johdettava primäärienergian kysynnän vähintään 30 prosentin kokonaisvähennykseen investointia edeltäneeseen tilanteeseen verrattuna kolmen vuoden aikana;
- (b) uusien rakennusten tapauksessa energiatehokkuuden on parannuttava niin, että primäärienergiaa säästyy vähintään 10 prosenttia verrattuna lähes nollaenergiarakennuksille niissä kansallisissa täytäntöönpanosäädöksissä asetettuun kynnysarvoon, joilla viedään kansalliseen lainsäädäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/31/EU⁶⁵.

119. Tukea rakennusten energiatehokkuuden parantamiseen voidaan myöntää myös energiatehokkuutta parantavia toimenpiteitä suorittaville pk-yrityksille ja pienille midcap -yrityksille, jotta voidaan edistää direktiivin 2012/27/EU 2 artiklan 27 kohdassa tarkoitettuja energiatehokkuussopimuksia.

4.2.3 *Kannustava vaikutus*

120. Alla 121 ja 122 kappaleessa esitettyjä vaatimuksia sovelletaan 3.1.2 kohdassa esitettyjen lisäksi.

121. Komissio katsoo, että tuilla hankkeille, joiden takaisinmaksuaika on alle viisi vuotta, ei periaatteessa ole kannustavaa vaikutusta. Jäsenvaltio voi kuitenkin esittää näyttöä osoittaakseen, että tukea tarvitaan muuttamaan käyttäytymistä myös hankkeissa, joiden takaisinmaksuaika on lyhyempi.

122. Tuella kustannuksiin, joita aiheutuu sellaisiin hyväksyttyihin unionin normeihin mukautumisesta, jotka eivät vielä ole tulleet voimaan, katsotaan olevan kannustava vaikutus, jos investointi tehdään ja saadaan päätökseen vähintään 18 kuukautta ennen unionin normien voimaantuloa.

4.2.4 *Kilpailun ja kaupan vääristymien minimointi*

4.2.4.1 *Tarkoituksenmukaisuus*

123. Alla 124 kappaleessa esitetty vaatimus täydentää 3.2.1.2 kohdassa esitettyjä vaatimuksia.

124. Energiatehokkuussopimusten edistämiseksi myönnettävä tuki voi olla laina tai takaus energiatehokkuutta parantavia toimenpiteitä energiatehokkuussopimuksen nojalla suorittavalle yritykselle tai se voi koostua rahoitustuotteesta, jonka tarkoituksena on

⁶⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/31/EU, annettu 19 päivänä toukokuuta 2010, rakennusten energiatehokkuudesta (EUVL L 153, 18.6.2010, s. 13).

jälleenrahoittaa asianomaista tarjoajaa (esim. myyntisaamisten rahoitus, forfeiting-rahoitus).

4.2.4.2 Oikeasuhteisuus

125. Tukikelpoisten kustannusten on vastattava yksinomaan investointikustannuksia, jotka liittyvät suoraan energia- tai ympäristöominaisuuksien tason nostamiseen.
126. Perustason tuki-intensiteetti saa olla enintään 30 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.
127. Olemassa olevien rakennusten energiatehokkuuden parantamiseen myönnettävän tuen osalta tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 15 prosenttiyksikköä, jos energiatehokkuuden parantuminen johtaa primäärienergian kysynnän vähenemiseen vähintään 40 prosentilla.
128. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 20 prosenttiyksikköä, kun on kyse pienille yrityksille myönnettävästä tuesta, tai 10 prosenttiyksikköä, kun on kyse keskisuurille yrityksille myönnettävästä tuesta.
129. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 15 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien investointien tapauksessa tai 5 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien investointien tapauksessa.
130. Jäsenvaltio voi poikkeuksellisesti toimenpiteen erityispiirteiden mukaan myös osoittaa rahoitusvajeanalyysin perusteella 47, 50 ja 51 kappaleen mukaisesti, että tarvitaan suurempi tukimäärä. Edellä olevien 50 ja 51 kappaleen mukaisesti tuen määrä ei saa ylittää rahoitusvajetta.
131. Jos tuki myönnetään 48 ja 49 kappaleen kriteerit täyttävässä tarjouskilpailumenettelyssä, tuen määrää pidetään oikeasuhteisena.
132. Rahoitusinstrumentin muodossa myönnettyyn tukeen ei sovelleta 126–130 kappaleessa esitettyjä tuen enimmäisintensiteettejä. Jos tuki myönnetään takauksen muodossa, se saa olla enintään 80 prosenttia takauksen kohteena olevasta lainasta. Rakennusten omistajien energiatehokkuusrahastolle, uusiutuvan energian rahastolle tai muulle rahoituksen välittäjälle takaisin maksaman määrän on oltava vähintään sama kuin lainan nimellisarvo.

4.2.5 *Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen ja punninta*

133. Alla 134–136 kappaleessa esitettyjä vaatimuksia sovelletaan 3.2.2 kohdassa esitettyjen lisäksi.
134. Toimenpiteet, joilla luodaan kannustimia uusiin investointeihin maakaasulla toimiviin laitteisiin rakennusten energiatehokkuuden parantamiseksi, voivat vähentää energian kysyntää lyhyellä aikavälillä mutta pahentaa ympäristöön kohdistuvia kielteisiä ulkoisvaikutuksia pitkällä aikavälillä verrattuna vaihtoehtoihin investointeihin. Lisäksi maakaasulla toimiviin laitteisiin kohdistuviin investointeihin myönnettävä tuki voi

vääristää kohtuuttomasti kilpailua, jos se syrjäyttää investointeja markkinoilla jo saatavilla oleviin puhtaampiin vaihtoehtoihin, tai kun se johtaa lukittumiseen tiettyihin teknologioihin tavalla, joka haittaa puhtaampien teknologioiden käyttöä ja niiden markkinoiden laajempaa kehitystä. Komissio katsoo, että tällaisen lukkiutumisvaikutuksen luovien toimenpiteiden myönteiset vaikutukset eivät todennäköisesti ole suurempia kuin niiden kielteiset vaikutukset. Osana arviointiaan komissio tarkastelee, korvaavatko maakaasulla toimivat laitteet saastuttavimpia fossiilisia polttoaineita, kuten öljyä ja hiiltä, käyttäviä energialaitteita.

135. Markkinoilla on jo saatavilla vaihtoehtoja saastuttavimpia fossiilisia polttoaineita (kuten öljyä ja hiiltä) käyttäville energialaitteistoille. Tässä tilanteessa tällaisia polttoaineita käyttävien energiatehokkaiden energialaitteiden asentamiseen myönnettävän tuen ei katsota tuottavan samoja myönteisiä vaikutuksia kuin puhtaampien energialaitteiden asentamiseen myönnettävällä tuella saadaan aikaan. Ensinnäkin energiankysynnän vähäisen vähenemisen vastapainona on fossiilisten polttoaineiden käyttöön liittyvien hiilipäästöjen lisääntyminen. Toiseksi öljy- tai hiilikäyttöisten energialaitteiden asentamiseen myönnettävään tukeen liittyy merkittävä riski siitä, että lukkiudutaan fossiilipohjaisiin teknologioihin ja syrjäytetään investointeja puhtaampiin ja innovatiivisempiin markkinoilla saatavilla oleviin vaihtoehtoihin, kun kysyntää siirtyy niistä pois. Tämä vähentäisi myös puhtaiden, tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottavien muiden kuin fossiilisten teknologioiden markkinoiden kehittämistä. Sen vuoksi komissio katsoo, että öljy- tai hiilikäyttöisille energialaitteistoille myönnettävän tuen kielteiset vaikutukset eivät todennäköisesti kompensoidu.
136. Jos tuki myönnetään lahjoituksena, pääomana, takauksena tai lainana energiatehokkuusrahastolle, uusiutuvan energian rahastolle tai muulle rahoituksen välittäjälle, komissio selvittää, että on olemassa ehdot sen varmistamiseksi, että energiatehokkuusrahasto, uusiutuvan energian rahasto tai muu rahoituksen välittäjä ei saa perusteetonta etua ja soveltaa kaupallisesti järkevää investointistrategiaa energiatehokkuutta koskevan tukitoimenpiteen toteuttamiseksi. Erityisesti seuraavien edellytysten on täyttyttävä:
- (a) rahoituksen välittäjät tai rahastonhoitajat on valittava avoimella, läpinäkyvällä ja syrjimättömällä menettelyllä, joka toteutetaan sovellettavan unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti;
 - (b) käytössä on ehdot sen varmistamiseksi, että rahoituksen välittäjiä, myös energiatehokkuusrahastoja tai uusiutuvan energian rahastoja, hallinnoidaan kaupalliselta pohjalta ja niiden rahoituspäätökset perustuvat tuotto-odotuksiin;
 - (c) energiatehokkuusrahaston ja uusiutuvan energian rahaston hoitajat tai muut rahoituksen välittäjät siirtävät edun mahdollisimman suuressa määrin lopullisille tuensaajille (rakennusten omistajat tai vuokralaiset) lisäämällä rahoitusmääriä, alentamalla vakuusvaatimuksia, alentamalla takausmaksuja tai alentamalla korkoa.

4.3 Tuki puhtaalle liikenteelle

137. Jäljempänä 4.3.1 ja 4.3.2 kohdassa esitetään edellytykset, joiden täytyessä puhtaaseen ilma-, maantie-, rautatie-, sisävesi-, meri- ja rannikkoliikenteen henkilö- ja

tavaraliikenteeseen myönnettävä valtiontuki voi edistävää taloudellisen toiminnan kehittämistä ympäristöystävällisellä tavalla muuttamatta kaupankäynnin edellytyksiä unionin yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

4.3.1 *Tuki puhtaiden liikennevälineiden ja puhtaan tukikaluston hankintaan ja leasingvuokraukseen sekä liikennevälineiden muuntamiseen*

4.3.1.1 Tuen perustelut

138. Unionin oikeudellisesti sitovan ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä vihreän kehityksen ohjelmaa koskevassa tiedonannossa asetettiin tavoitteeksi vähentää liikenteen päästöjä vähintään 90 prosenttia vuoden 1990 tasoihin verrattuna vuoteen 2050 mennessä. Komission tiedonannossa kestävä ja älykkään liikkuvuuden strategiasta⁶⁶ vahvistetaan vihreän kehityksen ohjelman tahtotila ja esitetään useita välitavoitteita, joilla voidaan viitoittaa eri alojen kehitystä kohti tätä tavoitetta irtautumalla hiilestä sekä yksittäisissä liikennemuodoissa että koko liikenneketjussa⁶⁷.
139. Vaikka nykypolitiikalla osittain asetetaankin kannustimia puhtaiden liikennevälineiden käytölle asettamalla valmistajien uusille tieajoneuvojen mallistoille sitovia hiilidioksidipäästötavoitteita⁶⁸, sisällyttämällä ilmastoon ja ympäristöön kohdistuvia ulkoiskustannuksia hintoihin⁶⁹ tai lisäämällä kysyntää julkisilla hankinnoilla⁷⁰, nämä toimet eivät välttämättä riitä alan markkinoiden toimintapuutteiden korjaamiseen. Nykyisistä politiikoista huolimatta tiettyihin markkinaesteisiin ja markkinoiden toimintapuutteisiin, kuten puhtaiden liikennevälineiden kohtuuhintaisuuteen suhteessa tavanomaisiin ajoneuvoihin, lataus- ja tankkausinfrastruktuurin rajalliseen saatavuuteen ja ympäristöön kohdistuvien ulkoisvaikutusten olemassaoloon, ei ehkä puututa riittävästi. Jäsenvaltiot voivat sen vuoksi myöntää tukea markkinoiden jäljellä olevien toimintapuutteiden korjaamiseen ja puhtaan liikennesektorin kehityksen tukemiseen.

4.3.1.2 Kohdeala ja tuettava toiminta

140. Tukea voidaan myöntää uusien tai käytettyjen matkustaja- ja rahtiliikenteen puhtaiden liikennevälineiden hankintaan tai leasingvuokraukseen ilma-, maantie-, rautatie-, sisävesi-, meri- ja rannikkoliikenteessä sekä puhtaan maahuolintakaluston ja puhtaan terminaalikaluston hankintaan ja leasingvuokraukseen.

⁶⁶ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle *Kestävän ja älykkään liikkuvuuden strategia – Euroopan liikenne tulevaisuuden raiteelle*, COM(2020) 789 final.

⁶⁷ Näihin kuuluvat muun muassa tavoite saada tieliikenteeseen vähintään 30 miljoonaa päästötöntä autoa ja 80 000 päästötöntä kuorma-autoa maantieliikenteessä vuoteen 2030 mennessä ja tavoite, jonka mukaan vuoteen 2050 mennessä lähes kaikki henkilöautot, pakettiautot, linja-autot ja uudet raskaat hyötyajoneuvot ovat päästöttömiä.

⁶⁸ Asetus (EU) 2019/631 ja asetus (EU) 2019/1242.

⁶⁹ Esimerkiksi verojen ja maksujen kantamisesta raskailta tavaraliikenteen ajoneuvoilta tiettyjen infrastruktuurien käytöstä 17 päivänä kesäkuuta 1999 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 1999/62/EY (EYVL L 187, 20.7.1999, s. 42) ja unionin päästökauppajärjestelmällä.

⁷⁰ Esimerkiksi direktiivillä (EU) 2019/1161.

141. Tukea voidaan myöntää myös liikennevälineiden jälkiasennuksiin, joilla ne saadaan puhtaan liikennevälineen määritelmän mukaisiksi.

4.3.1.3 Kannustava vaikutus

142. Alla 143–147 kappaleessa esitetyt edellytyksiä sovelletaan 3.1.2 kohdassa esitettyjen edellytysten lisäksi.
143. Jäsenvaltion on esitettävä uskottava vaihtoehtoinen skenaario, jos tukea ei myönnettäisi. Vaihtoehtoisena skenaariona on investointi, jolla on sama kapasiteetti, elinikä ja tarvittaessa muut asiaankuuluvat tekniset ominaisuudet kuin ympäristöystävällisellä investoinnilla. Jos investointi koskee puhtaiden liikennevälineiden hankintaa tai leasing-vuokrausta, vaihtoehtoinen skenaario on yleensä samaan luokkaan kuuluvien ja vähintään unionin normien mukaisten liikennevälineiden hankinta tai leasing-vuokraaminen ilman tukea.
144. Vaihtoehtoisen skenaarion voisi muodostaa myös olemassa olevan liikennevälineen pitäminen käytössä ympäristöystävällisen investoinnin eliniän ajan. Tässä tapauksessa olisi otettava huomioon diskontatut huolto-, korjaus- ja uusimiskustannukset kyseisenä ajanjaksona.
145. Joissakin tapauksissa vaihtoehtoinen skenaario voi muodostua liikennevälineen myöhemmästä korvaamisesta, jolloin liikennevälineen diskontattu arvo olisi otettava huomioon ja kaluston taloudellisen käyttöiän erot olisi tasattava. Tämä lähestymistapa voi olla erityisen toimiva sellaisten liikennevälineiden osalta, joiden käyttöikä on pidempi, kuten laivojen, junien ja lentokoneiden kohdalla.
146. Leasing-järjestelyjen alaisten liikennevälineiden tapauksessa ympäristöystävällisen kaluston vuokrauksen diskontattua arvoa olisi verrattava ilman tukea käytettävän vähemmän ympäristöystävällisen kaluston hankinnan tai vuokrauksen diskontattuun arvoon.
147. Rajoitetuissa tapauksissa ympäristöystävällinen investointi voi koostua laitteista, jotka lisätään olemassa olevaan liikennevälineeseen (esimerkiksi pilaantumista rajoittavien järjestelmien jälkiasentaminen). Tällöin tukikelpoisia kustannuksia ovat investointikustannukset kokonaisuudessaan.

4.3.1.4 Kilpailun ja kaupan vääristymien minimointi

4.3.1.4.1 Tarkoituksenmukaisuus

148. Alla 149 ja 150 kappaleessa esitetyt vaatimuksia sovelletaan 3.2.1.2 kohdassa esitettyjen lisäksi.
149. Arvioitaessa tarkoituksenmukaisuutta suhteessa muihin ohjausvaihtoehtoihin olisi otettava huomioon muun tyyppisten kuin valtiontukitoimien mahdollisuudet edistää puhtaan liikenteen markkinoiden kehitystä ja niiden odotettu vaikutus verrattuna ehdotetun toimenpiteen vaikutuksiin. Tuen tarkoituksenmukaisuuden arvioinnissa olisi lisäksi otettava huomioon sellaisten vaihtoehtoisten toimenpiteiden vaikutus, joilla pyritään samaan tavoitteeseen. Tällaisia toimenpiteitä ovat esimerkiksi päästökauppajärjestelmä tai sääntelyllä asetetut velvoitteet (kuten kyseisessä

jäsenvaltiossa mahdollisesti sijaitsevat vähäpäästövelvoitteiden alaiset alueet) ja julkisia hankintoja koskevat säännöt, jollaisia sisältyy esimerkiksi direktiiviin (EU) 2019/1161.

150. Tukea puhtaiden liikennevälineiden hankintaan ja leasing-vuokraukseen sekä liikennevälineiden jälkiasennuksiin, joiden avulla niitä voidaan muuntaa puhtaiksi liikennevälineiksi, voidaan myöntää missä tahansa muodossa, myös avustuksina, lainoina tai takauksina. Jäsenvaltion on perusteltava tukimuodon valintansa ja selitettävä, miksi vähemmän vääristävät tukimuodot eivät tuottaisi yhtä tehokkaita tuloksia.

4.3.1.4.2 Oikeasuhteisuus

151. Tuki ei saa ylittää kustannuksia, jotka ovat tarpeen kyseessä olevan taloudellisen toiminnan kehityksen edistämiseksi tavalla, joka parantaa ympäristönsuojelun tasoa (eli edistää siirtymää tavanomaisista liikennevälineistä puhtaisiin liikennevälineisiin) verrattuna vaihtoehtoiseen skenaarioon, jossa tukea ei myönnetä. Valtiontukea voidaan pitää oikeasuhteisena, jos 152–159 kappaleessa esitetyt edellytykset täyttyvät.
152. Ylimääräiset nettokustannukset (tukikelpoiset kustannukset) vastaavat valtiontuella hankittaviksi tai vuokrattaviksi kaavailtujen puhtaiden liikennevälineiden omistajuuden kokonaiskustannusten ja vaihtoehtoisessa skenaariossa syntyvien omistajuuden kokonaiskustannusten välistä erotusta.
153. Tukikelpoisia eivät ole kustannukset, jotka eivät suoraan liity korkeamman ympäristönsuojelun tason saavuttamiseen.
154. Mitä tulee liikennevälineiden jälkiasennuksiin niin että ne voidaan luokitella puhtaiksi liikennevälineiksi 146 kappaleen mukaisesti, tukikelpoiset kustannukset muodostuvat jälkiasennusten kokonaiskustannuksista olettaen että vaihtoehtoisessa skenaariossa liikennevälineet saavuttavat saman taloudellisen käyttöiän ilman jälkiasennusta.
155. Tuki on myönnettävä 48 ja 49 kappaleen kriteerit täyttävässä tarjouskilpailumenettelyssä.
156. Jos tarjouskilpailumenettelyssä otetaan huomioon muita perusteita kuin hakijan pyytämä tuen määrä, sovelletaan 49 kappaletta. Valintaperusteet voivat liittyä esimerkiksi investoinnin odotettuihin ympäristöhyötyihin hiilidioksidiekvivalenttien tai muiden epäpuhtauksien vähentämisen muodossa koko sen elinkaaren ajan. Tällaisissa tapauksissa jäsenvaltio voi ympäristöhyötyjen määrittämisen helpottamiseksi vaatia hakijoita ilmoittamaan tarjouksessaan investoinnista aiheutuvien päästövähennysten odotetun tason verrattuna tapauksen mukaan unionin normit täyttävän vastaavan liikennevälineen päästötasoon. Tarjouskilpailumenettelyssä käytettäviin ympäristökriteereihin voi sisältyä myös elinkaarinäkökohtia, kuten tuotteen elinkaaren lopun hallinnan ympäristövaikutuksia.
157. Tarjouskilpailumenettelyn rakenteessa on varmistettava, että hakijoille jää riittävästi kannustimia tehdä tarjouksia hankkeista, jotka koskevat vähemmän ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja yleensä kalliimpien päästöttömien liikennevälineiden hankintaa, jos sellaisia on saatavilla kyseisessä liikennemuodossa. Tähän kuuluu sen varmistaminen, että valintaperusteiden soveltaminen ei aseta näitä hankkeita

epäedullisempaan asemaan verrattuna muihin puhtaisiin liikennevälineisiin, joita ei voida pitää täysin päästöttöminä. Ympäristökriteerit voidaan muotoilla esimerkiksi preemioiksi, joiden avulla sellaisille hankkeille, jotka tuottavat enemmän ympäristöhyötyä kuin tukikelpoisuusvaatimuksista tai ohjelman ensisijaisesta tavoitteesta johtuvat hyödyt, voidaan antaa korkeampi pistemäärä.

158. Poiketen 155, 156 ja 157 kappaleesta, jos osallistujien odotettu määrä ei riitä varmistamaan todellista kilpailua tai estämään strategisia tarjouksia tai jos 48 ja 49 kappaleessa kuvattua tarjouskilpailumenettelyä ei ole mahdollista järjestää, tuki voidaan myöntää ilman tarjouskilpailumenettelyä. Tällaisissa tapauksissa perustason tuki-intensiteetti saa olla enintään 40 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Tätä tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 10 prosenttiyksikköä päästöttömien liikennevälineiden osalta sekä 10 prosenttiyksikköä keskisuurten yritysten tapauksessa ja 20 prosenttiyksikköä pienten yritysten tapauksessa.
159. Jäsenvaltio voi poikkeuksellisesti toimenpiteen erityispiirteiden mukaan myös osoittaa rahoitusvajeanalyysin perusteella 47, 50 ja 51 kappaleen mukaisesti, että tarvitaan suurempi tukimäärä. Tällaisessa tapauksessa jäsenvaltion on toteutettava jälkikäteisvalvonta tarvittavan tuen tasoa koskevien oletusten todentamiseksi ja otettava käyttöön takaisinperintämekanismi 53 kappaleen mukaisesti. Edellä olevien 50 ja 51 kappaleen mukaisesti tuen määrä ei saa ylittää rahoitusvajetta.

4.3.1.5 Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen ja punninta

160. Alla 161–166 kappaleessa esitettyjä vaatimuksia sovelletaan 3.2.2 kohdassa esitettyjen lisäksi.
161. Komissio katsoo, että tietyillä tukitoimenpiteillä on kilpailuun ja kauppaan kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia, joita ei todennäköisesti voida kompensoida. Varsinkin toimenpiteet, joilla luodaan kannustimia uusiin investointeihin (paineistetulla tai nesteytetyllä) maakaasulla toimiviin liikennevälineisiin, voivat vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ja muita epäpuhtauksia lyhyellä aikavälillä mutta pahentaa ympäristöön kohdistuvia kielteisiä ulkoisvaikutuksia pidemmällä aikavälillä verrattuna vaihtoehtoihin investointeihin. Lisäksi puhtaiden liikennevälineiden hankintaan myönnettävä tuki voi vääristää kohtuuttomasti kilpailua, jos se syrjäyttää investointeja markkinoilla jo saatavilla oleviin puhtaampiin vaihtoehtoihin, tai kun se johtaa lukittumiseen tiettyihin teknologioihin tavalla, joka haittaa puhtaampien teknologioiden käyttöä ja niiden markkinoiden laajempaa kehitystä. Sen vuoksi komissio katsoo kyseisissä tapauksissa, että maakaasua (paineistettuna tai nesteytettynä) polttoaineena käyttävien puhtaiden liikennevälineiden hankintaan tai leasing-vuokraukseen myönnettävän tuen kielteiset kilpailuvaikutukset eivät todennäköisesti kompensoidu.
162. Voidaan kuitenkin katsoa, että paineistettua tai nesteytettyä maakaasua käyttävien liikennevälineiden hankintaan tai leasing-vuokraukseen myönnettävä tuki ei aiheuta pitkän aikavälin lukkiutumiskeinvaikutuksia eikä syrjäytä investointeja puhtaampaan teknologiaan, jos jäsenvaltio kykenee ilmoittaessaan tukitoimenpidesuunnitelman komissiolle tai kun tukitoimenpide toteutetaan osoittamaan, että markkinoilla ei ole

helposti saatavilla puhtaampia vaihtoehtoja eikä niitä odoteta olevan saatavilla lyhyellä aikavälillä⁷¹. Voidaan katsoa, että tuella ei ole lukkiutumisvaikutuksia tai se ei korvaa investointeja puhtaampaan teknologiaan myös silloin, jos jäsenvaltio sitoutuu varmistamaan, että kyseisiä liikennevälineitä käytettäisiin sekoittamalla biokaasua tai muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia kaasumaisia liikenteen polttoaineita (vähintään 20 prosenttia).

163. Markkinoilla on jo saatavilla vaihtoehtoja saastuttavimpia fossiilisia polttoaineita (kuten dieselöljyä tai nestekaasua) käyttäville tieliikenteen, sisävesi-, meri- ja saaristovesiliikenteen sekä rautatieliikenteen liikennevälineille. Sen vuoksi tällaisten liikennevälineiden, myös mahdolliset unionin normit ylittävien uuden sukupolven liikennevälineiden, hankintaan tai leasing-vuokraukseen myönnettävän tuen ei katsota tuottavan samoja myönteisiä vaikutuksia kuin tuki sellaisten puhtaiden liikennevälineiden hankintaan tai leasing-vuokraukseen, joiden suorat hiilidioksidin pakokaasupäästöt ovat vähäisempiä. Ensinnäkin suorien hiilidioksidi- ja epäpuhtauspäästöjen vähäisen vähenemisen vastapainona on fossiilisten polttoaineiden käyttöön liittyvien hiilipäästöjen jatkuminen. Toiseksi tämän tyyppisten liikennevälineiden hankintaan myönnettävään tukeen liittyy merkittävä riski siitä, että lukkiudutaan fossiilipohjaisiin teknologioihin ja syrjäytetään investointeja puhtaampiin markkinoilla saatavilla oleviin vaihtoehtoihin kun kysyntää siirtyy ei-fossiilipohjaisia vaihtoehtoisia polttoaineita käyttävistä liikennevälineistä pois. Tämä vähentäisi myös puhtaiden, tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottavien muiden kuin fossiilisten teknologioiden markkinoiden kehittämistä. Sen vuoksi komissio katsoo, että saastuttavimpia fossiilisia polttoaineita, kuten dieseliä tai nestekaasua, käyttäviin liikennevälineisiin kohdistuvan tuen kielteiset kilpailuvaikutukset eivät todennäköisesti kompensoidu.
164. Arvioidessaan puhtaiden liikennevälineiden hankintaan myönnettävän tuen kilpailua vääristäviä vaikutuksia komissio tarkastelee, johtaisiko uusien liikennevälineiden käyttöönotto kyseisellä alalla uusiin markkinoiden toimintapuuutteisiin, kuten ylikapasiteettiin, tai pahentaisiko se jo olemassa olevia tällaisia markkinoiden toimintapuuutteita.
165. Raideliikenteen osalta, kun otetaan huomioon lisäkapasiteettitarpeet, jotka liittyvät tämän liikennemuodon käytön kohdennettuun lisäämiseen, jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuki ei johda päästöttömän liikkuvan kaluston ennenaikaiseen romuttamiseen. Tämän vuoksi päästötön raideliikenteen liikkuva kalusto, jota tuen seurauksena ei enää käytetä, olisi asetettava saataville markkinoilla vähintään kolmen kuukauden kuluessa hyvin julkistetulla, avoimella, läpinäkyvällä, syrjimättömällä ja ehdoista vapaalla myyntiprosessilla markkinahintaan.
166. Lentoliikenteen osalta jäsenvaltion on varmistettava, että jos tuki myönnetään kyseisellä alalla jo toimivalle yritykselle, tuki myönnetään vähemmän ympäristöystävällisen ilma-aluksen korvaamiseen vastaavan ilma-alusluokan puhtaalla ilma-aluksella eikä se johda tuensaajan kaluston laajenemiseen.

⁷¹ Tällaisessa arvioinnissa komissio ottaa yleensä huomioon neljän vuoden ajanjakson tukitoimenpiteen ilmoittamisesta tai toteuttamisesta. Komissio perustaa arviointinsa jäsenvaltion toimittamiin riippumattomiin markkinatutkimuksiin tai muuhun asianmukaiseen näyttöön.

4.3.2 Tuki lataus- tai tankkausinfrastruktuurin käyttöönottoon

4.3.2.1 Tuen perustelut

167. Lataus- ja tankkausinfrastruktuurin kattava verkosto on tarpeen, jotta voidaan mahdollistaa puhtaiden liikennevälineiden laaja käyttöönotto ja siirtyä kohti päästötöntä liikennettä. Itse asiassa erityisen merkittävä este puhtaiden liikennevälineiden yleistymiselle markkinoilla on niiden lataamiseen tai tankkaamiseen tarvittavan infrastruktuurin rajallinen saatavuus. Lataus- ja tankkausinfrastruktuuri ei myöskään ole jakautunut tasaisesti jäsenvaltioiden kesken. Toisaalta, niin kauan kuin käytössä olevien puhtaiden liikennevälineiden osuus pysyy rajallisena, markkinat eivät välttämättä pysty yksin tuottamaan tarvittavaa lataus- ja tankkausinfrastruktuuria.
168. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2014/94/EU⁷² luodaan yhteiset puitteet vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotolle unionissa ja vahvistetaan jäsenvaltioille säännöksiä tällaisen infrastruktuurin rakentamisesta. Lisäksi muut puhtaiden liikennevälineiden käyttöönottoa edistävät politiikat voivat jo tarjota investointisignaaleja lataus- ja tankkausinfrastruktuurin käyttöönottoa varten. Nämä politiikat eivät kuitenkaan välttämättä yksin riitä korjaamaan havaittuja markkinoiden toimintapuutteita täysimääräisesti. Jäsenvaltiot voivat sen vuoksi myöntää tukea markkinoiden jäljellä olevien toimintapuutteiden korjaamiseksi ja lataus- ja tankkausinfrastruktuurin käyttöönoton edistämiseksi.

4.3.2.2 Kohdeala ja tuettava toiminta

169. Tukea voidaan myöntää lataus- tai tankkausinfrastruktuurin rakentamiseen ja asentamiseen tai parantamiseen.
170. Hankkeisiin voi sisältyä myös älylataustoimintoja ja paikan päällä tapahtuvaa sähkön tai vedyn tuotantoa uusiutuvista lähteistä koskevia rakenteita, jotka on liitetty lataus- tai tankkausinfrastruktuuriin suoran yhteyden avulla, sekä paikan päällä sijaitsevia liikennepolttoaineina jaeltavan sähkön ja vedyn varastointirakenteita.

4.3.2.3 Kilpailun ja kaupan vääristymien minimointi

4.3.2.3.1 Tuen tarpeellisuus

171. Jäsenvaltion on tarkastettava etukäteen avoimella julkisella kuulemisella tai riippumattomalla markkinatutkimuksella, onko tuki tarpeen kannustimen luomiseksi saman luokan⁷³ lataus- tai tankkausinfrastruktuurin käyttöönotolle. Jäsenvaltion on erityisesti varmistettava, ettei vastaavaa infrastruktuuria todennäköisesti rakenneta kaupallisin ehdoin lyhyellä aikavälillä⁷⁴.

⁷² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/94/EU, annettu 22 päivänä lokakuuta 2014, vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta (EUVL L 307, 28.10.2014, s. 1).

⁷³ Esimerkiksi latausinfrastruktuurin osalta normaali- tai suurteholataus.

⁷⁴ Tässä harkinnassa komissio yleensä arvioi, syntyykö lataus- tai tankkausinfrastruktuuria kaupallisin ehdoin kolmen vuoden kuluessa. Komissio perustaa arviointinsa 171 kappaleessa tarkoitetun etukäteen suoritettujen julkisen kuulemisen tuloksiin, jäsenvaltion toimittamiin riippumattomiin markkinatutkimuksiin tai muuhun asianmukaiseen näyttöön.

172. Arvioitaessa kolmansille osapuolille avoimen päästöttömien ja puhtaiden liikennevälineiden lataus- ja tankkausinfrastruktuurin, mukaan lukien julkinen lataus- tai tankkausinfrastruktuuri, käyttöönottoon tarkoitettua tuen tarpeellisuutta, voidaan ottaa huomioon tällaisen infrastruktuurin palveleminen puhtaiden liikennevälineiden markkinaosuus.

4.3.2.3.2 Tarkoituksenmukaisuus

173. Alla 174 ja 175 kappaleessa esitetyt vaatimukset sovelletaan 3.2.1.2 kohdassa esitettyjen lisäksi.
174. Arvioitaessa tarkoituksenmukaisuutta suhteessa muihin ohjausvaihtoehtoihin olisi otettava huomioon uusien sääntelytoimien mahdollisuudet edistää siirtymää puhtaaseen liikenteeseen ja niiden odotettu vaikutus verrattuna ehdotetun toimenpiteen vaikutuksiin. Jäsenvaltion olisi erityisesti tarkasteltava soveltuvin osin mahdollisen päästökauppajärjestelmän vaikutusta ja erilaisia velvoitteita, kuten direktiivissä 2014/94/EU asetettuja velvoitteita.
175. Kun tarkastellaan tarkoituksenmukaisuutta suhteessa muihin ohjauskeinoihin, on pidettävä mielessä, että tukea lataus- ja tankkausinfrastruktuurin käyttöönottoon voidaan myöntää missä tahansa muodossa, myös avustuksina, lainoina tai takauksina. Jäsenvaltion on perusteltava tukimuodon valintansa ja selitettävä, miksi vähemmän vääristävät tukimuodot eivät tuottaisi yhtä tehokkaita tuloksia.

4.3.2.3.3 Oikeasuhteisuus

176. Tuki ei saa ylittää kustannuksia, jotka ovat tarpeen kyseessä olevan taloudellisen toiminnan kehityksen edistämiseksi tavalla, joka parantaa ympäristönsuojelun tasoa. Tukea voidaan pitää oikeasuhteisena, jos 177–182 kappaleessa esitetyt edellytykset täyttyvät.
177. Tukikelpoisia kustannuksia ovat kustannukset, jotka aiheutuvat investoinnista lataus- tai tankkausinfrastruktuurin rakentamiseen ja asentamiseen tai parantamiseen. Näitä kustannuksia voi aiheutua seuraavista:
- (a) itse lataus- tai tankkausinfrastruktuuri;
 - (b) sähkökomponenttien tai muiden komponenttien asentaminen tai parantaminen esimerkiksi latausinfrastruktuurin älyvalmiutta varten, mukaan lukien muuntajat, joita tarvitaan lataus- tai tankkausinfrastruktuurin liittämiseksi verkkoon tai paikalliseen sähkön tai vedyn tuotanto- tai varastointiyksikköön;
 - (c) tekniset liitännäislaitteet;
 - (d) tarvittavat maanrakennus- ja kunnallistekniset työt;
 - (e) tarvittavat maaston tai väylien muutokset;
 - (f) tarvittavien lupien hankinta.

178. Jos hankkeeseen sisältyy uusiutuvan sähkön tai uusiutuvan vedyn tuottamista paikan päällä tai uusiutuvan sähkön tai uusiutuvan vedyn varastointia paikan päällä, tukikelpoisiin kustannuksiin voivat sisältyä myös paikalla sijaitsevien uusiutuvan sähkön tai uusiutuvan vedyn tuotantoyksiköiden tai paikan päällä sijaitsevien uusiutuvan sähkön tai uusiutuvan vedyn varastointirakenteiden investointikustannukset.
179. Tuki on myönnettävä 48 ja 49 kappaleen kriteerit täyttävässä tarjouskilpailumenettelyssä. Tarjouskilpailumenettelyn rakenteessa on varmistettava, että hakijoille jää riittävästi kannustimia tehdä tarjouksia hankkeista, jotka koskevat ainoastaan uusiutuvaa sähköä tai uusiutuvaa vetyä tarjoavaa lataus- tai tankkausinfrastruktuuria. Myöntämisperusteiden soveltaminen ei saa johtaa siihen, että ainoastaan uusiutuvaa sähköä tai uusiutuvaa vetyä tarjoavaa lataus- tai tankkausinfrastruktuuria koskevat hankkeet asetetaan epäedullisempaan asemaan kuin hankkeet, jotka koskevat lataus- tai tankkausinfrastruktuuria, joka tarjoaa myös hiili-intensiivistä sähköä tai vetyä.
180. Poiketen 179 kappaleesta, tuki voidaan myöntää muilla menetelmillä kuin tarjouskilpailumenettelyllä seuraavissa tapauksissa:
- (a) osallistujien odotettu määrä ei riitä varmistamaan todellista kilpailua tai välttämään strategisia tarjouksia tai
 - (b) edellä 48 ja 49 kappaleessa kuvattua tarjouskilpailumenettelyä ei ole mahdollista järjestää.
181. Tapauksissa, jotka luetellaan 180 kappaleessa, tuen määrä voidaan määrittää rahoitusvajeanalyysin perusteella 47, 50 ja 51 kappaleen mukaisesti. Jäsenvaltion on toteutettava jälkikäteisvalvonta tarvittavan tuen tasoa koskevien oletusten todentamiseksi ja otettava käyttöön takaisinperintämekanismi 53 kappaleen mukaisesti.
182. Vaihtoehtona 181 kappaleelle tuen perusintensiteetti saa olla enintään 30 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista (sähkö) tai 40 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista (vety), jos lataus- tai tankkausinfrastruktuuri tarjoaa ainoastaan uusiutuvaa sähköä tai uusiutuvaa vetyä. Tätä tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 10 prosenttiyksikköä keskisuurten yritysten osalta ja 20 prosenttiyksikköä pienten yritysten osalta. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 15 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien investointien tapauksessa tai 5 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien investointien tapauksessa.
- 4.3.2.4 Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen ja punninta
183. Alla 184–189 kappaleessa esitettyjä vaatimuksia sovelletaan 3.2.2 kohdassa esitettyjen lisäksi.
184. Tankkausinfrastruktuurin käyttöönottoon tai parantamiseen myönnettävä tuki voi vääristää kohtuuttomasti kilpailua, jos se syrjäyttää investointeja markkinoilla jo saatavilla oleviin puhtaampiin vaihtoehtoihin, tai kun se johtaa lukittumiseen tiettyihin

teknologioihin tavalla, joka haittaa puhtaampien teknologioiden käyttöä ja niiden markkinoiden laajempaa kehitystä. Sen vuoksi komissio katsoo kyseisissä tapauksissa, että maakaasua (paineistettuna tai nesteytettynä) tarjoavan tankkausinfrastruktuurin käyttöönottoon tai parantamiseen myönnettävän tuen kielteiset kilpailuvaikutukset eivät todennäköisesti kompensoidu.

185. Voidaan kuitenkin katsoa, että paineistettua tai nesteytettyä maakaasua käyttävien liikennevälineiden tankkausinfrastruktuurin käyttöönottoon tai parantamiseen myönnettävä tuki ei aiheuta pitkän aikavälin lukkiutumisvaikutuksia eikä syrjäytä investointeja puhtaampaan teknologiaan, jos jäsenvaltio kykenee ilmoittaessaan tukitoimenpidesuunnitelman komissiolle tai kun tukitoimenpide toteutetaan osoittamaan, että markkinoilla ei ole helposti saatavilla puhtaampia vaihtoehtoja eikä niitä odoteta olevan saatavilla lyhyellä aikavälillä⁷⁵. Voidaan myös katsoa, että paineistetun ja nesteytetyn maakaasun tankkausinfrastruktuurin käyttöönottoon tai parantamiseen myönnettävä tuki ei aiheuta pitkän aikavälin lukkiutumisvaikutuksia, jos jäsenvaltio sitoutuu varmistamaan, että paineistettuun maakaasuun ja nesteytettyyn maakaasuun sekoitetaan biokaasua tai muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia kaasumaisia liikenteen polttoaineita (vähintään 20 prosenttia).
186. Markkinoilla on jo saatavilla vaihtoehtoja fossiilisille polttoaineille käytettäväksi tieliikenteessä, sisävesi-, meri- ja rannikkovesiliikenteessä sekä rautatieliikenteessä. Sen vuoksi fossiilipohjaisia polttoaineita, kuten hiili-intensiivistä vetyä, tarjoavan tankkausinfrastruktuurin käyttöönottoon tai parantamiseen myönnettävän tuen ei katsota tuottavan samoja myönteisiä vaikutuksia kuin tuki ei-fossiilisten polttoaineiden tankkausinfrastruktuurin käyttöönottoon. Ensinnäkin liikennesektorilla saavutettavan hiilidioksidipäästöjen vähenemisen vastapainona on todennäköisesti fossiilisten polttoaineiden tuotantoon ja käyttöön liittyvien hiilipäästöjen jatkuminen. Toiseksi, jos jäsenvaltio ei ole sitoutunut siihen, että tankkausinfrastruktuuri tulee jakelemaan uusiutuvaa tai ainakin vähähiilistä vetyä, vedyn tankkausinfrastruktuurin käyttöönottoon myönnettävään tukeen voi liittyä riski lukkiutumisesta hiili-intensiivisen vedyn tuotantoon niin, että syrjäytetään investointeja puhtaampiin vaihtoehtoihin siirtämällä kysyntää pois muista kuin fossiilisista tuotantoprosesseista. Tämä haittaisi myös puhtaan, tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottavan ja päästöttömään liikenteeseen tähtäävän ei-fossiilisen teknologian ja ei-fossiilisten polttoaineiden ja energian tuotannon markkinoiden jatkokehitystä. Sen vuoksi komissio katsoo, että fossiilipohjaisia polttoaineita, kuten hiili-intensiivistä vetyä, tarjoavan tankkausinfrastruktuurin käyttöönottoon tai parantamiseen myönnettävän tuen kielteiset kilpailuvaikutukset eivät yleisesti ottaen todennäköisesti kompensoidu.
187. Jos asianmukaisia suojatoimia ei ole, tuki voi johtaa markkinavoimatilanteen syntyyn tai vahvistumiseen, mikä voi estää tehokkaan kilpailun tai haitata sitä uusilla tai kehittyvillä markkinoilla. Jäsenvaltion on sen vuoksi varmistettava, että tukitoimenpiteen rakenteessa on asianmukaiset suojatoimet tämän riskin torjumiseksi. Näihin voi sisältyä esimerkiksi se, että toimenpiteen budjetissa vahvistetaan enimmäisprosenttiosuus, joka voidaan kohdentaa yksittäiselle yritykselle.

⁷⁵ Tällaisessa arvioinnissa komissio ottaa yleensä huomioon neljän vuoden ajanjakson tukitoimenpiteen ilmoittamisesta tai toteuttamisesta. Komissio perustaa arviointinsa jäsenvaltion toimittamiin riippumattomiin markkinatutkimuksiin tai muuhun asianmukaiseen näyttöön.

188. Mahdolliset toimitukset kolmansille osapuolille lataus- tai tankkausinfrastruktuurin toiminnan harjoittamista varten on myönnettävä kilpailuun perustuvien, läpinäkyvien ja syrjimättömien perusteiden ottaen asianmukaisesti huomioon sovellettavat julkisia hankintoja koskevat unionin säännöt.
189. Jos tukea myönnetään kolmansille osapuolille avoimen lataus- tai tankkausinfrastruktuurin, kuten julkisen lataus- tai tankkausinfrastruktuurin, käyttöönottoon tai parantamiseen, infrastruktuurin on oltava yleisön saatavilla ja tarjottava käyttäjille syrjimättömän pääsyn, soveltuvien osien myös hinnoittelun, käyttäjätunnistautumisen ja maksutapojen sekä muiden käyttöehtojen osalta. Lisäksi jäsenvaltion olisi varmistettava, että maksut, joita kolmansia osapuolia olevilta käyttäjiltä veloitetaan lataus- tai tankkausinfrastruktuurin käytöstä, vastaavat markkinahintaa.

4.4 Tuki resurssitehokkuuteen ja kiertotalouteen siirtymiseen

4.4.1 Tuen perustelut

190. Kiertotalouden toimintasuunnitelma⁷⁶ on tulevaisuuteen suuntautuva ohjelma, jolla pyritään nopeuttamaan unionin siirtymistä kiertotalouteen osana vihreän kehityksen ohjelmasta annetussa tiedonannossa ajettua muutosta. Kiertotaloussuunnitelmalla edistetään kiertotalouden prosesseja, kannustetaan kestävästä kulutuksesta ja tuotantoon ja pyritään varmistamaan, että jätteen syntyä ehkäistään ja käytetyt resurssit pidetään unionin taloudessa kiertossa mahdollisimman pitkään. Nämä tavoitteet ovat myös ennakoedellytys unionin vuoden 2050 ilmaston neutraaliustavoitteen saavuttamiselle sekä puhtaammalle ja kestävämmälle taloudelle.
191. Suunnitelmassa mainitaan nimenomaisesti tarve ottaa huomioon kiertotalouteen liittyvät tavoitteet ympäristö- ja energia-alan valtiontukea koskevien suuntaviivojen tarkistamisen yhteydessä. Tältä osin valtiontuen muodossa annettava rahoitustuki yhdistettynä laajoihin, selkeisiin ja johdonmukaisiin sääntöihin voi olla keskeisessä asemassa tuettaessa kiertoa tuotantoprosesseissa osana unionin teollisuuden laajempaa suuntaamista kohti ilmaston neutraaliutta ja pitkän aikavälin kilpailukykyä. Sillä voi myös olla keskeinen rooli pyrittäessä luomaan hyvin toimivat unionin uusioraaka-aineiden markkinat, jotka vähentävät luonnonvaroihin kohdistuvaa painetta ja luovat kestävästä kasvusta ja työpaikkoja.

4.4.2 Kohdeala ja tuettava toiminta

192. Tämän kohdan mukaista tukea voidaan myöntää seuraaviin tarkoituksiin:
- (a) investoinnit, joilla parannetaan resurssitehokkuutta jommallakummalla tai molemmilla seuraavista:

⁷⁶ Komission tiedonanto *Uusi kiertotalouden toimintasuunnitelma – Puhtaamman ja kilpailukykyisemmän Euroopan puolesta* (COM(2020) 98 final).

- (i) saman tuotantomäärän tuotannossa käytettyjen resurssien nettovähennys⁷⁷;
 - (ii) primaariraaka-aineen tai -tuotantopanoksen korvaaminen sekundaarisilla (uudelleenkäytetyillä tai kierrätetyillä) raaka-aineilla tai tuotantopanoksilla;
- (b) investoinnit tuensaajan tuottaman jätteen syntymisen vähentämiseen, ehkäisemiseen, uudelleenkäyttöön valmisteluun, kierrätykseen valmisteluun ja kierrätykseen⁷⁸ tai investoinnit kolmansien osapuolten tuottaman jätteen uudelleenkäyttöön valmisteluun, kierrätykseen valmisteluun ja kierrätykseen, kun jäte muutoin loppusijoitettaisiin tai käsiteltäisiin jätehierarkian asteikolla⁷⁹ alemmalla tasolla tai vähemmän resurssitehokkaalla tavalla⁸⁰ tai niin, että tuloksena olisi kierrätyksen heikompi laatu;
- (c) investoinnit tuensaajan tai kolmansien osapuolten tuottamien muiden tuotteiden, materiaalien tai aineiden⁸¹ valmisteluun uudelleenkäytettäväksi, kierrätykseen valmisteluun ja kierrätykseen, kun ne muutoin jätettäisiin käyttämättä, loppukäsiteltäisiin tai hyödynnettäisiin vähemmän resurssitehokkaalla tavalla⁸² tai niin, että tuloksena olisi kierrätyksen heikompi laatu;
- (d) investoinnit jätteen tai muiden tuotteiden, materiaalien tai aineiden erilliskeräykseen⁸³ ja lajitteluun uudelleenkäyttöön valmistelua tai kierrätystä varten.
193. Jätteiden erilliskeräykseen ja lajitteluun voidaan tiettyjen jätevirtojen tai jätetyyppien osalta myöntää tukea toimintakustannusten kattamiseen tietyin edellytyksin (ks. 216 kappale).
194. Tukea, joka liittyy tuotantoprosessien jäännöslämmön hyödyntämiseen, tai hiilidioksidin talteenottoon ja käyttöön liittyvää tukea arvioidaan 4.1 kohdassa esitettyjen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistukea koskevien edellytysten mukaisesti.

⁷⁷ Käytettyihin resursseihin voidaan sisällyttää kaikki käytetyt aineelliset resurssit energiaa lukuun ottamatta. Vähennys voidaan määrittää mittaamalla tai arvioimalla kulutus ennen tukitoimenpiteen toteuttamista ja sen jälkeen, mukaan lukien mahdolliset ulkoisten olosuhteiden mukautukset, jotka voivat vaikuttaa luonnonvarojen kulutukseen.

⁷⁸ Ks. uudelleenkäytön, uudelleenkäyttöön valmistelun, kierrätyksen ja jätteen määritelmät 18 kappaleessa olevissa (54), (57), (66) ja (79) kohdassa.

⁷⁹ Jätehierarkian muodostavat a) ehkäiseminen, b) valmistelu uudelleenkäyttöön, c) kierrätys, d) muu hyödyntäminen, esimerkiksi energiana, ja e) loppukäsittely. Ks. direktiivin 2008/98/EY 4 artiklan 1 kohta.

⁸⁰ Ottaen huomioon 192 kappaleessa olevan (a) kohdan (i) ja (ii) alakohdassa kuvatut resurssitehokkuutta parantavat investoinnit.

⁸¹ Muut tuotteet, materiaalit tai aineet voivat olla sivutuotteita (joita tarkoitetaan direktiivin 2008/98/EY 5 artiklassa), maa- ja metsätalouden tähteitä, jätevettä, sadevettä ja valumavettä, mineraaleja, ravinteita, tuotantoprosessien jäännöskaasuja, ylijäämätuotteita, -osia ja -materiaaleja jne. Ylijäämätuotteet, -osat ja -materiaalit ovat tuotteita, osia tai materiaaleja, joita niiden haltija ei enää tarvitse tai pidä käyttökelpoisina, mutta jotka soveltuvat uudelleenkäyttöön.

⁸² Ks. alaviite 95.

⁸³ Ks. erilliskeräyksen määritelmä direktiivin 2008/98/EY 3 artiklan 11 kohdassa.

195. Tämä kohta ei koske 192 kappaleessa olevassa (a)–(d) kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä, joita tukevat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tarjoamista koskevat kompensaatiot.

4.4.3 *Kannustava vaikutus*

196. Alla 197–201 kappaleessa esitettyjä vaatimuksia sovelletaan 3.1.2 kohdassa esitettyjen lisäksi.
197. Jäsenvaltion on esitettävä uskottava vaihtoehtoinen skenaario. Vaihtoehtoisena skenaariona on yleensä investointi, jolla on sama kapasiteetti, elinikä ja tarvittaessa muut asiaankuuluvat tekniset ominaisuudet kuin ympäristöystävällisellä investoinnilla.
198. Vaihtoehtoisen skenaarion voi muodostaa myös olemassa olevien laitosten tai laitteistojen pitäminen käytössä ympäristöystävällisen investoinnin eliniän ajan. Tässä tapauksessa olisi otettava huomioon diskontatut huolto-, korjaus- ja uusimiskustannukset kyseisenä ajanjaksona.
199. Joissakin tapauksissa vaihtoehtoinen skenaario voi muodostua laitosten tai laitteistojen myöhemmästä korvaamisesta, jolloin laitosten ja laitteistojen diskontattu arvo olisi otettava huomioon ja laitosten tai laitteistojen taloudellisen käyttöiän ero tasattava.
200. Leasing-järjestelyjen alaisten laitteistojen tapauksessa ympäristöystävällisen laitteiston vuokrauksen diskontattua arvoa olisi verrattava ilman tukea käytettävän vähemmän ympäristöystävällisen laitteiston vuokrauksen diskontattuun arvoon.
201. Tietyissä harvemmissä tapauksissa ympäristöystävällinen investointi voi koostua laitoksista tai laitteista, jotka lisätään olemassa olevaan investointiin. Tällöin tukikelpoisia kustannuksia olisivat investointikustannukset kokonaisuudessaan.

4.4.4 *Kilpailun ja kaupan vääristymien minimointi*

4.4.4.1 *Tuen tarpeellisuus*

202. Alla 203–205 kappaleessa esitettyjä vaatimuksia sovelletaan 3.2.1.1 kohdassa esitettyjen lisäksi.
203. Tukea voidaan pitää tarpeellisena vain, jos jäte tai muut aineet tai materiaalit muutoin loppusijoitettaisiin tai niitä käsiteltäisiin sellaisen käsittelytavan perusteella, joka sijaitsee jätehierarkiassa ensisijaisuusjärjestyksessä alemmalla tasolla tai käsiteltäisiin vähemmän resurssitehokkaalla tavalla tai jätettäisiin käyttämättä.
204. Tuettu investointi ei saa vastata taloudellisesti kannattavaa käytäntöä. Näin ollen prosessi tai prosessit, joilla jäte tai muut tuotteet, materiaalit tai aineet valmistellaan uudelleenkäyttöä tai kierrätystä varten tai kierrätetään, eivät saa vastata taloudellisesti

kannattavaa tai vakiintunutta kaupallista käytäntöä. Tämä on tarvittaessa todennettava unionissa yleisesti sovellettavien käytäntöjen ja teknologioiden näkökulmasta⁸⁴.

205. Kun kyseessä on tuki jätteiden tai muiden tuotteiden, materiaalien tai aineiden erilliskeräykseen ja lajitteluun, jäsenvaltion on osoitettava, että tällainen erilliskeräys ja lajittelu on alikehittynyt kyseisessä jäsenvaltiossa. Jos tukea myönnetään toimintakustannuksiin, jäsenvaltion on osoitettava, että tällaista tukea tarvitaan siirtymäkauden aikana helpottamaan siirtymää kiertotalouteen, kuten valmistelua uudelleenkäyttöön, valmistelua kierrätystä varten tai kierrätystä. Jäsenvaltion on otettava huomioon laajennettua tuottajavastuuta koskevien järjestelmien mahdolliset velvoitteet.

4.4.4.2 Tarkoituksenmukaisuus

206. Alla 207 kappaleessa esitettyjä vaatimuksia sovelletaan 3.2.1.2 kohdassa esitettyjen lisäksi.
207. Aiheuttamisperiaatteesta⁸⁵ johtuu, että jätettä tuottavia yrityksiä ei saisi vapauttaa jätteen käsittelystä aiheutuvista kustannuksista. Sen vuoksi tuella ei pitäisi vapauttaa jätettä tuottavia yrityksiä kustannuksista tai velvollisuuksista, jotka liittyvät niiden vastuulla olevan jätteen käsittelyyn ja joista niiden olisi vastattava unionin tai kansallisen lainsäädännön nojalla, mukaan luettuina laajennetun tuottajavastuun järjestelmät. Tuki ei myöskään saisi vapauttaa yrityksiä kustannuksista, joita olisi pidettävä yritykselle tavanomaisina kustannuksina.

4.4.4.3 Oikeasuhteisuus

208. Tukikelpoisia kustannuksia ovat ylimääräiset investointikustannukset, jotka muodostuvat erosta tuetun investoinnin tai toiminnan kustannusten ja vaihtoehtoisen skenaarion mukaisesta investoinnista aiheutuvien kustannusten välillä. Vaihtoehtoinen skenaario voi olla jokin seuraavista:
- (a) edellä 197 kappaleessa tarkoitettu vastaava investointi, joka voitaisiin uskottavasti toteuttaa ilman tukea ja jolla ei saavutettaisi samaa resurssitehokkuuden tasoa;
 - (b) jätteen käsittely tavalla, joka on jätehierarkian ensisijaisuusjärjestyksessä alemmalla tasolla, tai vähemmän resurssitehokkaasti;
 - (c) primaariraaka-aineeseen tai -tuotteeseen liittyvä perinteinen tuotantoprosessi, jos uudelleenkäytetty tai kierrätetty tuote (uusiotuote) on teknisesti ja taloudellisesti korvattavissa primaariraaka-aineella tai -tuotteella; tai
 - (d) muu asianmukaisesti perusteltuihin oletuksiin perustuva vaihtoehtoinen skenaario.
209. Jos tuote, aine tai materiaali katsottaisiin jätteeksi, ellei sitä käytetä uudelleen, eikä ole lakisääteistä vaatimusta sille, että kyseinen tuote, aine tai materiaali loppusijoitetaan tai

⁸⁴ Teknologianäkökulmasta voi esimerkiksi olla tarpeen selvittää, johtaisiko suunniteltu investointi kierrätettävyyden tai kierrätetyn materiaalin laadun paranemiseen normaaliin käytäntöön verrattuna.

⁸⁵ Ks. määritelmä 18 kappaleessa olevassa (53) kohdassa.

muutoin käsitellään, tukikelpoiset kustannukset voivat vastata investointeja, jotka ovat tarpeen kyseisen tuotteen, aineen tai materiaalin hyödyntämiseksi.

210. Perustason tuki-intensiteetti saa olla enintään 40 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.
211. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 10 prosenttiyksikköä keski suurten yritysten osalta ja 20 prosenttiyksikköä pienten yritysten osalta.
212. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 15 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien investointien tapauksessa tai 5 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien investointien tapauksessa.
213. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 10 prosenttiyksikköä ekoinnovointitoiminnassa edellyttäen, että seuraavat kumulatiiviset edellytykset täyttyvät:
- (a) ekoinnovointitoiminnan on oltava uutta tai merkittävästi parempaa verrattuna alan viimeisimpään kehitykseen unionissa⁸⁶;
 - (b) odotettavissa olevan ympäristöhyödyn on oltava merkittävästi vastaavien toimintojen yleisen teknisen kehityksen tuloksena saatavaa hyötyä suurempi⁸⁷;
 - (c) toiminnan innovatiiviseen luonteeseen sisältyy ilmeinen teknologinen, taloudellinen tai markkinariski, joka on suurempi kuin vertailukelpoiseen, mutta ei innovatiiviseen toimintaan yleensä liittyvä riski⁸⁸.
214. Edellä 210–213 kappaleesta poiketen jäsenvaltio voi myös osoittaa rahoitusvajeanalyysin perusteella 47, 50 ja 51 kappaleen mukaisesti, että tarvitaan korkeampi tuki-intensiteetti. Tällaisessa tapauksessa jäsenvaltion on toteutettava jälkikäteisvalvonta tarvittavan tuen tasoa koskevien oletusten todentamiseksi ja otettava käyttöön takaisinperintämekanismi 53 kappaleen mukaisesti. Edellä 50 ja 51 kappaleen mukaisesti tuen määrä ei saa ylittää rahoitusvajetta.

⁸⁶ Jäsenvaltiot voivat osoittaa hyödykkeen tai hankkeen uutuuden esimerkiksi kuvaamalla tarkasti innovaation ja sen markkinoille tuomista tai levittämistä koskevat markkinaedellytykset ja vertaamalla sitä alan viimeisimmän kehityksen mukaiseen prosessiin tai organisatoriseen tekniikkaan, jota muut saman alan yritykset yleensä käyttävät.

⁸⁷ Jos määrällisiä muuttujia voidaan käyttää ekoinnovaatiotoiminnan vertaamiseksi standarditoimintaan, joka ei ole innovatiivista, 'merkittävästi suuremmalla' tarkoitetaan sitä, että ekoinnovaatiotoiminnasta odotettavissa olevan ympäristöriskin pienenemisen tai pilaantumisen vähenemisen taikka energian tai energiaressurssien käytön tehostumisen muodossa odotettavissa olevan parannuksen on oltava vähintään kaksi kertaa niin suuri kuin parannus, joka on odotettavissa vertailukelpoisen, mutta ei-innovatiivisen toiminnan yleisestä kehityksestä. Jos tämä lähestymistapa ei sovellu käytettäväksi tietyssä tapauksessa tai jos määrällinen vertailu on mahdotonta, valtiontukihakemukseen olisi liitettävä yksityiskohtainen kuvaus tämän kriteerin arvioinnissa käytetystä menetelmästä, joka on verrattavissa ehdotettuun menetelmään.

⁸⁸ Jäsenvaltio voi osoittaa tämän riskin esimerkiksi seuraavien tekijöiden avulla: kustannukset suhteessa yrityksen liikevaihtoon, kehittämiseen vaadittu aika, ekoinnovointitoiminnasta odotettavissa olevat hyödyt verrattuna kustannuksiin ja epäonnistumisen todennäköisyys.

215. Jos tuki myönnetään 48 ja 49 kappaleen kriteerit täyttävässä tarjouskilpailumenettelyssä, tuen määrää pidetään oikeasuhteisena.
216. Tuki voi kattaa myös toimintakustannuksia, jos se liittyy jätteen tai muiden tuotteiden, materiaalien tai aineiden erilliskeräykseen ja lajitteluun tiettyjen jätevirtojen tai jätetyyppien osalta uudelleenkäyttöön valmistelua tai kierrätystä varten, jolloin seuraavien edellytysten on täyttyvä:
- (a) tuki on myönnettävä tarjouskilpailumenettelyssä, joka toteutetaan 48 ja 49 kappaleen kriteerien mukaisesti ja jonka on ilman syrjintää oltava avoin kaikille erilliskeräys- ja lajittelupalveluja tarjoaville toimijoille;
 - (b) jos toimintakustannusten tulevasta kehityksestä toimenpiteen keston aikana vallitsee suuri epävarmuus, tarjousmenettelyyn voi sisältyä sääntöjä, joilla rajoitetaan kompensatiota tietyissä tarkasti määritellyissä olosuhteissa edellyttäen, että nämä säännöt ja olosuhteet esitetään läpinäkyvästi etukäteen;
 - (c) investointituki, joka on myönnetty laitokselle, jota käytetään jätteen erilliskeräykseen ja lajitteluun tiettyjen jätevirtojen tai jätetyyppien osalta, on vähennettävä samalle laitokselle myönnetystä toimintatuesta, jos molemmat tukimuodot kattavat samoja tukikelpoisia kustannuksia;
 - (d) tuki myönnetään enintään viiden vuoden ajaksi.

4.4.5 Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen

217. Alla 218–221 kappaleessa esitettyjä vaatimuksia sovelletaan 3.2.2 kohdassa esitettyjen lisäksi.
218. Tuki ei saa luoda kannustimia jätteen tuottamiseen.
219. Tuki ei saa pelkästään lisätä uudelleenkäytettäväksi, kierrätettäväksi tai hyödynnettäväksi tarkoitettujen jätteiden tai muiden materiaalien ja resurssien kysyntää lisäämättä näiden materiaalien keruuta.
220. Arvioidessaan tuen vaikutusta markkinoihin komissio kiinnittää huomiota tuen mahdollisiin vaikutuksiin kyseessä oleviin tuotteisiin liittyvien sekä primaari- että uusiomateriaalien markkinoiden toimintaan.
221. Erityisesti kun tuki kattaa toimintakustannuksia, jotka liittyvät jätteen tai muiden tuotteiden, materiaalien tai aineiden erilliskeräykseen ja lajitteluun tiettyjen jätevirtojen tai jätetyyppien osalta uudelleenkäyttöön valmistelua tai kierrätystä varten, komissio ottaa sen markkinavaikutuksia arvioidessaan huomioon myös laajennettuun tuottajavastuuseen liittyvät järjestelmät kyseisessä jäsenvaltiossa.

4.5 Tuki muiden kuin kasvihuonekaasujen aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemiseen tai vähentämiseen

4.5.1 Tuen perustelut

222. Myrkytöntä ympäristöä koskevalla vihreän kehityksen ohjelmasta annetun tiedonannon pilaamattomuustavoitteella on määrä varmistaa, että vuoteen 2050 mennessä pilaantuminen vähenee tasoille, jotka eivät enää aiheuta haittaa ihmisille ja luonnonekosysteemeille ja jotka kunnioittavat planeettamme kantokyvyn rajoja. Tavoite on linjassa kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman⁸⁹ ja kahdeksannen ympäristöohjelman⁹⁰ pitkän aikavälin tavoitteiden kanssa. Unioni on asettanut erityistavoitteita pilaantumisen vähentämiseksi, kuten puhtaammalle ilmalle⁹¹ ja vesistöjen pilaantumisen lopettamiselle⁹², melun, muovirokkan ja mikromuovipilaantumisen ja jätteen vähentämiseksi⁹³ ja jätteelle sekä tavoitteita ravinteiden ja lannoitteiden liikakäytölle, vaarallisille torjunta-aineille ja mikrobilääkeresistenssiä aiheuttaville aineille⁹⁴.
223. Valtiontuen muodossa myönnettävä rahoitustuki voi edistää merkittävästi ympäristötavoitetta, joka on muiden epäpuhtauksien kuin kasvihuonekaasupäästöjen aiheuttaman pilaantumisen vähentäminen.

4.5.2 Kohdeala ja tuettava toiminta

224. Tukea muun kuin kasvihuonekaasupäästöistä aiheutuvan pilaantumiseen vähentämiseen voidaan myöntää investointeihin, joiden avulla yritykset voivat ylittää unionin ympäristönsuojelunormit, parantaa ympäristönsuojelun tasoa unionin normien puuttuessa tai noudattaa unionin normeja, jotka eivät vielä ole voimassa.

⁸⁹ Ks. <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030> Agenda for Sustainable Development web.pdf.

⁹⁰ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi vuoteen 2030 ulottuvasta yleisestä unionin ympäristöalan toimintaohjelmasta, COM(2020) 652 final.

⁹¹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle *Puhdasta ilmaa Euroopalle -ohjelma*, COM(2013) 918 final. Ks. ilman arseenin, kadmiumin, elohopean, nikkelin ja polysyklisen aromaattisten hiilivetyjen osalta myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/107/EY, annettu 15 päivänä joulukuuta 2004 (EUVL L 23, 26.1.2005, s. 3) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/50/EY, annettu 21 päivänä toukokuuta 2008, ilmanlaadusta ja sen parantamisesta Euroopassa alailmakehän otsonin, hiukkasten, typen oksidien ja vaarallisten raskasmetallien osalta (EUVL L 152, 11.6.2008, s. 1). Ks. rajat ylittävien merkittävimpien epäpuhtauksien (rikkioksidit, typpioksidit, ammoniakki, haihtuvat orgaaniset yhdisteet ja hiukkaset) osalta myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/2284, annettu 14 päivänä joulukuuta 2016, tiettyjen ilman epäpuhtauksien kansallisten päästöjen vähentämisestä, direktiivin 2003/35/EY muuttamisesta sekä direktiivin 2001/81/EY kumoamisesta (EUVL L 344, 17.12.2016, s. 1).

⁹² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY, annettu 23 lokakuuta 2000, yhteisön vesipolitiikan puitteista (EYVL L 327, 22.12.2000, s. 1) edellyttää tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta kaikilta pinta- ja pohjavesimuodostumilta hyvää kemiallista tilaa.

⁹³ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle *Terve maapallo kaikille: EU:n toimintasuunnitelma "Kohti ilman, veden ja maaperän saasteettomuutta"*, COM(2021) 400 final.

⁹⁴ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle *Pelloilta pöytään -strategia oikeudenmukaista, terveyttä edistävää ja ympäristöä säästävää elintarvikejärjestelmää varten*, COM(2020) 381 final.

225. Jos tukea myönnetään kaupattavien lupien⁹⁵ kautta, tukitoimenpide on laadittava siten, että sen perusteella saavutettavat ympäristötavoitteet ovat korkeammat kuin ne tavoitteet, jotka yritysten on saavutettava velvoittavien unionin normien perusteella.
226. Tuen on ensisijaisesti kohdistuttava tuensaajan omaan toimintaan suoraan liittyvän pilaantumisen ehkäisemiseen tai vähentämiseen.
227. Tuella ei saa pelkästään siirtää pilaamista alalta toiselle tai yhdestä ympäristön kantaja-aineesta toiseen (esimerkiksi ilmasta veteen). Jos tuella pyritään vähentämään pilaantumista, sillä on saavutettava ympäristön pilaantumisen kokonaisvähennys.
228. Tämä kohta ei koske tukitoimenpiteitä, jotka kuuluvat 4.1 kohdan soveltamisalaan. Jos toimenpide edistää sekä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä että muun kuin kasvihuonekaasujen aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemistä tai vähentämistä, toimenpiteen soveltuvuutta sisämarkkinoille arvioidaan joko 4.1 kohdan tai tämän kohdan perusteella riippuen siitä, kumpi näistä tavoitteista on valtitseva.

4.5.3 *Kannustava vaikutus*

229. Alla 230 ja 231 kappaleessa esitettyjä vaatimuksia sovelletaan 3.1.2 kohdassa esitettyjen lisäksi.
230. Investointituki, jonka avulla tuensaaja voi ylittää sovellettavat unionin normit, auttaa osaltaan saavuttamaan ympäristö- tai energiatavoitteen. Jotta jäsenvaltioita ei saataisi luopumaan sellaisten velvoittavien kansallisten normien asettamisesta, jotka ovat tiukempia kuin vastaavat unionin normit, tukitoimenpiteillä voi olla kannustinvaikutus riippumatta siitä, onko olemassa velvoittavia kansallisia normeja, jotka ovat unionin normia tiukempia. Tähän sisältyvät esimerkiksi veden ja ilman laatua parantavat toimenpiteet, jotka ylittävät velvoittavat unionin normit. Tällainen myönteinen vaikutus syntyy myös silloin, kun on hyväksytty velvoittavia kansallisia normeja unionin normien puuttuessa.
231. Tuella sellaisiin hyväksytyihin unionin normeihin mukautumiseen, jotka eivät vielä ole tulleet voimaan, katsotaan olevan kannustava vaikutus, jos investointi tehdään ja saadaan päätökseen vähintään 18 kuukautta ennen normien voimaantuloa.

4.5.4 *Kilpailun ja kaupan vääristymien minimointi*

4.5.4.1 Tuen tarpeellisuus

232. Alla 233 kappaleessa esitettyjä vaatimuksia sovelletaan 3.2.1.1 kohdassa esitettyjen lisäksi.
233. Kaupattavien lupien muodossa myönnettävän tuen⁹⁶ osalta jäsenvaltion on osoitettava, että seuraavat kumulatiiviset edellytykset täyttyvät:

⁹⁵ Kaupattaviin lupiin voi sisältyä valtiontukea erityisesti silloin, kun jäsenvaltiot myöntävät päästölupia ja -oikeuksia markkina-arvoa alhaisempaan hintaan.

- (a) kaikkien päästöoikeuksien huutokauppaaminen johtaa tuotantokustannusten merkittävään nousuun kunkin toimialan tai yksittäisten tuensaaajien luokan osalta;
- (b) tuotantokustannusten merkittävää nousua ei ole mahdollista siirtää asiakkaille ilman myynnin merkittävää pientymistä sen seurauksena;⁹⁷
- (c) toimialalla toimivat yksittäiset yritykset eivät pysty pienentämään päästötasoa siten, että sertifikaattien hinta olisi niiden kantokyvyn rajoissa. Se, että kulutusta ei voida alentaa, voidaan osoittaa esittämällä Euroopan talousalueen (ETA) parhaalla tekniikalla saavutetut päästötasot ja käyttämällä niitä vertailuarvona. Kaikki yritykset, jotka pääsevät parhaaseen tekniikkaan, voivat saada enintään sen määrän päästöoikeuksia, joka vastaa päästökauppajärjestelmän parasta tekniikkaa käytettäessä aiheuttamaa kustannusten nousua, jota ei voida siirtää asiakkaille. Päästöoikeudet suhteutetaan ympäristövaikutuksiin siten, että yritykset, joiden ympäristövaikutukset ovat suuremmat, saavat vähemmän päästöoikeuksia.

4.5.4.2 Oikeasuhteisuus

- 234. Tukikelpoisia kustannuksia ovat investointikustannukset, jotka liittyvät suoraan ympäristönsuojelun tason nostamiseen.
- 235. Ylimääräiset investointikustannukset muodostuvat tuetun investoinnin kustannusten ja vaihtoehdoisen skenaarion investoinnin kustannusten välisestä erotuksesta 197–201 kappaleessa kuvatulla tavalla. Jos hanke koostuu varhaisesta mukautumisesta unionin normeihin, jotka eivät vielä ole voimassa, vaihtoehdoisen skenaarion olisi periaatteessa oltava 199 kappaleessa selostetun kaltainen.
- 236. Perustason tuki-intensiteetti saa olla enintään 40 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.
- 237. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 10 prosenttiyksikköä keskisuurten yritysten osalta ja 20 prosenttiyksikköä pienten yritysten osalta.
- 238. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 15 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien investointien tapauksessa tai 5 prosenttiyksikköä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiset edellytykset täyttävillä tukialueilla sijaitsevien investointien tapauksessa.
- 239. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 10 prosenttiyksikköä ekoinnovointitoiminnassa, kunhan 213 kappaleen edellytykset täyttyvät.
- 240. Edellä 236–239 kappaleesta poiketen jäsenvaltio voi myös osoittaa rahoitusvajeanalyysin perusteella 47, 50 ja 51 kappaleen mukaisesti, että tarvitaan

⁹⁶ Kaupattaviin lupiin voi sisältyä valtiontukea erityisesti silloin, kun jäsenvaltiot myöntävät päästölupia ja -oikeuksia markkina-arvoa alhaisempaan hintaan.

⁹⁷ Analyysi voidaan tehdä muiden tekijöiden lisäksi kyseisen toimialan tuotteiden hintajoustoa koskevien arvioiden, myynnin menetystä koskevien arvioiden ja näiden vaikutusta tuensaaajan kannattavuuteen koskevien arvioiden perusteella.

korkeampi tukimäärä. Tällaisessa tapauksessa jäsenvaltion on toteutettava jälkikäteisvalvonta tarvittavan tuen tasoa koskevien oletusten todentamiseksi ja otettava käyttöön takaisinperintämekanismi 53 kappaleen mukaisesti. Edellä 50 ja 51 kappaleen mukaisesti tuen määrä ei saa ylittää rahoitusvajetta.

241. Jos tuki myönnetään 48 ja 49 kappaleen kriteerit täyttävässä tarjouskilpailumenettelyssä, tuen määrää pidetään oikeasuhteisena.
242. Kaupattavien lupien muodossa myönnettävän tuen osalta komissio varmistuu myös siitä, että
- (a) jako tapahtuu avoimella tavalla ja perustuu objektiivisiin perusteisiin ja mahdollisimman laadukkaisiin tietolähteisiin
 - (b) kullekin yritykselle markkina-arvon alittavaan hintaan jaettavien kaupattavien lupien tai oikeuksien kokonaismäärä ei ylitä sen odotettavissa olevia tarpeita niiden arvioiden mukaan, jotka koskevat tilannetta ilman kauppajärjestelmää.

4.5.5 Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen

243. Alla 244 kappaleessa esitettyjä vaatimuksia sovelletaan 3.2.2 kohdassa esitettyjen lisäksi.
244. Kaupattavien lupien muodossa myönnettävän tuen osalta komissio varmistuu myös siitä, että
- (a) tuensaajat valitaan objektiivisten ja läpinäkyvien kriteerien perusteella ja tukea myönnetään periaatteessa samalla tavoin kaikille samalla toimialalla toimiville kilpailijoille, jos ne ovat samanlaisessa tilanteessa
 - (b) jakomenetelmät eivät suosi tiettyjä yrityksiä⁹⁸ tai tiettyjä aloja, jollei se ole perusteltua järjestelmän ympäristönsuojelua koskevan sisäisen logiikan perusteella tai jos johdonmukaisuus muun ympäristöpolitiikan kanssa edellyttää kyseisenkaltaisia sääntöjä
 - (c) uudet tulokkaat eivät saa lupia tai oikeuksia suotuisammilla ehdoilla kuin samoilla markkinoilla jo toimivat yritykset
 - (d) jos nykyisille laitoksille myönnetään lupien suurempi määrä lupia kuin uusille tulokkaille, tämä ei johda kohtuuttomiin markkinoille tulon esteisiin.

⁹⁸ Esimerkiksi uudet markkinatulokkaat tai toisaalta markkinoilla jo toimivat yritykset tai laitokset.

4.6 Tuki pilaantuneiden alueiden kunnostamiseen, luontotyyppien ja ekosysteemien ennallistamiseen, biologisen monimuotoisuuden suojeluun ja luontopohjaisille ratkaisuille

4.6.1 Tuen perustelut

245. Vuoteen 2030 ulottuvalla biodiversiteettistrategialla⁹⁹ pyritään suojelemaan luontoa, pysäyttämään ekosysteemien rappeutuminen ja saattamaan unionin biologinen monimuotoisuus elpymisen tielle vuoteen 2030 mennessä. Se on keskeinen osa vihreän kehityksen ohjelmasta annettua tiedonantoa, ja siinä asetetaan vuodelle 2030 kunnianhimoiset tavoitteet ja sitoumukset terveiden ja sopeutumiskykyisten ekosysteemien mahdollistamiseksi.
246. Valtiontuen muodossa myönnettävä rahoitustuki voi edistää merkittävästi biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelua ja ennallistamista koskevaa ympäristötavoitetta monin tavoin, muun muassa luomalla kannustimia pilaantuneiden alueiden vahinkojen korjaamiseen, pilaantuneiden luontotyyppien ja ekosysteemien kunnostamiseen tai ekosysteemien suojeluun suunnattaville investoinneille.
247. Ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevalla EU:n strategialla¹⁰⁰ pyritään lisäämään investointeja luontopohjaisiin sopeutusratkaisuihin¹⁰¹, koska niiden laajamittainen toteutus lisääisi kykyä sietää ilmastonmuutosta ja edistäisi useita Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteita.

4.6.2 Kohdeala ja tuettava toiminta

248. Tässä kohdassa käsitellään sisämarkkinoille soveltuvuuden sääntöjä, jotka koskevat pilaantuneiden alueiden kunnostamiseen, luontotyyppien ja ekosysteemien ennallistamiseen, biologisen monimuotoisuuden suojeluun ja palauttamiseen sekä ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tähtääviin luontopohjaisiin ratkaisuihin liittyviä tukitoimenpiteitä.
249. Tätä kohtaa ei sovelleta seuraaviin:
- (a) 4.12 kohdan kattamien voimalaitosten ja kaivostoimintojen sulkemisen jälkeen tapahtuva ennallistaminen;
 - (b) pilaantuneiden alueiden kunnostamiseen, luontotyyppien ja ekosysteemien ennallistamiseen, biologisen monimuotoisuuden suojeluun tai palauttamiseen tähtäävät toimenpiteet ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tähtäävät luontopohjaiset ratkaisut, joita tuetaan yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tarjoamista koskevilla kompensatioilla;

⁹⁹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle *Vuoteen 2030 ulottuva EU:n biodiversiteettistrategia – Luonto takaisin osaksi elämäämme*, COM(2020) 380 final.

¹⁰⁰ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle *Ilmastokestävä Eurooppa - Uusi EU:n strategia ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi*, COM(2021) 82 final.

¹⁰¹ <https://www.eea.europa.eu/publications/nature-based-solutions-in-europe/>.

- (c) tuki luonnonmullistusten ja maanjäristysten, lumivyöryjen, maanvyörymien, tulvien, pyörremyrskyjen, hurrikaanien, tulivuorenpurkausten ja luonnosta peräisin olevien maastopalojen aiheuttamien vahinkojen korvaamiseksi¹⁰².

250. Tämän jakson mukaista tukea voidaan myöntää seuraaviin tarkoituksiin:

- (a) ympäristövahinkojen kunnostaminen, mukaan luettuina maaperän, pintaveden tai pohjaveden laatuun kohdistuneet vahingot;
- (b) luontotyyppien ja ekosysteemien ennallistaminen huonontuneesta tilasta;
- (c) biologisen monimuotoisuuden tai ekosysteemien suojelua tai palauttamista edistävät investoinnit, jos kyseiset investoinnit edistävät ekosysteemien hyvän tilan saavuttamista tai jo hyvässä kunnossa olevien ekosysteemien suojelua;
- (d) investoinnit luontopohjaisiin ratkaisuihin ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi.

4.6.3 Kannustava vaikutus

251. Alla 252–255 kappaleessa esitetyjä vaatimuksia sovelletaan 3.1.2 kohdassa esitettyjen lisäksi.

252. Pilaantuneiden alueiden kunnostamiseen, luontotyyppien ja ekosysteemien ennallistamiseen, biologisen monimuotoisuuden suojeluun ja palauttamiseen sekä ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tähtääville luontopohjaisille ratkaisuille myönnettävällä tuella voidaan katsoa olevan kannustava vaikutus vain, jos pilaantumisen aiheuttajaa ei voida yksilöidä tai pitää aiheuttamisperiaatteen mukaisesti oikeudellisesti vastuullisena ympäristön pilaantumisen ja saastumisen ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi tarvittavien töiden rahoittamisesta. Pilaantumisen aiheuttaja on kussakin jäsenvaltiossa sovellettavan lainsäädännön nojalla vastuussa oleva taho, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/35/EY¹⁰³ tai muiden asiaa koskevien unionin sääntöjen soveltamista¹⁰⁴.

253. Sovellettavan unionin tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti vastuussa olevalle taholle myönnettävällä tuella voi olla kannustava vaikutus, jos se kattaa lisäkustannukset, jotka ovat tarpeen puhdistus- tai ennallistamishankkeen laajuuden tai tavoitetasen nostamiseksi sovellettavan unionin tai kansallisen lainsäädännön mukaisia oikeudellisia velvoitteita korkeammalle tasolle, sanotun kuitenkin rajoittamatta aiheuttamisperiaatteen soveltamista. Jäsenvaltion on osoitettava, että vastuullinen taho on pyritty selvittämään kaikin kohtuullisin keinoin. Jos sovellettavan lainsäädännön mukaan vastuussa olevaa tahoja ei voida yksilöidä tai velvoittaa vastaamaan kustannuksista, puhdistus- tai ennallistamistyöt kokonaisuudessaan kattavalla valtiontuella voidaan katsoa olevan kannustava vaikutus. Jos saastumisen tai muun

¹⁰² Tällaisten vahinkojen korvaamiseen tarkoitettu tuki kuuluu asetuksen (EU) N:o 651/2014 50 artiklan soveltamisalaan.

¹⁰⁴ Ks. komission tiedonanto *Suuntaviivat yhteisen tulkinnan antamisesta ympäristövastuusta ympäristövahinkojen ehkäisemisen ja korjaamisen osalta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/35/EY 2 artiklassa määritetyille ilmaisulle 'ympäristövahinko'* 2021/C 118/01 (EUVL C 118, 7.4.2021, s. 1).

ympäristövahingon aiheuttanut taho on tunnistettu, jäsenvaltion on osoitettava, että kaikki lain suomat keinot pilaantumisen aiheuttajan saamiseksi vastaamaan kustannuksista on käytetty, mukaan lukien oikeustoimet. Komissio voi katsoa, että yritystä ei voida velvoittaa vastaamaan aiheuttamansa saastumisen puhdistuskustannuksista, jos se on oikeudellisesti lakannut olemasta eikä mitään muuta yritystä voida pitää sen oikeudellisena seuraajana¹⁰⁵ ja kun kunnostamiskustannuksia varten ei ole lainkaan tai riittävää rahavakuutta.

254. Valtiontuella ei ole kannustavaa vaikutusta, jos sitä myönnetään neuvoston direktiivin 92/43/ETY¹⁰⁶ 6 artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen korvaavien toimenpiteiden toteuttamiseen. Tuella, joka on tarkoitettu kattamaan ylimääräiset kustannukset, jotka ovat tarpeen kyseisten toimenpiteiden kohdealan laajentamiseksi tai tavoitetason nostamiseksi mainitun direktiivin 6 artiklan 4 kohdan mukaisia oikeudellisia velvoitteita pidemmälle, voidaan kuitenkin katsoa olevan kannustava vaikutus.
255. Lisäksi pilaantuneiden alueiden kunnostamiseen sekä luontotyyppien ja ekosysteemien ennallistamiseen myönnettävällä tuella katsotaan olevan kannustava vaikutus, jos kunnostus- tai ennallistamiskustannukset ylittävät maan arvon nousun.

4.6.4 Oikeasuhteisuus

256. Tukikelpoisia kustannuksia ovat:

- (a) maaperän, pintaveden tai pohjaveden laatuun kohdistuneiden ympäristövahinkojen kunnostamisesta aiheutuneet kustannukset;
- (b) ennallistamistöistä aiheutuneet kustannukset;
- (c) biologisen monimuotoisuuden suojelemiseksi tai palauttamiseksi toteutetuista töistä aiheutuneet kustannukset;
- (d) ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tähtäävien luontopohjaisten ratkaisujen toteuttamiseksi tehdyistä töistä aiheutuneet kustannukset.

257. Kaikki alueen kunnostamisesta tai ennallistamisesta tai biologisen monimuotoisuuden suojelemisesta tai palauttamisesta tai luontopohjaisten ratkaisujen toteuttamisesta aiheutuneet kustannukset voidaan katsoa tukikelpoisiksi kustannuksiksi, jotka aiheutuvat pilaantuneiden alueiden kunnostamisesta tai ennallistamisesta tai biologisen monimuotoisuuden suojelusta tai palauttamisesta.
258. Tuki voi kattaa 100 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista vähennettynä maan arvon nousulla. Riippumattoman pätevän asiantuntijan on tehtävä kunnostamisesta tai ennallistamisesta johtuvaa maan arvon nousua koskevat arvioinnit.

¹⁰⁵ Ks. komission päätös C(2012) 558 final, annettu 17 päivänä lokakuuta 2012, asiassa SA.33496 (2011/N) – Itävalta – Einzelfall, Altlast, DECON Umwelttechnik GmbH, johdanto-osan 65–69 kappale (EUVL C 14, 17.1.2013, s. 1).

¹⁰⁶ Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (EYVL L 206, 22.7.1992, s. 7).

4.7 Verohuojennusten tai veronluonteisten maksujen alennusten muodossa myönnettävä tuki

4.7.1 Ympäristöverohuojennusten tai ympäristöperusteisten veronluonteisten maksujen alennusten muodossa myönnettävä tuki

4.7.1.1 Tuen perustelut

259. Ympäristöverojen ja ympäristöperusteisten veronluonteisten maksujen tarkoituksena on lisätä ympäristön kannalta haitallisen toiminnan kustannuksia, mikä puolestaan hillitsee tällaista toimintaa ja parantaa ympäristönsuojelun tasoa. Ympäristöperusteisten verojen ja veronluonteisten maksujen olisi periaatteessa heijastettava yhteiskunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia ja vastaavasti vero tai veronluonteinen määrä olisi maksettava päästöjen muiden epäpuhtauksien tai käytettyjen resurssien yksikköä kohti, ja niiden olisi oltava samat kaikille yrityksille, jotka ovat vastuussa ympäristölle haitallisesta käyttäytymisestä. Vaikka ympäristöön liittyvien verojen tai veronluonteisten maksujen alennukset voivat vaikuttaa kielteisesti kyseiseen tavoitteeseen, tällainen lähestymistapa voi kuitenkin olla tarpeen, jos tuensaajille aiheutuisi muutoin sellainen kilpailuhaitta, ettei ympäristöveron tai ympäristöperusteisen veronluonteisen maksun käyttöönotto olisi käytännössä lainkaan toteutettavissa.

4.7.1.2 Kohdeala ja tuettava toiminta

260. Ympäristöverojen tai ympäristöperusteisten veronluonteisten maksujen korkeampaa yleistaso voidaan helpottaa myöntämällä joillekin yrityksille suotuisampi kohtelu. Näin ollen ympäristöön liittyvien verojen tai maksujen alennukset voivat ainakin välillisesti edistää ympäristönsuojelun tason parantumista. Ympäristöperusteisen veron tai veronluonteisen maksun yleistä tavoitetta vähentää ympäristön kannalta haitallista toimintaa ei kuitenkaan pitäisi heikentää.

261. Komissio katsoo, että verojen tai maksujen alennukset eivät vaaranna asetettua yleistä tavoitetta ja edistävät ainakin välillisesti ympäristönsuojelun tason parantamista, jos jäsenvaltio osoittaa, että molemmat seuraavista edellytyksistä täyttyvät:

- (a) alennukset on kohdennettu hyvin niihin yrityksiin, joihin korkeampi vero vaikuttaa eniten ja
- (b) yleisesti sovellettava verokanta on korkeampi kuin siinä tapauksessa, että alennusta ei olisi.

262. Komissio arvioi tätä varten jäsenvaltioiden toimittamat tiedot. Näissä tiedoissa olisi ilmoitettava alennusten piiriin kuuluvat toimialat tai tuensaajaluokat, kuvattava suurimpien tuensaajien tilanne kullakin toimialalla ja selitettävä, kuinka verotus voi osaltaan edesauttaa ympäristönsuojelua. Alennusten piiriin kuuluvat toimialat olisi kuvailtava hyvin ja kunkin toimialan suurimmista tuensaajista olisi toimitettava luettelo (erityisesti liikevaihdon, markkinaosuuksien ja veropohjan suuruuden perusteella).

4.7.1.3 Kilpailun ja kaupan vääristymien minimointi

4.7.1.3.1 Tarpeellisuus

263. Alla 264 kappaleessa esitetty vaatimus täydentää 3.2.1.1 kohdassa esitettyjä vaatimuksia.
264. Komissio katsoo tuen olevan tarpeen, jos seuraavat kumulatiiviset edellytykset täyttyvät:
- (a) tuensaajat valitaan objektiivisten ja läpinäkyvien kriteerien perusteella ja tukea myönnetään periaatteessa samalla tavoin kaikille samalla toimialalla toimiville kilpailijoille, jos ne ovat samanlaisessa tilanteessa;
 - (b) ympäristöperusteinen vero tai veroluonteinen maksu johtaa ilman alennusta tuotantokustannusten huomattavaan lisääntymiseen laskettuna osuutena bruttoarvonlisäyksestä kullakin toimialalla tai kussakin yksittäisten tuensaajien luokassa;
 - (c) tuotantokustannusten huomattavaa lisääntymistä ei olisi mahdollista siirtää asiakkaille ilman myynnin merkittävää vähenemistä sen seurauksena.

4.7.1.3.2 Tarkoituksenmukaisuus

265. Alla 266 ja 267 kappaleessa esitetyt vaatimukset täydentävät 3.2.1.2 kohdassa esitettyjä vaatimuksia.
266. Komissio hyväksyy tukiohjelmat enintään 10 vuodeksi, minkä jälkeen jäsenvaltio voi ilmoittaa toimenpiteestä uudelleen, jos se arvioi tukitoimenpiteiden tarkoituksenmukaisuutta uudelleen.
267. Jäsenvaltiot voivat myöntää tuen vero- tai maksuasteen alennuksena tai kiinteänä vuotuisena korvauksena (veron tai maksun palautus) tai näiden kahden yhdistelmänä. Veronpalautusten etuna on, että yrityksiin kohdistuu edelleen ympäristöveron tai -maksun aikaansaama hintasignaali. Jos veronpalautuksia käytetään, niiden määrä olisi laskettava aiempien tietojen perusteella eli yrityksen tuotannon, kulutuksen tai sen aiheuttaman pilaantumisen määrän perusteella tietyinä perusvuonna.

4.7.1.3.3 Oikeasuhteisuus

268. Ympäristöverohuojennusten tai ympäristöperusteisten veronluonteisten maksujen alennusten muodossa myönnettävään tukeen ei sovelleta 3.2.1.3 kohtaa.
269. Komissio katsoo tuen olevan oikeasuhteista, jos vähintään yksi seuraavista edellytyksistä täyttyy:
- (a) tuensaajat maksavat vähintään 20 prosenttia kansallisesta ympäristöperusteisesta verosta tai veronluonteisesta maksusta;
 - (b) veron tai maksun alennus ei ole yli 100 prosenttia kansallisesta ympäristöperusteisesta verosta tai veronluonteisesta maksusta ja sen myöntämisen ehtona on, että jäsenvaltio ja tuensaajat tai tuensaajien yhteenliittymät tekevät sopimuksia, joilla tuensaajat tai tuensaajien yhteenliittymät sitoutuvat saavuttamaan ympäristönsuojelutavoitteet, joilla on sama vaikutus kuin sillä, että tuensaajat tai tuensaajien yhteenliittymät maksaisivat vähintään 20 prosenttia

kansallisesta verosta tai maksusta. Tällaiset sopimukset tai sitoumukset voivat liittyä muun muassa energiankulutuksen vähentämiseen, päästöjen ja muiden epäpuhtauksien vähentämiseen tai muuhun ympäristönsuojeluun liittyvään toimenpiteeseen.

270. Tällaisten sopimusten on täytettävä seuraavat kumulatiiviset edellytykset:

- (a) jäsenvaltio neuvottelee sopimusten sisällön, jossa määritetään erityisesti tavoitteet ja asetetaan määrääjat tavoitteiden saavuttamiselle;
- (b) jäsenvaltio huolehtii sopimuksissa sitoumusten riippumattomasta ja säännöllisestä seurannasta;
- (c) sopimuksia tarkistetaan säännöllisesti teknologisen ja muun kehityksen mukaan, ja niissä määrätään tehokkaista seuraamuksista, jos sitoumuksia ei noudateta.

4.7.2 Ympäristönsuojeluun verohuojennusten tai veronluonteisten maksujen alennusten muodossa myönnettävä tuki

4.7.2.1 Tuen perustelut

271. Jäsenvaltiot voivat harkita ympäristönsuojelun tason parantamista verojen tai veronluonteisten maksujen alennuksilla. Jos alennuksilla pyritään kannustamaan tuensaajia toteuttamaan hankkeita tai toimia, jotka vähentävät pilaantumista tai resurssien kulutusta, komissio arvioi toimenpiteitä 4.7.2 kohdassa esitettyjen vaatimusten perusteella.

4.7.2.2 Kohdeala ja tuettava toiminta

272. Tämä kohta kattaa tuet ympäristöystävällisille hankkeille ja toiminnoille, jotka kuuluvat 4.2–4.6 kohdan kohdealaan ja myönnetään verojen tai veronluonteisten maksujen alennusten muodossa.

273. Jos veron tai maksun alennuksella pyritään ensisijaisesti hiilestä irtautumiseen, sovelletaan 4.7.2 kohdan sijasta 4.1 kohtaa.

4.7.2.3 Kannustava vaikutus

274. Alla 275 ja 276 kappaleessa esitettyjä vaatimuksia sovelletaan 3.1.2 kohdassa esitettyjen lisäksi.

275. Jäsenvaltion on toimitettava komission arvioitavaksi tietyn tuensaajaluokan kunkin tukikelpoisen hankkeen tai viitehankkeen osalta 3.2.1.3 kohdan (50 kappale) mukainen kvantifiointi tai vastaava tietoaaineisto, jossa verrataan viitehankkeen tai -toiminnan kannattavuutta veron tai veronluonteisen maksun alennuksen kanssa ja ilman sitä ja osoitetaan, että alennus kannustaa ympäristöystävällisen hankkeen tai toiminnan toteuttamiseen.

276. Ennen tukihakemuksen jättämistä käynnistetyille hankkeille myönnettävällä tuella katsotaan olevan kannustava vaikutus, jos seuraavat kumulatiiviset edellytykset täyttyvät:

- (a) toimenpiteellä vahvistetaan oikeus tukeen objektiivisin ja syrjimättömin perustein ja ilman jäsenvaltion muuta harkintavaltaa;
- (b) toimenpide on hyväksytty ja tullut voimaan ennen tuetun hankkeen tai toiminnan toteutukseen liittyvien töiden aloittamista, lukuun ottamatta myöhemmin käyttöön otettavia verojärjestelmiä, jos kyseinen toiminta kuului jo aikaisempien veroetuuksiin tai veronluonteisten maksujen alennuksiin perustuvien järjestelmien soveltamisalaan.

4.7.2.4 Oikeasuhteisuus

- 277. Verohuojennusten tai veronluonteisten maksujen alennusten muodossa myönnettävään ympäristönsuojelutukeen ei sovelleta 3.2.1.3 kohtaa.
- 278. Tuki ei saa ylittää tavanomaista verokantaa tai maksun määrää, jota muutoin sovellettaisiin.
- 279. Kun veron tai veronluonteisen maksun alennus liittyy investointikustannuksiin, tuki katsotaan oikeasuhteiseksi jos se ei ylitä 4.2–4.6 kohdassa esitettyjä tuki-intensiteettejä ja tuen enimmäismääriä. Kun kyseisissä kohdissa edellytetään tarjouskilpailumenettelyä, edellytys ei koske veronalennuksia tai veronluonteisten maksujen alennuksia.
- 280. Jos veron tai veronluonteisen maksun alennus vähentää toistuvia toimintakustannuksia, tuen määrä ei saa ylittää ympäristöystävällisen ratkaisun ja vaihtoehtoisen skenaarion vähemmän ympäristöystävällisen ratkaisun toimintakustannusten erotusta. Lisäksi on otettava huomioon ympäristöystävällisemmästä toiminnasta saatavat mahdolliset kustannussäästöt tai lisätulot. Jos vaihtoehtoista toimintaa tai investointia ei ole, tuki ei saa ylittää toimintakustannusten ja tulojen välistä erotusta, mukaan lukien kohtuullinen voitto kyseisenä ajanjaksona, ja jäsenvaltion on otettava käyttöön takaisinperintämekanismi liiallisten maksujen takaisin saamiseksi.

4.7.2.5 Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen

- 281. Alla 282–283 kappaleessa esitettyjä vaatimuksia sovelletaan 3.2.2 kohdassa esitettyjen lisäksi.
- 282. Valtiontukea on periaatteessa myönnettävä samalla tavalla kaikille samalla toimialalla toimiville tukikelpoisille yrityksille, jotka ovat samassa tai samankaltaisessa tosiasiallisessa tilanteessa tukitoimenpiteen tavoitteiden tai päämäärien osalta.
- 283. Jos veron tai veronluonteisen maksun alennus koskee hankkeita, jotka kuuluvat 4.3.1 kohdan kohdealaan, sovelletaan 161–166 kappaletta. Jos kyseessä ovat 4.3.2 kohdan kohdealaan kuuluvat hankkeet, sovelletaan 184–189 kappaletta.

4.8 Tuki sähkön toimitusvarmuuden parantamiseen

4.8.1 Tuen perustelut

284. Markkinoiden ja sääntelyn toimintapuutteet voivat tarkoittaa sitä, että hintasignaalit eivät tarjoa tehokkaita investointikannustimia, mikä johtaa esimerkiksi sähköntuotannon resurssiyhdistelmän, kapasiteetin, joustojen tai sijaintijakauman riittämättömyyteen. Lisäksi teknologisista muutoksista ja ilmastohaasteista johtuva merkittävä muutos sähköalalla asettaa uusia haasteita sähkön toimitusvarmuuden takaamiselle. Vaikka yhä yhdentyneemmät sähkömarkkinat mahdollistavat yleensä sähkön vaihdon EU:n laajuisesti ja siten lieventävät kansallisia toimitusvarmuusongelmia, voi esiintyä tilanteita, joissa jopa tuotantosidonnaisilla markkinoilla toimitusvarmuutta ei ehkä aina kyetä takaamaan joissakin jäsenvaltioissa tai joillakin alueilla. Tämän vuoksi jäsenvaltiot voivat harkita tukitoimenpiteitä, joilla varmistetaan tietty sähkön toimitusvarmuuden taso.

4.8.2 Kohdeala ja tuettava toiminta

285. Tässä kohdassa käsitellään sisämarkkinoille soveltuvuuden sääntöjä, jotka koskevat sähkön toimitusvarmuuden parantamiseen tähtääviä tukitoimenpiteitä. Tähän sisältyvät kapasiteettimekanismit ja keskeytettävyyjärjestelmät sellaisten pitkän ja lyhyen aikavälin toimitusvarmuutta koskevien ongelmien ratkaisemiseksi, jotka johtuvat markkinoiden toimintapuutteista, jotka estävät riittävät investoinnit sähköntuotantokapasiteettiin, varastointiin tai kysyntäjoustoon, sekä verkkoreservit, joiden tarkoituksena on paikata sähkön siirto- ja jakeluverkkojen riittämättömyyttä.

286. Tällaisilla toimenpiteillä voidaan myös tukea ympäristönsuojelutavoitteita esimerkiksi sulkemalla pois saastuttavampaa kapasiteettia tai toteuttamalla toimenpiteitä, joilla annetaan ympäristömyötäisemmälle kapasiteetille etuasema valintaprosessissa.

4.8.3 Tuen on edistettävä tietyn taloudellisen toiminnan kehitystä

4.8.3.1 Tietyn taloudellisen toiminnan kehityksen edistäminen

287. Jäsenvaltioiden olisi ilmoituksessaan yksilöitävä taloudellinen toiminta, jota tuella edistetään. Tuki sähkön toimitusvarmuuden parantamiseen helpottaa suoraan sähköntuotantoon, varastointiin ja kysyntäjoustoihin liittyvän taloudellisen toiminnan kehittämistä, mukaan lukien uudet investoinnit ja olemassa olevan kapasiteetin tehokas uudistaminen ja ylläpito. Se voi myös välillisesti tukea monenlaista muuta taloudellista toimintaa, joka perustuu sähköön tuotantopanoksena, kuten lämmityksen ja liikenteen sähköistämistä.

4.8.3.2 Kannustava vaikutus

288. Koska markkinoiden toimintapuutteet, jotka mahdollisesti johtavat tarpeeseen luoda kannustimia sähkön toimitusvarmuuden lisätarjonnalle, ovat yleisluontoisia, jäsenvaltiot voivat 25, 26 ja 27 kappaleesta poiketen käyttää tämän tukimuodon osalta 4.8.4.1 kohdan mukaista näyttöä osoittaakseen ehdotetun toimenpiteen kannustavan kokonaisvaikutuksen. Arviointi, jota tarvitaan toimitusvarmuutta koskevan toimenpiteen tarpeellisuuden osoittamiseksi, analysoimiseksi ja kvantifioimiseksi,

mahdollistaa toimitusvarmuustilanteen vertaamisen toimenpiteen kanssa siihen, mikä tilanne olisi vaihtoehtoisessa skenaariossa ilman toimenpidettä.

289. Tässä pätevät 28, 29, 30 ja 31 kappaleessa esitetyt kannustinvaikutusta koskevat säännöt.

4.8.4 Kilpailun ja kaupan vääristymien minimointi

4.8.4.1 Tarpeellisuus

290. Edellä olevaa 3.2.1.1 kohtaa ei sovelleta sähkön toimitusvarmuutta koskeviin tukitoimenpiteisiin.
291. Sähkön toimitusvarmuutta koskevan ongelman luonne ja syyt ja näin ollen valtiontuen tarve sähkön toimitusvarmuuden varmistamiseksi on analysoitava ja kvantifioitava asianmukaisesti. Tähän kuuluu myös arvio siitä, milloin ja missä ongelman odotetaan syntyvän asetuksen (EU) N:o 2019/943 25 artiklassa määritellyn luotettavuusstandardin valossa. Kvantifioinnissa käytettävä mittayksikkö olisi kuvattava ja sen laskentamenetelmä esitettävä viitaten mahdollisuuksien mukaan alakohtaisen lainsäädännön vaatimuksiin.
292. Sähkön toimitusvarmuuteen liittyvän ongelman määrittelyn olisi soveltuvin osin oltava linjassa ENTSO-E:n sähkön sisämarkkinoita koskevan lainsäädännön mukaisesti tekemän viimeisimmän saatavilla olevan analyysin kanssa. Merkityksellisiä ovat erityisesti seuraavat:
- (a) resurssien riittävyyteen kohdistuvien toimenpiteiden osalta asetuksen (EU) N:o 2019/943 23 artiklassa tarkoitetut eurooppalaiset resurssien riittävyysarviointit;
 - (b) rakenteellisiin siirtorajoituksiin kohdistuvien toimenpiteiden osalta raportit rakenteellisista siirtorajoituksista ja muista merkittävistä fyysisistä siirtorajoituksista tarjousalueiden välillä ja sisällä, jotka mainitaan asetuksen (EU) N:o 2019/943 14 artiklan 2 kohdassa.
293. Jäsenvaltiot voivat myös asetuksen (EU) N:o 2019/943 24 artiklan sallimissa rajoissa käyttää kansallisia resurssien riittävyysarviointeja perustellessaan toimitusvarmuutta koskevien toimenpiteiden tarpeellisuutta.
294. Lyhyen aikavälin sähkökriisien riskiin liittyvät toimenpiteet olisi yksilöitävä asetuksen (EU) 2019/941¹⁰⁷ 11 artiklassa tarkoitetussa kansallisessa riskivalmiussuunnitelmassa.
295. Jäsenvaltioiden, jotka aikovat ottaa käyttöön useita sähkön toimitusvarmuutta koskevia toimenpiteitä, on selkeästi selitettävä, miten ne ovat vuorovaikutuksessa keskenään pyrittäessä saavuttamaan (mutta ei ylittämään) luotettavuusstandardi.

¹⁰⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/941, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, riskeihin varautumisesta sähköalalla ja direktiivin 2005/89/EY kumoamisesta (*EUVL L 158, 14.6.2019, s. 1*).

296. Ne sääntelyn tai markkinoiden toimintapuutteet, jotka estävät riittävän sähkön toimitusvarmuuden (ja tarvittaessa ympäristönsuojelun tason) saavuttamisen ilman valtion puuttumista asiaan, on yksilöitävä.
297. Lisäksi on yksilöitävä jo olemassa olevat toimenpiteet, jotka kohdistuvat havaittuihin markkinoiden toimintapuutteisiin.
298. Jäsenvaltioiden on osoitettava selvästi syyt, joiden vuoksi markkinoiden ei voida odottaa pystyvän sähkön toimitusvarmuuteen ilman valtiontukea, ottaen huomioon käynnissä oleva ja suunniteltu markkinoiden ja teknologian kehitys.
299. Arvioinnissaan komissio ottaa huomioon seuraavat seikat, joita koskevat tiedot jäsenvaltion on toimitettava:
- (a) arvio vaihteluille alttiin tuotannon vaikutuksesta, mukaan lukien naapurimaista tuleva tuotanto;
 - (b) kysyntäpuolen osallistumisen vaikutusten arviointi, mukaan lukien kuvaus toimenpiteistä, joilla edistetään kysynnän hallintaa;
 - (c) todellisten tai potentiaalisten rajayhdysjohtojen ja tärkeimmän siirtoverkkoinfrastruktuurin arviointi, mukaan lukien kuvaus rakenteilla ja suunnitteilla olevista hankkeista;
 - (d) mahdollisten muiden sellaisten tekijöiden arviointi, jotka saattaisivat aiheuttaa sähkön toimitusvarmuusongelman tai pahentaa sitä, kuten tukkuhintakatot tai muut sääntelyn puutteet tai markkinoiden toimintapuutteet. Kun asetuksessa (EU) 2019/943 niin edellytetään, kyseisen asetuksen 20 artiklan 3 kohdassa tarkoitetusta täytäntöönpanosuunnitelmasta on pyydettävä komission lausunto ennen kuin tukea voidaan myöntää. Täytäntöönpanosuunnitelma ja lausunto otetaan huomioon tarpeellisuuden arvioinnissa.

4.8.4.2 Tarkoituksenmukaisuus

300. Edellä olevaa 3.2.1.2 kohtaa ei sovelleta sähkön toimitusvarmuutta koskeviin tukitoimenpiteisiin.
301. Jäsenvaltioiden olisi ensisijaisesti harkittava vaihtoehtoisia tapoja saavuttaa sähkön toimitusvarmuus ja erityisesti tehokkaampaa sähkömarkkinoiden rakennetta, jolla voidaan lieventää sähkön toimitusvarmuutta heikentäviä markkinoiden toimintapuutteita. Tähän voitaisiin päästä esimerkiksi parantamalla sähkön taseselvitysjärjestelmän toimintaa, integroimalla paremmin vaihteleva sähköntuotanto, kannustamalla ja integroimalla kysyntäjoustoa ja varastointia, mahdollistamalla tehokkaat hintasignaalit, poistamalla rajat ylittävän kaupan esteitä ja parantamalla infrastruktuuria, yhteenliittännät mukaan luettuina. Toimitusvarmuutta koskeviin toimenpiteisiin suunnattava tuki voidaan katsoa tarkoituksenmukaiseksi, jos asianmukaisista toteutetuista tai suunnitelluista markkinarakenteen parannuksista ja verkkoinvestoinneista huolimatta toimitusvarmuuteen liittyy edelleen ongelmia.

4.8.4.3 Tukikelpoisuus

302. Tukitoimenpiteen olisi oltava avoin kaikille tuensaajille tai hankkeille, jotka teknisesti pystyvät edistämään toimitusvarmuutta koskevan tavoitteen saavuttamista tehokkaalla tavalla. Tähän sisältyy tuotanto, varastointi ja kysyntäjousto sekä näiden kapasiteettimuotojen pienten yksiköiden yhdistäminen suuremmiksi kokonaisuuksiksi.
303. Toimitusvarmuutta koskeviin toimenpiteisiin liittyviä osallistumisrajoituksia, joilla pyritään varmistamaan, että toimenpiteet eivät heikennä ympäristönsuojelua, pidetään asianmukaisina (ks. 325 ja 326 kappale).
304. Jäsenvaltioita kannustetaan ottamaan käyttöön toimitusvarmuutta koskevissa toimenpiteissään lisäkriterejä tai -ominaisuuksia, joilla edistetään ympäristöystävällisempien teknologioiden osallistumista (tai vähennetään pilaavien teknologioiden osallistumista), jotka ovat tarpeen unionin ympäristönsuojelutavoitteiden tukemiseksi. Tällaisten lisäkriterien tai -ominaisuuksien on oltava objektiivisia, läpinäkyviä ja syrjimättömiä suhteessa selkeästi määriteltuihin ympäristönsuojelutavoitteisiin, eivätkä ne saa johtaa tuensaajien ylikompensatioon.
305. Jos se on teknisesti mahdollista, sähköisen toimitusvarmuutta koskevien toimenpiteiden on oltava avoimia toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevien kapasiteetin tarjoajien suoralle rajat ylittävälle osallistumiselle. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ulkopuolisella kapasiteetilla, joka pystyy tarjoamaan vastaavan teknisen suorituskvyn kuin sisäinen kapasiteetti, on mahdollisuus osallistua samaan kilpailuun perustuvaan menettelyyn kuin sisäinen kapasiteetti. Jäsenvaltiot voivat edellyttää, että ulkopuolinen kapasiteetti sijaitsee jäsenvaltiossa, jolla on suora verkkoliityntä toimenpidettä soveltavaan jäsenvaltioon. Myös asetuksen (EU) 2019/943 26 artiklassa vahvistettuja asiaa koskevia sääntöjä on noudatettava.

4.8.4.4 Julkinen kuuleminen

306. Ennen tuesta ilmoittamista jäsenvaltioiden on asianmukaisesti perusteltuja poikkeustapauksia lukuun ottamatta järjestettävä julkinen kuuleminen ilmoitettavista toimenpiteistä. Kuulemisvelvollisuutta ei sovelleta jo hyväksyttyihin toimenpiteisiin tehtäviin muutoksiin, jotka eivät vaikuta toimenpiteen kohdealaan tai tukikelpoisuuteen, eikä 307 kappaleessa tarkoitettuihin tapauksiin. Sen määrittämiseksi, onko toimenpide oikeutettu näissä suuntaviivoissa esitetyt perusteet huomioon ottaen, edellytetään julkista kuulemistä seuraavasti:
- a) toimenpiteistä, joissa myönnettäväksi tuleva keskimääräinen vuotuinen tuki on vähintään 100 miljoonaa euroa, on järjestettävä vähintään kahdeksan viikon mittainen kuuleminen seuraavista seikoista:
- (i) tukikelpoisuus,
 - (ii) tarjouskilpailumenettelyjen ehdotettu käyttö ja kohdeala sekä ehdotetut poikkeukset,

- (iii) tuen myöntämisprosessin tärkeimmät parametrit¹⁰⁸, mukaan lukien eri tuensaajatyyppeiden välisen kilpailun mahdollistaminen¹⁰⁹,
 - (iv) jos tarjouskilpailumenettelyä ei käytetä, tuen oikeasuhteisuuden osoittamiseen käytetyt oletukset ja tiedot, mukaan lukien kustannukset, tulot, toiminta-oletukset ja käyttöikä sekä painotetut keskimääräiset pääomakustannukset ja
 - (v) jos tukea voidaan myöntää uusiin investointeihin maakaasuun perustuvaan tuotantoon, ehdotetut suojatoimet, joilla varmistetaan yhteensopivuus unionin ilmastotavoitteiden kanssa;
- b) toimenpiteistä, joissa arvioitu myönnettävä keskimääräinen vuotuinen tuki on alle 100 miljoonaa euroa, on järjestettävä vähintään neljän viikon mittainen kuuleminen seuraavista seikoista:
- (i) tukikelpoisuus,
 - (ii) tarjouskilpailumenettelyjen ehdotettu käyttö ja kohdeala sekä ehdotetut poikkeukset ja
 - (iii) jos tukea voidaan myöntää uusiin investointeihin maakaasuun perustuvaan tuotantoon, ehdotetut suojatoimet, joilla varmistetaan yhteensopivuus unionin ilmastotavoitteiden kanssa.
307. Julkista kuulemista ei edellytetä 306 kappaleessa olevan b kohdan toimenpiteistä, joissa käytetään tarjouskilpailumenettelyä ja toimenpiteellä ei tueta investointeja fossiilisiin polttoaineisiin perustuvaan energiantuotantoon.
308. Kuulemisen kyselylomakkeet on julkaistava julkisella verkkosivustolla. Jäsenvaltioiden on julkaistava tiivistelmä, jossa esitetään yhteenveto saaduista vastauksista ja vastine palautteeseen. Tähän olisi sisällyttävä selvitys siitä, miten mahdolliset kilpailuvaikutukset on minimoitu ehdotetun toimenpiteen kohdealan/tukikelpoisuuden rajauksen avulla. Jäsenvaltioiden on toimitettava linkki kuulemissivustolleen osana tukitoimenpiteistä ilmoittamista.
309. Asianmukaisesti perustelluissa poikkeustapauksissa komissio voi harkita hyväksyvänsä vaihtoehtoisen kuulemismenetelmän edellyttäen, että asianomaisten osapuolten näkemykset otetaan huomioon tuen (jatkuva) täytäntöönpanossa. Tällaisissa tapauksissa kuuleminen on ehkä linkitettävä korjaaviin toimiin toimenpiteen mahdollisten vääristävien vaikutusten minimoimiseksi.

¹⁰⁸ Esimerkiksi kilpailuprosessista tuen saantiin kuluva aika, tarjousta koskevat säännöt, hinnoittelusäännöt.

¹⁰⁹ Esimerkiksi onko käytössä erilaisia sopimuskestoja, erilaisia teknologioiden tukikelpoisten kapasiteettien/tuotosten laskentamenetelmiä tai erilaisia menetelmiä tukien laskemiseksi tai maksamiseksi.

4.8.4.5 Oikeasuhteisuus

310. Alla 311, 312, 313 ja 314 kappaleessa esitettyjä sääntöjä sovelletaan 48, 49 ja 50 kappaleessa esitettyjen sääntöjen lisäksi.
311. Tuen myöntämisaikakohdan ja hankkeilta edellytetyn toteuttamismääräajan välisen ajan pitäisi mahdollistaa tosiasiallinen kilpailu tukikelpoisten hankkeiden välillä.
312. Poikkeukset vaatimuksesta, joka koskee tuen jakamista ja tukitason määrittämistä tarjouskilpailumenettelyn kautta, voivat olla perusteltuja vain, jos on esimerkiksi julkisessa kuulemisessa saatua näyttöä siitä, että tarjouskilpailumenettelyn osallistumispotentiaali on kilpailun varmistamiseksi riittämätön.
313. Jos yksittäistä tukea myönnetään ilman tarjouskilpailumenettelyä, jäsenvaltioiden on perusteltava ehdotettu tukitaso yksittäisen hankkeen liiketoimintasuunnitelman perusteella, mukaan lukien kaikki 50 ja 51 kappaleessa luetellut seikat.
314. Jäsenvaltiot voivat käyttää myös kilpailuun perustuvia sertifiointi-/tuottajavelvoitejärjestelmiä edellyttäen, että
- (a) kysyntä on asetettu ohjelmassa potentiaalista tarjontaa alhaisemmaksi ja
 - (b) ostohinta/seuraamushinta, joka koskee kuluttajaa/tuottajaa, joka ei ole ostanut vaadittua määrää sertifikaatteja/lupia (eli hinta, joka muodostaa enimmäishinnan, joka voidaan maksaa tukena), on määritetty toimittamatta jääneen sähkön arvon perusteella.

4.8.5 *Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen ja punninta*

315. Sähkön toimitusvarmuutta koskeviin tukitoimenpiteisiin ei sovelleta 3.2.2 kohtaa.
316. Toimitusvarmuutta koskevilla toimenpiteillä pyritään usein luomaan tehokkaita kannustimia riittäville kokonaisinvestoinneille koko järjestelmässä tavoitteena olevan luotettavuusstandardin saavuttamiseksi, eivätkä ne näin ollen aina liity kunkin tuensaajan yksilöitävissä oleviin tiettyihin investointeihin.
317. Tuki on suunniteltava siten, että markkinoiden tehokas toiminta jatkuu ja säilytetään tehokkaat toimintakannustimet ja hintasignaalit.
318. Kannustimia ei saa tarjota sellaisen energian tuottamiseen, joka korvaisi vähemmän pilaavia energiamuotoja.
319. Edellä 317 ja 318 kappaleen vaatimukset täyttyvät yleensä silloin, kun toimenpiteessä maksetaan kapasiteetista (euroissa megawattia kohti) eikä sähkön tuotannosta (euroissa megawattituntia kohti). Jos tukea maksetaan megawattitunnilta, tarvitaan lisähuomiota sen varmistamiseksi, että kielteiset markkinavaikutukset vältetään ja vähemmän saastuttavat tuotantomuodot eivät siirry muualle.

320. Toimitusvarmuutta koskevien toimenpiteiden on täytettävä kaikki asetuksen (EU) 2019/943 22 artiklan asiaa koskevat suunnitteluperiaatteet¹¹⁰.
321. Strategisiin reserveihin ja muihin järjestelyihin, joissa kapasiteettia pidetään markkinoiden ulkopuolella, sovelletaan seuraavia kumulatiivisia lisävaatimuksia sen varmistamiseksi, että markkinoiden hinnanmuodostus ei vääristy:
- (a) toimenpiteen resurssit otetaan käyttöön vain, jos siirtoverkonhaltijat todennäköisesti käyttävät loppuun tasehallintaresurssinsa tasapainon saavuttamiseksi kysynnän ja tarjonnan välillä¹¹¹,
 - (b) taseselvitysjaksojen aikana, jolloin toimenpiteen resursseja on otettu ajoon verkkoon, markkinoiden tasepoikkeamat on selvitettävä käyttäen vähintään toimittamatta jääneen sähkön arvoa¹¹² tai arvoa, joka on päivänsisäistä teknistä hintarajaa¹¹³ korkeampi, sen mukaan, kumpi näistä on korkeampi,
 - (c) toimenpiteen tuotos ajon jälkeen on osoitettava tasevastaaville tasepoikkeamien selvitysmekanismin avulla ja
 - (d) toimenpiteen resurssit on pidettävä energiamarkkinoiden ulkopuolella vähintään sopimuskauden keston ajan.
322. Kapasiteettimekanismien osalta jäsenvaltioiden on varmistettava, että kapasiteettivelvoitteet ovat siirrettävissä kelpoisuusehdot täyttävien kapasiteetin tarjoajien välillä.
323. Sähkön toimitusvarmuutta koskevissa toimenpiteissä ei pitäisi
- (a) luoda perusteettomia markkinavääristymiä eikä rajoittaa alueiden välistä kauppaa
 - (b) vähentää kannustimia investoida yhteenliitöntäkapasiteettiin, esimerkiksi vähentämällä nykyisten tai uusien rajayhdysjohtojen ylikuormitustuloja
 - (c) heikentää markkinoiden yhteenkytkemistä, mukaan lukien päivänsisäiset markkinat ja tasehallintamarkkinat
 - (d) haitata ennen toimenpidettä tehtyjä investointipäätöksiä.
324. Jotta ei heikennettäisi kannustimia kysyntäjoustoon ja pahennettaisi markkinoiden toimintapuutteita, jotka johtavat toimitusvarmuutta koskevien toimenpiteiden tarpeeseen, ja jotta toimitusvarmuutta koskeva toimenpide olisi kooltaan

¹¹⁰ Asetuksessa (EU) 2019/941 tarkoitettuun riskivalmiussuunnitelmaan sisältyvien toimenpiteiden osalta ks. myös kyseisen asetuksen 16 artiklan 1 kohta.

¹¹¹ Tämä vaatimus ei estä resurssien aktivointia ennen varsinaista käyttöönottoa resurssien muutosrajoitteiden ja toiminnallisten vaatimusten noudattamiseksi. Strategisen reservin tuotantoa ei saa osoittaa tasehallintaa tarjoaville ryhmille tukkumarkkinoiden kautta, eikä niillä saa muuttaa niiden tasepoikkeamia.

¹¹² Siten kuin se on määritetty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943 11 artiklan mukaisesti.

¹¹³ Asetuksen (EU) 2019/943 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun mukaisesti.

mahdollisimman pieni, toimitusvarmuutta koskevan toimenpiteen kustannusten olisi koiduttava markkinatoimijoille, jotka myötävaikuttavat sen tarpeeseen. Tämä voidaan saavuttaa esimerkiksi kohdentamalla toimitusvarmuutta koskevan toimenpiteen kustannukset sähkön kuluttajille sähkön kysyntähuippujen aikana.

325. Komissio katsoo, että tietyillä tukitoimenpiteillä on kilpailuun ja kauppaan kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia, joita ei todennäköisesti voida kompensoida. Tietyt tukitoimenpiteet voivat erityisesti pahentaa markkinoiden toimintapuutteita ja aiheuttaa tehottomuutta kuluttajien ja yhteiskunnallisen hyvinvoinnin kustannuksella. Esimerkiksi tietyt järjestelyt, kuten verkkoreservit ja keskeytettävyyssjärjestelmät, jotka eivät noudata asetuksen (EU) 2019/943 22 artiklassa asetettua kapasiteettimekanismeihin sovellettavaa päästökynnystä ja joilla voidaan kannustaa uusiin energiainvestointeihin, jotka perustuvat saastuttavimpiin fossiilisiin polttoaineisiin, kuten kivihiileen, dieseliin, ruskohiileen, öljyyn, turpeeseen ja öljyliuskeeseen, voivat lisätä kielteisiä ympäristöön liittyviä ulkoisvaikutuksia markkinoilla.
326. Toimenpiteet, joilla luodaan kannustimia uusiin investointeihin maakaasuun perustuvaan energiantuotantoon, voivat parantaa sähkön toimitusvarmuutta mutta pahentaa ympäristöön kohdistuvia kielteisiä ulkoisvaikutuksia pidemmällä aikavälillä verrattuna päästöttömiin teknologioihin suuntautuviin investointeihin. Jotta komissio voisi tarkastaa, että tällaisten toimenpiteiden kielteiset vaikutukset voidaan tasapainotestissä kompensoida myönteisillä vaikutuksilla, jäsenvaltioiden olisi selitettävä, miten ne aikovat varmistaa, että tällaiset investoinnit edistävät unionin vuoden 2030 ilmastotavoitteen ja vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttamista. Jäsenvaltioiden olisi erityisesti selitettävä, miten vältetään lukkiutuminen kyseiseen kaasukäyttöiseen energiantuotantoon. Tämä voi edellyttää esimerkiksi tuensaajan sitovaa sitoutumista käyttämään hiilestä luopumista tukevia teknologioita, kuten hiilidioksidin talteenottoa ja varastointia / talteenottoa ja käyttöä tai korvaamaan maakaasu uusiutuvalla tai vähähiilisellä kaasulla tai sulkemaan laitos aikataulussa, joka on linjassa unionin ilmastotavoitteiden kanssa.
327. Kun kyseessä ovat yksittäiset tukitoimenpiteet tai tukiohjelmat, jotka hyödyttävät vain erityisen rajoitettua määrää tuensaaajia tai vakiintuneessa asemassa olevaa tuensaaajaa, jäsenvaltioiden olisi lisäksi osoitettava, että ehdotettu tukitoimenpide ei lisää markkinavoimaa.

4.9 Tuki energiainfrastruktuurille

4.9.1 Tuen perustelut

328. Unionin ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää merkittäviä investointeja ja energiainfrastruktuurin parantamista. Nykyaikaisella energiainfrastruktuurilla on ratkaiseva merkitys yhdenmetyille energiamarkkinoille, jotka täyttävät ilmastotavoitteet ja takaavat samalla energian toimitusvarmuuden unionissa. Riittävä energiainfrastruktuuri on tehokkaiden energiamarkkinoiden välttämätön osatekijä. Energiainfrastruktuurin parantaminen edistää järjestelmän vakautta, resurssien riittävyyttä, eri energialähteiden integrointia verkkoon ja energiansaantia alikehittyneissä verkoissa.

329. Jos markkinatoimijat eivät pysty huolehtimaan tarvittavasta infrastruktuurista, valtiontuki voi olla tarpeen, jotta voidaan korjata markkinoiden toimintapuutteita ja varmistaa, että unionin merkittävät infrastruktuuritarpeet täytetään. Yksi markkinoiden toimintapuute, joka voi syntyä energiainfrastruktuurin alalla, liittyy koordinoitavuuteen. Sijoittajien erilaiset intressit, epävarmuus yhteistyön tuloksista ja verkottumisen vaikutukset voivat estää hankkeen kehittämisen tai sen tehokkaan suunnittelun. Samaan aikaan energiainfrastruktuuri voi tuottaa merkittäviä positiivisia ulkoisvaikutuksia, jolloin infrastruktuurin kustannukset ja hyödyt voivat jakautua epäsymmetrisesti eri markkinatoimijoiden ja jäsenvaltioiden kesken. Sen vuoksi komissio katsoo, että energiainfrastruktuurille myönnettävä tuki voi hyödyttää sisämarkkinoita, koska se auttaa korjaamaan näitä markkinoiden toimintapuutteita. Tämä koskee erityisesti infrastruktuurihankkeita, kuten asetuksen (EU) N:o 347/2013 4 artiklassa määriteltyjä yhteistä etua koskevia hankkeita, joilla on rajat ylittäviä vaikutuksia.

4.9.2 Kohdeala

330. Tämä kohta koskee 2.4 kohdassa olevassa 18 kappaleessa olevan (35) kohdan määritelmän mukaisen energiainfrastruktuurin rakentamiseen tai parantamiseen myönnettävää tukea. Jollei hanketta ole suljettu valtiontukivalvonnan ulkopuolelle (ks. 331 kappale), komissio arvioi sen tässä esitetyllä tavalla.
331. Lakisääteisen monopolin puitteissa tehtyihin energiainfrastruktuuri-investointeihin ei sovelleta valtiontukisääntöjä. Energia-alalla tämä koskee erityisesti niitä jäsenvaltioita, joissa tiettyjen infrastruktuurien rakentaminen ja käyttö on lain mukaan varattu yksinomaan siirtoverkonhaltijalle tai jakeluverkonhaltijalle.
332. Komissio katsoo, että on olemassa lakisääteinen monopoli, joka sulkee pois kilpailun vääristymisen, jos seuraavat kumulatiiviset edellytykset täyttyvät:
- (a) infrastruktuurin rakentaminen ja käyttö kuuluu unionin oikeuden mukaisesti perustetun lakisääteisen monopolin piiriin; näin on silloin, kun siirtoverkonhaltija/jakeluverkonhaltija on lakisääteisesti ainoa taho, jolla on oikeus tehdä tiettyntyyppisiä investointeja, eikä mikään muu taho voi ylläpitää vaihtoehtoista verkkoa¹¹⁴;
 - (b) lakisääteinen monopoli estää sekä kilpailun markkinoilla että pääsyn markkinoille niin, että kaikki mahdollinen kilpailu suljetaan pois markkinoilta ja monopolista tulee kyseisen infrastruktuurin ainoa tarjoaja;
 - (c) palvelu ei kilpaile muiden palvelujen kanssa;

¹¹⁴ Lakisääteinen monopoli on olemassa silloin, kun tietty palvelu on lailla tai sääntelytoimenpiteillä varattu yksinoikeudelliselle palveluntarjoajalle määrättyllä maantieteellisellä alueella (myös koko jäsenvaltiossa), ja muita toimijoita kielletään selkeästi tarjoamasta tällaista palvelua (myös tietyiltä asiakasryhmiltä mahdollisesti tulevan jäännöskysynnän tyydyttämiseksi). Pelkästään se, että julkisen palvelun tehtävä on uskottu tietylle yritykselle, ei kuitenkaan tarkoita, että tällaisella yrityksellä on lakisääteinen monopoli.

- (d) jos energiainfrastruktuurin ylläpitäjä toimii toisilla (maantieteellisillä tai tuotteen mukaan määritellyillä) kilpailulle avoimilla markkinoilla, ristikkäistuet on suljettu pois; tämä edellyttää, että käytetään erillistä kirjanpitoa, että kustannukset ja tuotot kohdennetaan asianmukaisesti ja että lakisääteisen monopolin piiriin kuuluvalla palvelulle myönnetty julkinen rahoitus ei voi hyödyttää muita toimintoja. Sähkö- ja kaasuinfrastruktuurin osalta tämä vaatimus täyttyy mitä todennäköisimmin, koska sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/72/EY 31 artiklassa että Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY 31 artiklassa edellytetään vertikaalisesti integroituneiden yksiköiden pitävän erillistä kirjanpitoa kustakin toiminnastaan.
333. Vastaavasti komissio katsoo, että investointeihin ei liity valtiontukea, jos energiainfrastruktuuria ylläpidetään ”luonnollisena monopolina”, jonka katsotaan olevan olemassa, jos seuraavat kumulatiiviset edellytykset täyttyvät:
- (a) infrastruktuuriin ei kohdistu suoraa kilpailua, kuten on silloin kun energiainfrastruktuuria ei voida taloudellisesti toistaa eikä siihen näin ollen liity muita operaattoreita kuin siirto-/jakeluverkonhaltija;
 - (b) verkkoinfrastruktuurin vaihtoehtoinen rahoitus verkon rahoituksen lisäksi on merkitykseltään kyseisellä alalla ja kyseisessä jäsenvaltiossa;
 - (c) infrastruktuuria ei ole suunniteltu suosimaan valikoivasti tiettyä yritystä tai toimialaa, vaan siitä on hyötyä koko yhteiskunnalle, kuten yleensä kaasu- ja sähköinfrastruktuurissa.
334. Jäsenvaltioiden on myös varmistettava, että energiaverkkoinfrastruktuurin rakentamiseen myönnettyä rahoitusta ei voida käyttää muiden taloudellisten toimintojen, kuten infrastruktuurin toiminnan, ristiintukemiseen tai välilliseen tukemiseen. Sähkö- ja kaasuinfrastruktuurin osalta ks. 332 kappaleessa oleva (d) kohta.

4.9.3 Kilpailun ja kaupan vääristymien minimointi

4.9.3.1 Tarpeellisuus ja tarkoituksenmukaisuus

335. Energiainfrastruktuurille myönnettävään tukeen ei sovelleta 3.2.1.1 ja 3.2.1.2 kohtaa.
336. Energiainfrastruktuuria rahoitetaan tyypillisesti käyttäjätariffeilla. Monissa infrastruktuuriluokissa näitä tariffeja säännellään, jotta voidaan varmistaa tarvittava investointien taso ja samalla turvata käyttäjien oikeudet.
337. Valtiontuen myöntäminen on keino korjata markkinoiden toimintapuitteita, joihin ei voida puuttua pakollisilla käyttäjätariffeilla. Näin ollen valtiontuen tarpeellisuuden osoittamisessa sovelletaan seuraavia periaatteita:
- (a) komissio katsoo, että asetuksen (EY) N:o 347/2013 4 artiklassa määriteltyjen yhteistä etua koskevien hankkeiden, joihin sovelletaan täysimääräisesti energia-alan sisämarkkinalainsäädäntöä, markkinoiden toimintapuitteet ovat koordinoitongelmien osalta sellaisia, että tariffirahoitus ei ehkä riitä ja valtiontukea voidaan myöntää;

- (b) komissio tutkii tapauskohtaisesti valtiontuen tarpeellisuuden yhteistä etua koskeville hankkeille, jotka jäävät kokonaan tai osittain energia-alan sisämarkkinalainsäädännön ulkopuolelle, sekä muihin infrastruktuuriluokkiin liittyville hankkeille. Komissio ottaa arvioinnissaan huomioon seuraavat seikat: i) missä määrin markkinoiden toimintapuute johtaa tarvittavan infrastruktuurin optimaalista huonompaan tarjontaan, ii) missä määrin infrastruktuuri on avoin kolmansille osapuolille ja tariffisääntelyn kohteena ja iii) missä määrin hanke edistää energian toimitusvarmuutta unionissa.

4.9.3.2 Tuen oikeasuhteisuus

- 338. Oikeasuhteisuutta arvioidaan 47, 50 ja 51 kappaleessa esitetyn rahoitusvajeperiaatteen perusteella. Kun on kyse infrastruktuurille myönnettävästä tuesta, kuten 51 kappaleessa selitetään, vaihtoehtoisen skenaarion oletetaan olevan tilanne, jossa hanketta ei toteutettaisi. Takaisinperintämekanismien käyttöönotto on tarpeen silloin, kun on olemassa huomattava satunnaisten voittojen riski, eli kun tuen määrä on lähellä sallittua enimmäismäärää, samalla kun tuensaajille tarjotaan kannustimia minimoida kustannuksensa ja kehittää liiketoimintaansa ajan mittaan tehokkaammin.

4.9.4 Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen ja punninta

- 339. Energiainfrastruktuuriin ei sovelleta 3.2.2 kohtaa. Analysoidessaan energiainfrastruktuurille myönnetyn valtiontuen vaikutusta kilpailuun komissio noudattaa seuraavaa lähestymistapaa:
 - (a) Yleisesti ottaen komissio katsoo energia-alan sisämarkkinalainsäädännön voimassa olevien, kilpailun vahvistamiseen tähtäävien vaatimusten perusteella, että kaikilta osin sisämarkkinasääntöjen soveltamisalaan kuuluville energiainfrastruktuureille myönnettävä tuki ei aiheuta kohtuuttomia vääristäviä vaikutuksia.
 - (b) Sellaisten infrastruktuurihankkeiden osalta, jotka on osittain tai kokonaan vapautettu energia-alan sisämarkkinalainsäädännöstä, komissio tekee tapauskohtaisen arvioinnin mahdollisista kilpailun vääristymistä ottaen huomioon erityisesti kolmansien osapuolten pääsyn tuettuun infrastruktuuriin, pääsyn vaihtoehtoiseen infrastruktuuriin, yksityisten investointien syrjäyttämisaikutuksen ja tuensaajien kilpailuaseman. Sellaisen infrastruktuurin osalta, joka on kokonaisuudessaan vapautettu energian sisämarkkinoita koskevasta lainsäädännöstä, kielteisiä kilpailua vääristäviä vaikutuksia pidetään erityisen vakavina.
 - (c) Edellä esitetyn lähestymistavan lisäksi komissio katsoo, että maakaasuinfrastruktuuri-investointien osalta myönteiset vaikutukset kilpailuun ovat selvästi suuremmat kuin sen kielteiset vaikutukset kilpailuun, kun tuloksena oleva infrastruktuuri soveltuu vedylle ja muuta kuin biologista alkuperää oleville uusiutuville kaasuille tai polttoaineille. Jos näin ei ole, asianomaisen jäsenvaltion on osoitettava seuraavat seikat kilpailuun kohdistuvien kielteisten vaikutusten kompensoimiseksi: i) miksi hanketta ei ole mahdollista suunnitella siten, että se soveltuu vedyn ja muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien kaasujen

tai polttoaineiden käyttöön, ii) miksi hanke ei aiheuta lukkiutumista maakaasun käyttöön ja iii) miten investointi auttaa saavuttamaan unionin vuoden 2030 ilmastotavoitteen ja vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoitteen.

4.10 Tuki kaukolämmitykseen tai -jäähdytykseen

4.10.1 Tuen perustelut

340. Kaukolämmitys- ja kaukojäähdytysjärjestelmien rakentaminen tai parantaminen voi edistää ympäristönsuojelua lisäämällä tuetun järjestelmän energiatehokkuutta ja kestäväen kehityksen mukaisuutta. Kaukolämmityksen ja -jäähdytyksen käyttöön liittyvät ympäristöön kohdistuvat ulkoisvaikutukset voivat kuitenkin johtaa siihen, että kaukolämmitys- ja kaukojäähdytysjärjestelmien rakentamiseen ja parantamiseen investoidaan tehottomasti liian vähän. Valtiontuki voi auttaa korjaamaan tätä markkinoiden toimintapuutetta saamalla aikaan tehokkaita lisäinvestointeja.

4.10.2 Kohdeala ja tuettava toiminta

341. Tämä kohta koskee energiatehokkaiden kaukolämmitys- ja -jäähdytysjärjestelmien rakentamiseen tai parantamiseen myönnettävää tukea. Tuetut investoinnit voivat koskea lämmön tai jäähdytysenergian tuotanto- ja varastointilaitoksia tai jakeluverkkoa tai molempia.

342. Tällaiset tukitoimenpiteet koskevat yleensä tuotantoyksikön rakentamista tai parantamista uusiutuvan energian, hukkalämmön tai erittäin tehokkaan yhteistuotannon, mukaan lukien lämmön varastointiratkaisut, käyttöä varten tai jakeluverkon parantamista hävikin vähentämiseksi ja tehokkuuden lisäämiseksi, myös älykkäiden ja digitaalisten ratkaisujen avulla.

343. Jos jäsenvaltio investoi kaukolämmitys- ja -jäähdytysjärjestelmän parantamiseen saavuttamatta energiatehokkuusnormia, sen on sitouduttava aloittamaan työt tämän normin saavuttamiseksi kolmen vuoden kuluessa parannustöiden tekemisestä.

4.10.3 Tarpeellisuus ja tarkoituksenmukaisuus

344. Kaukolämmitykseen tai -jäähdytykseen myönnettävään tukeen ei sovelleta 3.2.1.1 ja 3.2.1.2 kohtaa. Komissio katsoo, että valtiontuki voi auttaa korjaamaan markkinoiden toimintapuutteita sysäämällä liikkeelle energiatehokkaiden kaukolämmitys- ja -jäähdytysjärjestelmien luomiseen tarvittavia investointeja. Lisäksi valtiontuki energiatehokkaille kaukolämmitys- ja -jäähdytysjärjestelmille, joissa hyödynnetään jätettä, hukkalämpö mukaan luettuna, voi vaikuttaa myönteisesti ympäristönsuojeluun edellyttäen, että sillä ei kierretä jätehierarkiaperiaatetta¹¹⁵.

¹¹⁵ Jätehierarkian muodostavat a) ehkäiseminen, b) valmistelu uudelleenkäyttöön, c) kierrätys, d) muu hyödyntäminen, esimerkiksi energiana, ja e) loppukäsittely. Ks. direktiivin 2008/98/EY 4 artiklan 1 kohta.

4.10.4 Tukitoimenpiteen oikeasuhteisuus

345. Oikeasuhteisuutta arvioidaan 47, 50 ja 51 kappaleessa esitetyn rahoitusvajeperiaatteen perusteella.
346. Jakeluverkkojen rakentamisen ja parantamisen osalta, kuten 51 kappaleessa todetaan, vaihtoehtoinen skenaario olisi tilanne, jossa hanketta ei toteutettaisi.

4.10.5 Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen ja punninta

347. Kaukolämmitykseen tai -jäähdytykseen myönnettävään tukeen ei sovelleta 3.2.2 kohtaa. Komissio katsoo, että kaikkein saastuttavimpiin fossiilisiin polttoaineisiin, kuten kivihiiileen, ruskohiileen, öljyyn ja dieseliin perustuvien kaukolämmitys- ja -jäähdytysjärjestelmien parantamisella tai rakentamisella on kilpailuun ja kauppaan kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia, jotka eivät todennäköisesti kompensoidu, paitsi jos seuraavat kumulatiiviset edellytykset täyttyvät:
- (a) tuki rajoittuu jakeluverkon parantamiseen;
 - (b) jakeluverkko soveltuu tai tulee soveltuvaksi uusiutuvista energialähteistä tuotetun lämmön tai jäähdytyksen siirtämiseen;
 - (c) investointi ei lisää energiantuotantoa saastuttavimmista fossiilisista polttoaineista (esimerkiksi liittämällä verkostoon uusia asiakkaita);
 - (d) on olemassa selkeä aikataulu, joka sisältää vankat sitoumukset siirtyä pois saastuttavimmista fossiilisista polttoaineista ja joka on yhteensopiva unionin vuoden 2030 ilmastotavoitteen ja vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoitteen kanssa.
348. Kun on kyse kaukolämmön tuotantolaitosten rakentamisesta tai parantamisesta, toimenpiteet, joilla luodaan kannustimia uusiin investointeihin maakaasuun perustuvaan energiaan, voivat vähentää kasvihuonekaasupäästöjä lyhyellä aikavälillä mutta pahentavat ympäristöön kohdistuvia kielteisiä ulkoisvaikutuksia pidemmällä aikavälillä verrattuna vaihtoehtoihin investointeihin. Jotta näillä maakaasuinvestoinneilla voitaisiin katsoa olevan myönteisiä ympäristövaikutuksia, jäsenvaltioiden on selitettävä, miten ne aikovat varmistaa, että investoinneilla autetaan saavuttamaan unionin vuoden 2030 ilmastotavoite ja vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoite, ja erityisesti, miten vältetään lukkiutuminen kaasukäyttöiseen energiantuotantoon tai kaasukäyttöiseen tuotantolaitteistoon. Tämä voi edellyttää esimerkiksi tuensaajan sitovaa sitoutumista käyttämään hiilidioksidin talteenottoa ja varastointia / talteenottoa ja käyttöä tai korvaamaan maakaasu uusiutuvalla tai vähähiilisellä kaasulla tai sulkemaan laitos aikataulussa, joka on linjassa unionin ilmastotavoitteiden kanssa.
349. Analysoidessaan kaukolämmitys- ja -jäähdytysjärjestelmille myönnetyn valtiontuen vaikutusta kilpailuun ja punnitessaan sitä suhteessa tuettuun taloudelliseen toimintaan komissio tekee tapauskohtaisen arvioinnin, jossa verrataan hankkeen energiatehokkuuteen ja kestäväan kehitykseen liittyviä hyötyjä ja kielteisiä vaikutuksia kilpailuun ja erityisesti mahdollisia kielteisiä vaikutuksia vaihtoehtoihin teknologioihin tai lämmitys- ja jäähdytyspalvelujen ja -verkkojen tarjoajiin.

4.11 Energiaintensiivisille käyttäjille myönnettävien sähkömaksualennusten muodossa annettava tuki

4.11.1 Tuen perustelut

350. Unionin talouden rakennemuutos vihreän kehityksen ohjelmasta annetun tiedonannon mukaisesti rahoitetaan osittain sähkönkulutuksesta perittävillä maksuilla. Vihreän kehityksen ohjelman toteutuminen edellyttää, että jäsenvaltiot ottavat käyttöön kunnianhimoisia hiilestä irtautumista koskevia politiikkoja, joilla vähennetään merkittävästi unionin kasvihuonekaasupäästöjä vuoteen 2030 mennessä ja saavutetaan ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä. Tässä yhteydessä on todennäköistä, että jäsenvaltiot jatkavat tällaisen politiikan rahoittamista maksuilla, minkä vuoksi on mahdollista, että nämä maksut nousevat.
351. Tietyillä talouden aloilla, jotka ovat erityisen alttiita kansainväliselle kaupalle ja joiden arvonmuodostus perustuu vahvasti sähköön, velvoite maksaa tällaisia maksuja täysimääräisinä voi aiheuttaa merkittävän lisätaakan. Tämä rasite voi kasvattaa riskiä siitä, että näillä aloilla harjoitettavaa toimintaa siirtyy Euroopan unionin ulkopuolelle alueille, joilla ei ole ympäristösääntelyä tai joilla se on löyhempää. Lisäksi tällaiset maksut nostavat sähkön kustannuksia verrattuna suorista päästöistä aiheutuviin kustannuksiin ja voivat sen vuoksi estää tuotantoprosessien sähköistämistä, mikä on keskeistä unionin talouden onnistuneen hiilestä irtautumisen kannalta. Näiden riskien lieventämiseksi jäsenvaltiot voivat myöntää alennuksia kyseisistä maksuista kyseisillä talouden aloilla toimiville yrityksille.
352. Tässä kohdassa esitetään kriteerit, joita komissio käyttää arvioidessaan taloudellisen toiminnan kehittämistä ja tiettyjen energiaintensiivisten käyttäjien sähkömaksualennusten kannustavaa vaikutusta, välttämättömyyttä, tarkoituksenmukaisuutta, oikeasuhteisuutta ja kilpailuvaikutuksia. Edellä 3 luvussa esitetyistä soveltuvuuskeriteereistä sovelletaan vain niitä, joiden osalta tässä kohdassa ei ole erityissääntöjä.
353. Komissio on asianmukaisin menetelmin pyrkinyt yksilöimään alat, jotka altistuvat erityisen voimakkaasti 351 kappaleessa mainitulle riskille ja ottanut käyttöön oikeasuhteisuusvaatimuksia ottaen huomioon, että jos alennukset ovat liian suuria tai ne myönnetään liian monille sähkönkuluttajille, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian kokonaistuki saattaa olla uhattuna ja kilpailun ja kaupan vääristyminen voi olla erityisen suurta.

4.11.2 Kohdeala: Maksut, joista voidaan myöntää alennuksia

354. Tässä kohdassa käsitellään alennuksia, joita jäsenvaltiot voivat myöntää tietyn energiapolitiittisen tavoitteen rahoittamiseksi perittävistä sähkönkulutusmaksuista. Tähän sisältyvät maksut, joilla rahoitetaan uusiutuviin energialähteisiin tai sähkön ja lämmön yhteistuotantoon myönnettävää tukea, sekä maksut, joilla rahoitetaan sosiaaliperusteisia tariffialennuksia tai alennettuja energianhintoja eristyneillä alueilla. Tämä kohta ei kata maksuja, jotka vastaavat osaa kustannuksista, joita aiheutuu sähkön toimittamisesta kyseisille tuensaajille. Esimerkiksi vapautukset verkkomaksuista tai kapasiteettimekanismien rahoitusmaksuista eivät kuulu tämän kohdan soveltamisalaan.

Tätä kohtaa ei sovelleta myöskään muiden energiamuotojen, erityisesti maakaasun, kulutuksesta perittäviin maksuihin.

355. Alennuskelpoisten maksujen vaikutus riskiin, että toimintaa siirretään unionin ulkopuolelle, riippuu kaikkien asiaan liittyvien maksujen yhteenlasketusta taloudellisesta vaikutuksesta ja kaikista tällaisten maksujen alennuksista, jotka myönnetään tukikelpoisille edunsaajille. Jäsenvaltioiden, jotka haluavat ottaa käyttöön tämän kohdan mukaisesti arvioitavan toimenpiteen, on sen vuoksi sisällytettävä kaikki tällaiset alennukset yhteen ohjelmaan, ja niiden on osana ilmoitusta toimitettava komissiolle tiedot kaikkien tukikelpoisten maksujen ja ehdotettujen alennusten kumulatiivisesta vaikutuksesta. Jos jäsenvaltio päättää myöhemmässä vaiheessa ottaa käyttöön lisäalennuksia tämän kohdan soveltamisalaan kuuluvista maksuista, sen on ilmoitettava ne voimassa olevaan ohjelmaan tehtävinä muutoksina.
356. Komissio katsoo, että jäsenvaltiot voivat myöntää alennuksia maksuista tämän kohdan mukaisesti vain, jos näiden maksujen kumulatiivinen kokonaismäärä (ennen mahdollisia alennuksia) on vähintään [...] euroa/MWh.

4.11.3 Kilpailun ja kaupan vääristymien minimointi

4.11.3.1 Tukikelpoisuus

357. Tämän kohdan mukainen tuki olisi rajoitettava aloille, jotka ovat tukikelpoisten maksujen vuoksi huomattavan epäedullisessa kilpailuasemassa ja maksujen vuoksi riski niiden siirtymisestä unionin ulkopuolelle on huomattava. Tuotannon siirtämisen riski riippuu kyseisen alan sähköintensiteetistä ja altistumisesta kansainväliselle kaupalle. Näin ollen tukea voidaan myöntää vain, jos yritys toimii alalla, jolla kansainvälisen kaupan intensiteetti on vähintään 20 prosenttia unionin tasolla ja sähköintensiteetti vähintään 10 prosenttia unionin tasolla. Lisäksi komissio katsoo, että samankaltainen riski on olemassa aloilla, joilla sähköintensiteetti on vähintään 7 prosenttia ja joilla kansainvälisen kaupan intensiteetti on vähintään 80 prosenttia. Nämä tukikelpoisuuskriteerit täyttävät toimialat luetellaan liitteessä 1.
358. Jos jäsenvaltio myöntää tukea ainoastaan tukikelpoisten tuensaajien alaryhmälle tai myöntää erisuuruisia alennuksia tukikelpoisten tuensaajien eri luokille, sen on osoitettava, että tämä päätös tehdään objektiivisin, syrjimättömin ja läpinäkyvin perustein ja että tuki myönnetään periaatteessa samalla tavalla kaikille saman alan kilpailijoille, jos ne ovat samanlaisessa tilanteessa.

4.11.3.2 Tukitoimenpiteen oikeasuhteisuus

359. Komissio katsoo, että tuki on oikeasuhteista, jos tuensaajat maksavat vähintään 25 prosenttia sähkömaksuista aiheutuvista kustannuksista, jotka jäsenvaltio sisällyttää ohjelmaansa.
360. Tällainen 25 prosentin omarahoitusosuus tukikelpoisista sähkömaksuista saattaa kuitenkin olla liikaa erityisen alttiille yrityksille. Tästä syystä jäsenvaltio voi vaihtoehtoisesti rajoittaa sähkömaksuista aiheutuvat lisäkustannukset 1,5 prosenttiin kyseisen yrityksen bruttoarvonlisäyksestä.

361. Yrityksen bruttoarvonlisäyksellä tarkoitetaan 360 kappaleen soveltamista varten bruttoarvonlisäystä tuotantokustannushintaan eli bruttoarvonlisäystä markkinahintaan vähennettynä mahdollisilla välillisillä veroilla ja tuilla. Bruttoarvonlisäys tuotantokustannushintaan voidaan laskea seuraavasti: liikevaihto + valmistus omaan käyttöön + muu varsinaisen toiminnan tuotto +/- varastojen muutos – tavaroiden ja palveluiden ostot¹¹⁶ – muut liikevaihtoon liittyvät tuoteverot, jotka eivät ole vähennyskelpoisia – tuotantoon liittyvät verot. Vaihtoehtoisesti bruttoarvonlisäys tuotantokustannushintaan voidaan laskea myös lisäämällä henkilöstökustannukset bruttotoimintaylijäämään. Arvonlisäykseen ei sisällytetä tuottoja eikä kuluja, jotka yhtiön tilinpäätöksessä kirjataan rahoitustuotoiksi tai -kuluiksi tai muun kuin varsinaisen toiminnan tuotoiksi tai kuluiksi. Arvonlisäys lasketaan ”bruttoperiaatteella”, koska arvostuseriä (kuten poistoja) ei vähennetä¹¹⁷.
362. Edellä 361 kappaletta sovellettaessa käytetään niiden kolmen viimeisimmän vuoden aritmeettista keskiarvoa, joilta on saatavilla bruttoarvonlisäystä koskevia tietoja.

4.11.3.3 Valtiontuen muoto

363. Jäsenvaltiot voivat myöntää tuen maksujen alennuksena tai kiinteänä vuotuisena korvauksena (palautuksena) tai näiden kahden yhdistelmänä¹¹⁸. Jos tuki myönnetään maksujen alennuksena, on otettava käyttöön jälkikäteisvalvontamekanismi, jotta voidaan varmistaa, että mahdolliset liikaa suoritettua tukimäärät maksetaan takaisin ennen 1. heinäkuuta seuraavana vuonna. Jos tuki myönnetään palautuksena, se on laskettava todetun sähkönkulutuksen tason ja tarvittaessa bruttoarvonlisäyksen perusteella sinä aikana, jona tukikelpoisia maksuja on sovellettu.

4.11.3.4 Energiakatselmukset ja energianhallintajärjestelmät

364. Tämän 4.11 kohdan mukaisesti myönnetyn tuen osalta jäsenvaltioiden on sitouduttava varmistamaan, että tuensaaja noudattaa velvoitetta tehdä direktiivin 2012/27/EU 8 artiklassa tarkoitettu energiakatselmus. Katselmus voidaan tehdä joko itsenäisenä katselmuksena tai sertifioituna energianhallintajärjestelmän tai ympäristöasioiden hallintajärjestelmän, esimerkiksi unionin ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmän (EMAS)¹¹⁹, puitteissa.
365. Jäsenvaltion on sitouduttava myös seuraamaan, että tuensaajat, joiden on tehtävä direktiivin 2012/27/EU 8 artiklan 4 kohdan mukainen energiakatselmus, täyttävät yhden tai useamman seuraavista vaatimuksista:

¹¹⁶ ”Tavarat ja palvelut” eivät sisällä henkilöstökustannuksia.

¹¹⁷ Oikeudellinen kehys on yritystoiminnan rakennetilastoista 20 päivänä joulukuuta 1996 annettu neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 58/97 (EYVL L 14, 17.1.1997, s. 1), koodi 12 15 0.

¹¹⁸ Kiinteiden vuotuisten korvausten (palautusten) käytön etuna on, että tuesta hyötyviä yrityksiä koskee sama sähkön rajakustannusten nousu (sähkön kustannusten nousu jokaista ylimääräistä kulutettua megawattituntia kohti), mikä rajoittaa kilpailun mahdollista vääristymistä alalla.

¹¹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1221/2009, annettu 25 päivänä marraskuuta 2009, organisaatioiden vapaaehtoisesta osallistumisesta yhteisön ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään (EMAS-järjestelmä) ja asetuksen (EY) N:o 761/2001 ja komission päätösten 2001/681/EY ja 2006/193/EY kumoamisesta (EUVL L 342, 22.12.2009, s. 1).

- (a) noudattavat katselmuksesta tehtävän raportin suosituksia siltä osin kuin niiden edellyttämien investointien takaisinmaksuaika on enintään kolme vuotta ja investointien kustannukset ovat oikeasuhteisia;
- (b) pienentävät sähkönkulutuksensa hiilijalanjälkeä siten, että ne kattavat vähintään 30 prosenttia sähkönkulutuksestaan hiilettömistä lähteistä tuotetulla sähköllä;
- (c) investoivat merkittävän, vähintään 50 prosentin osuuden tukimäärästä hankkeisiin, jotka johtavat laitoksen kasvihuonekaasupäästöjen huomattavaan vähenemiseen; investoinnin on soveltuvien osin määrä johtaa vähennyksiin, jotka alittavat reilusti unionin päästökauppajärjestelmässä maksutta jaettavia päästöoikeuksia koskevan vertailuarvon.

4.11.3.5 Siirtymäsäännöt

366. Komissio katsoo, että näiden suuntaviivojen julkaisemista edeltävänä aikana energiantensiivisille käyttäjille alennettujen sähkömaksujen muodossa myönnetty ilmoittamaton tuki voidaan katsoa sisämarkkinoille soveltuvaksi seuraavin edellytyksin:

- (a) tuki oli tarpeen tuensaajien taloudellisen toiminnan kehittämiseksi ja
- (b) liialliset kilpailun vääristymät on vältetty.

4.12 Tuki hiilen, turpeen ja öljyliuskeen tuotantolaitosten sulkemiseen

367. Jäljempänä 4.12.1 ja 4.12.2 kohdassa esitetään sisämarkkinoille soveltuvuutta koskevat säännöt kahdelle tukitoimenpidetyypille, joita jäsenvaltiot voivat toteuttaa tukeakseen hiiltä (sekä kivihiiltä että ruskohiiltä), turvetta tai öljyliusketta polttavien voimalaitosten sulkemista, sekä mahdollisesti myös näihin polttoaineisiin liittyvän kaivostoiminnan sulkemista (jäljempänä yhdessä 'hiili-, turve- ja öljyliusketoiminnot').

368. Alla olevissa kahdessa kohdassa esitetään kriteerit, joita komissio soveltaa arvioidessaan tuen kannustavaa vaikutusta, tarpeellisuutta, tarkoituksenmukaisuutta, oikeasuhteisuutta sekä vaikutuksia kilpailuun ja kauppaan. Edellä 3 luvussa esitetyistä soveltuvuuskriteereistä sovelletaan vain niitä, joiden osalta alla olevissa kyseisissä kahdessa kohdassa ei ole erityissääntöjä.

4.12.1 Ennenaikaiseen sulkemiseen myönnettävä tuki

4.12.1.1 Tuen perustelut

369. Siirtyminen pois hiileen, turpeeseen ja öljyliuskeeseen perustuvasta sähköntuotannosta on yksi tärkeimmistä tekijöistä, jotka edistävät hiilestä irtautumista unionin sähkösektorilla. Tämä siirtymä perustuu suurelta osin markkinavoimiin, kuten hiilen hinnoittelun vaikutuksiin ja marginaalikustannuksiltaan alhaisten uusiutuvien energialähteiden aiheuttamaan kilpailuun.

370. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin päättää nopeuttaa tätä markkinavetoista siirtymää kieltämällä näihin polttoaineisiin perustuvan sähköntuotannon tietystä ajankohdasta alkaen. Tällainen kieltä voi luoda tilanteita, joissa kannattavia hiili-, turve- ja

öljyliusketoimintoja on lopetettava ennen taloudellisen elinkaaren päättymistä, mikä voi aiheuttaa tuottojen menetyksiä.

4.12.1.2 Kohdeala ja tuettava toiminta

371. Tässä kohdassa esitetään sisämarkkinoille soveltuvuutta koskevat säännöt tukitoimenpiteille, joilla kompensoidaan kannattavien hiili-, turve- ja öljyliusketoimintojen ennaaikaista lopettamista.
372. Tämän kohdan soveltamisalaan kuuluvilla toimenpiteillä voidaan helpottaa tietyn taloudellisen toiminnan tai alueen kehitystä. Tällaisilla toimenpiteillä voidaan esimerkiksi luoda tilaa muiden, todennäköisesti ympäristöystävällisten toimintojen kehittämiseksi, jotta voidaan kompensoida ennaaikaaisesta sulkemisesta johtuva sähköntuotantokapasiteetin väheneminen. Jos toimenpidettä ei toteuteta, tämä kehitys ei ehkä tapahdu samassa laajuudessa. Lisäksi tällaisilla toimenpiteillä aikaansaatu ennakoitavuus ja oikeusvarmuus voi auttaa helpottamaan hiili-, turve- ja öljyliusketoimintojen hallittua alasajoa.

4.12.1.3 Kannustava vaikutus

373. Toimenpiteen on saatava aikaan muutos niiden toimijoiden taloudellisessa käyttäytymisessä, jotka sulkevat hiili-, turve- ja öljyliusketoimintojaan ennen niiden taloudellisen elinkaaren päättymistä. Määrittääkseen, onko näin, komissio vertaa toimenpiteen vaikutuksia vaihtoehtoiseen skenaarioon ilman pakollista sulkemista ja siihen liittyvää kompensatiota. Vaihtoehtoisen skenaarion olisi pohjaututtava perusteltuihin oletuksiin ennustetun kehityksen valossa ja kuvastettava kyseisten laitosten ennakoituja tuloja ja kustannuksia. Hiili-, turve- ja öljyliusketoimintojen sulkemisen olisi tapahduttava viimeistään vuoden kuluttua kompensaation myöntämisestä, ellei käytössä ole tarkistusmekanismeja laskelman päivittämiseksi viimeisimpien oletusten mukaiseksi. Poikkeuksellisissa olosuhteissa jäsenvaltio voi perustella, miksi pidempi määräaika on tarpeen myös ilman tarkistusmekanismeja. Toimenpide ei saisi johtaa toimitusvarmuutta koskeviin toimenpiteisiin sovellettavien sääntöjen kiertämiseen.

4.12.1.4 Tarpeellisuus ja tarkoituksenmukaisuus

374. Korvaus tulonmenetyksistä, joita syntyy kannattavien hiili-, turve- ja öljyliusketoimintojen ennaaikaaisesta sulkemisesta, auttaa usein välttämään oikeuskiistoja toiminnanharjoittajien kanssa ja varmistaa oikeusvarmuuden ja ennakoitavuuden. Tulonmenetykskorvaukset, joista kansallinen tuomioistuin päättää vastaavanlaisessa tilanteessa oleviin asianosaisiin sovellettavan kansallisen oikeuden mukaisesti, eivät luonteensa vuoksi todennäköisesti kuulu valtioneuvoston valvonnan piiriin. Tämä ei kuitenkaan koske valtion viranomaisten päättämiä tai yritysten kanssa sovittuja kompensatioita. Tällaisissa tapauksissa komissio ei voi sulkea pois sitä mahdollisuutta, että näihin korvausmuotoihin sisältyy valtiontukea, koska komissio ei voi tarkastaa, vastaako myönnetty korvaus sitä, mikä se olisi ollut kansallisen lainsäädännön mukaan.

4.12.1.5 Oikeasuhteisuus

375. Tuki on periaatteessa myönnettävä tarjouskilpailumenettelyssä selkein, läpinäkyvin ja syrjimättömin perustein 3.2.1.3 kohdan mukaisesti.¹²⁰ Tätä vaatimusta ei sovelleta, jos jäsenvaltio osoittaa, että tarjousmenettely ei objektiivisista syistä ole kilpailullinen. Näin voi olla esimerkiksi silloin, kun mahdollisten osallistujien määrä on rajallinen, kunhan tämä ei johdu syrjivistä tukikelpoisuuskriteereistä.
376. Jos tuki myönnetään tarjouskilpailumenettelyllä, komissio olettaa, että tuki on oikeasuhteista ja rajattu välttämättömään vähimmäismäärään.
377. Jos tarjouskilpailumenettelyä ei ole, komissio arvioi oikeasuhteisuuden tapauskohtaisesti. Tässä yhteydessä komissio analysoi yksityiskohtaisesti oletukset, joita jäsenvaltio käyttää määrittäessään ennenaikaisesta sulkemisesta johtuvat menetetyt voitot ja lisäkustannukset vertaamalla odotettua kannattavuutta tosiasiallisessa ja vaihtoehtoisessa skenaariossa. Lisäkustannuksiin ei voi sisältyä kustannuksia, jotka olisivat aiheutuneet myös vaihtoehtoisessa skenaariossa, kuten purkukustannuksia. Jos hiili-, turve- ja öljyliusketoimintojen sulkeminen tapahtuu yli vuoden kuluttua korvauksen myöntämisestä, jäsenvaltion on otettava käyttöön mekanismi, jolla saatetaan laskelma ajan tasalle uusimpien oletusten perusteella, paitsi jos jäsenvaltio voi osoittaa, miksi tällaisen mekanismin käyttö ei ole perusteltua kyseisessä tapauksessa vallitsevien poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi.

4.12.1.6 Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen

378. Jäsenvaltion on yksilöitävä ja kvantifioitava toimenpiteen odotetut ympäristöhyödyt mahdollisuuksien mukaan tukena hiilidioksidiekvivalentteina vältettyjen päästöjen tonnia kohti. Arvioidessaan toimenpiteen hyötyjä hiilestä irtautumisen kannalta komissio ottaa huomioon myös sen, sisältyykö toimenpiteeseen hiilidioksidipäästöluvien vapaaehtoista mitätöintiä kansallisella tasolla.
379. On tärkeää varmistaa, että toimenpide rakennetaan niin, että sen mahdollinen kilpailua vääristävä vaikutus on mahdollisimman vähäinen. Jos tuki myönnetään syrjimättömällä tavalla kaikille hiili-, turve- ja öljyliusketoimintojen ylläpitäjille avoimessa tarjouskilpailumenettelyssä, komissio olettaa, että tuella on vain vähän kilpailua ja kauppaa vääristäviä vaikutuksia. Jos tarjouskilpailumenettelyä ei ole, komissio arvioi tuen vaikutuksia kilpailuun ja kauppaan toimenpiteen rakenteen ja sen merkityksellisiin markkinoihin kohdistuvien vaikutusten perusteella.

4.12.2 Tuki poikkeuksellisiin kustannuksiin

4.12.2.1 Tuen perustelut

380. Kilpailukyvyttömiä hiili-, turve- ja liuskeöljytoimintojen lopettaminen voi aiheuttaa merkittäviä yhteiskunnallisia ja ympäristökustannuksia voimalaitosten ja

¹²⁰ Suuntaviivojen 49 kappaleessa asetettua 25 prosentin vaatimusta ei sovelleta 4.12 kohdan mukaisiin tarjousmenettelyihin.

kaivostoiminnan tasolla. Jäsenvaltiot voivat päättää kattaa tällaisia poikkeuksellisia kustannuksia sulkemisprosessin sosiaalisten ja alueellisten seurausten lieventämiseksi.

4.12.2.2 Kohdeala ja tuettava toiminta

381. Tässä kohdassa esitetään sisämarkkinoille soveltuvuutta koskevat säännöt tukitoimenpiteille, joilla kompensoidaan kilpailukyvyttömiä hiili-, turve- ja öljyliusketoimintojen lopettamisen poikkeuksellisia kustannuksia.
382. Tämän kohdan soveltamisalaan kuuluvilla toimenpiteillä voidaan helpottaa kyseisen alueen sosiaalista, ympäristöön liittyvää ja turvallisuuteen liittyvää siirtymää.
383. Tätä kohtaa sovelletaan siltä osin kuin toimenpide ei kuulu kilpailukyvyttömiä kivihiilikaivosten sulkemisen helpottamiseen myönnettävästä valtiontuesta 10 päivänä joulukuuta 2010 annetun neuvoston päätöksen¹²¹ soveltamisalaan.

4.12.2.3 Tarpeellisuus ja tarkoituksenmukaisuus

384. Komissio katsoo, että tällaisten poikkeuksellisten kustannusten kattamiseen tarkoitettu tuki on tarpeen ja tarkoituksenmukaista siinä määrin kuin se voi auttaa lieventämään kilpailukyvyttömiä hiili-, turve- ja öljyliusketoimintojen sulkemisen sosiaalisia ja ympäristövaikutuksia kyseisellä alueella ja kyseisessä jäsenvaltiossa.

4.12.2.4 Kannustava vaikutus ja oikeasuhteisuus

385. Valtiontukea poikkeuksellisiin kustannuksiin voidaan käyttää kattamaan ainoastaan kilpailukyvyttömiä hiili-, turve- ja öljyliusketoimintojen lopettamisen poikkeukselliset kustannukset.
386. Tukikelpoiset kustannusluokat määritellään liitteessä II. Ympäristösäännösten rikkomisesta aiheutuvat kustannukset ja nykyiseen tuotantoon liittyvät kustannukset eivät ole tukikelpoisia.
387. Erityisesti poikkeuksellisten ympäristökustannusten kattamiseen tarkoitettua tukea voidaan myöntää vain, jos pilaantumisen aiheuttajaa ei ole yksilöity tai sen ei voida katsoa olevan oikeudellisesti vastuussa tällaisten kustannusten kattamisesta aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Pilaantumisen aiheuttaja on kussakin jäsenvaltiossa sovellettavan lainsäädännön nojalla vastuussa oleva taho, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/35/EY¹²² tai muiden asiaa koskevien unionin sääntöjen soveltamista¹²³.
388. Sovellettavien unionin ja kansallisten sääntöjen nojalla korvausvastuulliselle taholle voidaan myöntää valtiontukea ainoastaan sellaisten poikkeuksellisten

¹²¹ Neuvoston päätös, annettu 10 päivänä joulukuuta 2010, kilpailukyvyttömiä kivihiilikaivosten sulkemisen helpottamiseksi annettavasta valtiontuesta (EUVL L 336, 21.12.2010, s. 24).

¹²³ Ks. komission tiedonanto *Suuntaviivat yhteisen tulkinnan antamisesta ympäristövastuusta ympäristövahinkojen ehkäisemisen ja korjaamisen osalta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/35/EY 2 artiklassa määritetyille ilmaisulle 'ympäristövahinko'* 2021/C 118/01 (EUVL C 118, 7.4.2021, s. 1).

ympäristökustannusten kattamiseksi, jotka ylittävät unionin ja kansallisten sääntöjen tai aiempien tai sopimusvelvoitteiden mukaiset oikeudelliset velvoitteet, sanotun kuitenkin rajoittamatta aiheuttamisperiaatteen soveltamista.

389. Jos sovellettavan lainsäädännön mukaan vastuussa olevaa tahoa ei voida yksilöidä tai velvoittaa vastaamaan kustannuksista, valtiontukea voidaan myöntää poikkeuksellisten ympäristökustannusten kattamiseen kokonaisuudessaan. Jäsenvaltion on osoitettava, että vastuullinen taho on pyritty selvittämään kaikin kohtuullisin keinoin. Jos saastumisen tai muun ympäristövahingon aiheuttanut taho on tunnistettu, jäsenvaltion on osoitettava, että kaikki lain suomat keinot pilaantumisen aiheuttajan saamiseksi vastaamaan kustannuksista on käytetty, mukaan lukien oikeustoimet. Komissio voi katsoa, että yritystä ei voida velvoittaa vastaamaan aiheuttamansa saastumisen puhdistuskustannuksista, jos se on oikeudellisesti lakannut olemasta eikä mitään muuta yritystä voida pitää sen oikeudellisena seuraajana ja/tai kun kunnostamiskustannuksia varten ei ole lainkaan tai riittävää rahavakuutta.
390. Tuen määrä on rajoitettava kattamaan tuensaajalle aiheutuneet poikkeukselliset kustannukset, eikä se saa ylittää toteutuneita kustannuksia. Komissio edellyttää, että jäsenvaltiot yksilöivät tuen määrän selkeästi ja erikseen kunkin tukikelpoisten kustannusten luokan osalta liitteen II mukaisesti. Jos jäsenvaltio kattaa tällaisia kustannuksia arvion perusteella ennen kuin ne ovat aiheutuneet tuensaajalle, sen on tarkastettava aiheutuneet kustannukset jälkikäteen tuensaajan tuen myöntävälle viranomaiselle toimittamien yksityiskohtaisten selvitysten perusteella, mukaan lukien laskut tai tositteet aiheutuneista poikkeuksellisista kustannuksista, ja korjattava myönnettyt määrät vastaavasti.

4.12.2.5 Kilpailuun ja kauppaan kohdistuvien kohtuuttomien kielteisten vaikutusten välttäminen

391. Jos tuki rajoittuu tuensaajalle aiheutuneiden poikkeuksellisten kustannusten kattamiseen, komissio katsoo, että sillä on vain vähän kilpailua ja kauppaa vääristäviä vaikutuksia.
392. Saatu tuki olisi kirjattava tuensaajan tuloslaskelmaan liikevaihdosta erillisenä tuloeränä. Jos tuensaaja jatkaa kaupankäyntiä tai toimintaa kyseisten hiili-, turve- ja öljyliusketoimintojen sulkemisen jälkeen, sen on toteutettava näille toiminnoille täsmällinen ja erillinen kirjanpito. Myönnettyä tukea on hallinnoitava siten, ettei sitä voida siirtää saman yrityksen muuhun taloudelliseen toimintaan.

4.13 Tuki ympäristönsuojelua ja energiakysymyksiä koskeviin selvityksiin tai neuvontapalveluihin

4.13.1 Kohdeala ja tuettava toiminta

393. Tätä kohtaa sovelletaan näiden suuntaviivojen kattamiin hankkeisiin tai toimintoihin suoraan liittyviin selvitys- ja konsulttipalveluihin kohdistuvaan tukeen. Tukea voidaan myöntää riippumatta siitä, seuraako selvitystä tai neuvontapalvelua näiden suuntaviivojen kattama investointi.

4.13.2 Kannustava vaikutus

394. Alla 395 kappaleessa esitettyä vaatimusta sovelletaan 3.1.2 kohdassa esitettyjen lisäksi.
395. Direktiivissä 2012/27/EU edellytettyihin energiakatselmuksiin myönnettävällä tuella voidaan katsoa olevan kannustava vaikutus vain siltä osin kuin kyseinen energiakatselmuksen tehdään mainitun direktiivin mukaisen pakollisen energiakatselmuksen lisäksi. Jos energiakatselmuksen tehdään kyseisen direktiivin mukaisen pakollisen energiakatselmuksen lisäksi, ylimääräiseen energiakatselmuksen myönnettävällä tuella voidaan kuitenkin katsoa olevan kannustava vaikutus.

4.13.3 Oikeasuhteisuus

396. Tukikelpoisia kustannuksia ovat näiden suuntaviivojen kattamiin hankkeisiin tai toimintoihin liittyvien selvitys- tai neuvontapalvelujen kustannukset. Jos vain osa selvitys- tai neuvontapalvelusta koskee näiden suuntaviivojen kattamia investointeja, tukikelpoisia kustannuksia ovat noihin investointeihin liittyvien selvitys- tai neuvontapalvelun osien kustannukset.
397. Tuki-intensiteetti saa olla enintään 60 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.
398. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 20 prosenttiyksikköä, kun on kyse pienille yrityksille suoritetuista selvitys- tai neuvontapalveluista, ja 10 prosenttiyksikköä, kun on kyse keskisuurille yrityksille suoritetuista selvitys- tai neuvontapalveluista.

5. ARVIOINTI

399. Kilpailun ja kaupan vääristymisen rajoittamiseksi edelleen komissio voi edellyttää, että ilmoitusvelvollisuuden alaisista tukiohjelmista tehdään jälkiarviointi. Arviointi olisi tehtävä tukiohjelmille, joissa mahdollinen kilpailun ja kaupan vääristyminen on erityisen suurta, toisin sanoen ohjelmat voivat uhata rajoittaa tai vääristää kilpailua merkittävästi, jos niiden täytäntöönpanoa ei tarkisteta hyvissä ajoin.
400. Jälkiarviointeja edellytetään tukiohjelmissa, joiden budjetti on suuri tai joihin sisältyy uusia ominaispiirteitä, tai kun on odotettavissa merkittäviä markkinoihin, teknologiaan tai sääntelyyn liittyviä muutoksia. Joka tapauksessa jälkiarviointi on tehtävä ohjelmille, joiden valtiontukibudjetti tai toteutuneet menot ylittävät 150 miljoonaa euroa minä tahansa vuonna tai 750 miljoonaa euroa ohjelmien koko keston aikana. Ohjelman kokonaiskeston muodostaa ohjelman ja mahdollisen sitä edeltäneen vastaavan tavoitteen ja maantieteellisen alueen kattavan ohjelman yhteenlaskettu kesto laskettuna 1. tammikuuta 2022 alkaen. Ottaen huomioon arvioinnin tavoitteet ja sen, että vältetään kohtuuttoman hallinnollisen rasituksen kohdistuminen jäsenvaltioihin ja pienemmille tuetuille hankkeille, jälkiarviointivaatimusta sovelletaan vain silloin, kun tukiohjelman kokonaiskesto ylittää kolme vuotta alkaen 1. tammikuuta 2022.
401. Arvioinnin tavoitteiden vuoksi ja jotta voidaan pitää jäsenvaltioihin ja pienempiin tukitoimenpiteisiin kohdistuva hallinnollinen rasitus kohtuullisena, ilmoitettavia tukiohjelmiä koskevaa jälkiarviointivaatimusta sovelletaan vain tukiohjelmiin, joiden budjetti on suuri tai joihin sisältyy uusia ominaispiirteitä, tai kun on odotettavissa merkittäviä markkinoihin, teknologiaan tai sääntelyyn liittyviä muutoksia.

402. Jälkiarviointia koskevasta vaatimuksesta voidaan luopua niissä tukiohjelmissa, jotka seuraavat välittömästi ohjelmia, joilla on ollut samanlainen tavoite ja maantieteellinen alue ja joille on tehty arviointi, josta on laadittu lopullinen arviointiraportti komission hyväksymän arviointisuunnitelman mukaisesti ja josta ei ole saatu kielteisiä tuloksia. Ohjelmat, joiden lopullinen arviointiraportti ei ole hyväksytyn arviointisuunnitelman mukainen, on keskeytettävä välittömästi.
403. Arvioinnissa olisi pyrittävä tarkistamaan, onko tukijärjestelmän sisämarkkinoille soveltuvuuden taustalla olevat oletukset ja edellytykset täytetty, erityisesti tukitoimenpiteen välttämättömyys ja tehokkuus sen yleisten ja erityisten tavoitteiden perusteella ja annettava viitteitä järjestelmän vaikutuksesta kilpailuun ja kauppaan.
404. Jäsenvaltion on ilmoitettava arviointisuunnitelman luonnos, joka on olennainen osa komission tekemää ohjelman arviointia, seuraavasti:
- (a) yhdessä tukiohjelman kanssa, jos sen valtiontukibudjetti on jonakin vuotena yli 150 miljoonaa euroa tai ohjelman koko keston aikana 750 miljoonaa euroa,
 - (b) 30 työpäivän kuluessa merkittävästä muutoksesta, joka kasvattaa ohjelman budjetin jonakin vuotena yli 150 miljoonaan euroon tai ohjelman koko keston aikana 750 miljoonaan euroon ja
 - (c) 30 työpäivän kuluessa siitä, kun viralliseen tilinpäätökseen on kirjattu yli 150 miljoonan euron menot edelliseltä vuodelta.
405. Arviointisuunnitelman luonnoksen on oltava komission esittämien yhteisten menetelmällisten periaatteiden¹²⁴ mukainen. Komission hyväksymä arviointisuunnitelma on julkistettava.
406. Jälkiarvioinnin tekijän on oltava tuen myöntävästä viranomaisesta riippumaton asiantuntija, ja arviointi on tehtävä arviointisuunnitelman mukaisesti. Jokaiseen arviointiin on sisällyttävä vähintään yksi väliarviointiraportti ja yksi lopullinen arviointiraportti. Kumpikin raportti on julkistettava.
407. Jos tukiohjelma jää ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalan ulkopuolelle pelkästään suuren budjettinsa vuoksi, komissio arvioi soveltuvuutta sisämarkkinoille ainoastaan arviointisuunnitelman perusteella.
408. Jälkiarviointiraportti on toimitettava komissiolle riittävän ajoissa, jotta komissio voi arvioida tukijärjestelmän voimassaolon mahdollista jatkamista, ja viimeistään yhdeksän kuukautta ennen sen voimassaolon päättymistä. Tätä määräaikaa voidaan lyhentää ohjelmissa, joihin kohdistuu arviointivaatimus niiden kahden viimeisen toteutusvuoden aikana. Arvioinnin tarkka laajuus ja järjestelyt määritetään tukiohjelman hyväksymispäätöksessä. Kaikkien myöhempien tukitoimenpiteiden, joilla on vastaava tavoite, osalta on kuvailtava, miten arvioinnin tulokset on otettu huomioon.

¹²⁴ Komission yksiköiden valmisteluasiakirja *Common methodology for State aid evaluation*, SWD(2014) 179 final, 28.5.2014.

6. RAPORTOINTI JA SEURANTA

409. Jäsenvaltioiden on annettava komissiolle vuosittain raportit asetuksen (EU) 2015/1589 ja asetuksen (EY) N:o 794/2004 mukaisesti.
410. Jäsenvaltioiden on säilytettävä tarkat tiedot kaikista tukitoimenpiteistä. Aineistoon on sisällyttävä kaikki tarvittavat tiedot, joiden perusteella voidaan vahvistaa, että tukikelpoisia kustannuksia ja tuen enimmäisintensiteettejä koskevat edellytykset ovat täyttyneet. Asiakirja-aineisto on säilytettävä 10 vuoden ajan tuen myöntämispäivästä ja toimitettava komissiolle tämän pyynnöstä.

7. SOVELLETTAVUUS

411. Komissio soveltaa näitä suuntaviivoja 1.tammikuuta 2022 alkaen.
412. Nämä suuntaviivat korvaavat vuosien 2014–2020 suuntaviivat valtiontuella ympäristönsuojeluun ja energia-alalle¹²⁵.
413. Komissio soveltaa näitä suuntaviivoja arvioidessaan niiden kaikkien sille ilmoitettujen tukien soveltuvuutta sisämarkkinoille, joista siltä pyydetään päätöstä 1. tammikuuta 2022 jälkeen. Sääntöjenvastaista tukea arvioidaan niiden sääntöjen mukaisesti, joita sovellettiin tuen myöntämishetkellä.
414. Komissio ehdottaa jäsenvaltioille seuraavia aiheellisia toimenpiteitä perussopimuksen 108 artiklan 1 kohdan mukaisesti:
- (a) Jäsenvaltioiden on tarvittaessa muutettava voimassa olevia ympäristönsuojelu- ja energiatukiohjelmiaan saattaakseen ne näiden suuntaviivojen mukaisiksi viimeistään 31. joulukuuta 2023.
 - (b) Jäsenvaltioiden olisi annettava nimenomainen ehdoton suostumus tässä 414 kappaleessa olevassa (a) kohdassa ehdotettuihin aiheellisiin toimenpiteisiin kahden kuukauden kuluessa siitä, kun nämä suuntaviivat on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*. Jos jäsenvaltiolta ei saada vastausta, komissio olettaa, että se ei hyväksy ehdotettuja toimenpiteitä.

8. TARKISTAMINEN

415. Komissio voi päättää näiden suuntaviivojen uudelleentarkastelusta tai muuttamisesta milloin tahansa, jos tämä on tarpeen kilpailupolitiikkaan liittyvistä syistä tai muiden unionin politiikan alojen ja kansainvälisten sitoumusten tai muiden perusteltujen syiden huomioon ottamiseksi.

¹²⁵ Komission tiedonanto *Suuntaviivat valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle vuosina 2014–2020* (EUVL C 200, 28.6.2014, s. 1).